

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Problematika zadávání veřejných zakázek
spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie**

Bc. Petr Hamšík

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Petr Hamšík

Provoz a ekonomika

Název práce

Problematika zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie

Název anglicky

The issue of public procurement contracts co-financed by the European Union budget

Cíle práce

Cílem diplomové práce je identifikace a zhodnocení nejčastějších pochybení při zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie v rámci vybraných operačních programů v programovém období 2007- 2013. Dále jsou uvedeny konkrétní důsledky jednotlivých pochybení.

Dalším cílem diplomové práce je navrhnout konkrétní opatření ke zmírnění a případně odstranění dalších možných pochybení, ke kterým by v budoucnu mohlo docházet při zadávání veřejných zakázek.

Metodika

V rámci teoretické části práce bude použita metoda analýzy právních předpisů a literární rešerše odborných článků, publikací a dokumentů vypracovaných úřady státní správy. Nejdůležitější částí práce bude samotná analýza konkrétních pochybení při zadávání veřejných zakázek.

Dále bude provedena komparace platné právní úpravy s rozhodovací praxí orgánu veřejné správy. Na závěr bude použita metoda syntézy, kde budou vyhodnoceny výstupy provedené analýzy jednotlivých pochybení a komparace.

Doporučený rozsah práce

60 – 80

Klíčová slova

Zákon o veřejných zakázkách, strukturální fondy, chyby při zadávání VZ, zadavatel, Evropská komise, NKÚ, fondy EU, operační program, programová období.

Doporučené zdroje informací

DVOŘÁK, David. Smluvní závazkové vztahy ve veřejných zakázkách a jejich změny. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, xx, 243 s. Právní praxe. ISBN 9788074005183.

JURČÍK, Radek. Veřejné zakázky a koncese. 2. dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Právní praxe. ISBN 978-807-4004-438.

JURČÍK, Radek. Zákon o veřejných zakázkách: Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-222-2.

KRČ, Robert. Zákon o veřejných zakázkách: Komentář s judikaturou. 1. vydání. Praha: Linde, 2013. ISBN 978-80-7201-888-8.

KRUTÁK, T. a KRUTÁKOVÁ, L. Zákon o veřejných zakázkách s komentářem a příklady k 1.4.2013. Praha: Analog, 2013. 640 s. ISBN: 978-80-7263-376-0.

PODEŠVA, V., MILOŠ O., JANOUŠEK M., STRÁNSKÝ J., Zákon o veřejných zakázkách: Komentáře. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-636-3.

RAUS, D., NERUDA, R. Zákon o veřejných zakázkách. Komentář. Praha: Linde, a. s., 2007. 895 s. ISBN 978-80-7201-677-8.

Strukturální fondy EU [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz>
Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. Denisa Cívínová

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2015

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Problematika zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 3. 2016

.....

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. Denise Cívínové za její odborné vedení a cenné připomínky při psaní této práce. Dále děkuji hlavně mé rodině, která mě po celou dobu studia podporovala.

Problematika zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie

The issue public procurement contracts co – financed by the
European Union budget

Souhrn

Diplomová práce s názvem „Problematika zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie“ se zabývá postavením úlohy veřejných zakázek financovaných z rozpočtu Evropské unie v právní úpravě. Literární rešerše obsahuje základní informace související s danou problematikou. V další části je identifikace, hodnocení nejčastějších pochybení a příklady pro lepší pochopení dané problematiky. V rámci konkrétních operačních programů jsou uvedeny pochybení při zadávání a jejich důsledky.

Klíčová slova: zákon o veřejných zakázkách, strukturální fondy, chyby při zadávání VZ, zadavatel, evropská komise, NKÚ, fondy EU, operační program, programová období.

Summary

Diploma thesis, titled „Problems of procurement financed by the budget of the European Union" is concerned with the status of the task public procurement orders financed from the budget of the European Union legislation. Literature search contains basic information related to the issue. In the next part is the identification, evaluation, the most common examples of misconduct and for a better understanding of the issue. In the context of specific operational programmes are listed misconduct when entering and their consequences.

Keywords: the law on public procurement, the structural funds, errors in the procurement proces, the contracting authority, the European Commission, Supreme Audit Office, the funds of the European Union, the operational programme, programming period.

Obsah

1	Úvod	13
2	Cíl práce a metodický postup řešení tématu práce	14
2.1	Cíl práce	14
2.2	Metodický postup.....	14
3	Teoretická východiska zkoumání právní úpravy veřejných zakázek	16
3.1	Právní úprava veřejných zakázek v České republice	16
3.1.1	Rozdělení veřejných zakázek.....	23
3.1.1.1	Rozdělení veřejných zakázek podle věcného předmětu.....	24
3.1.1.2	Rozdělení veřejných zakázek podle ceny	25
3.1.2	Zásady zadávání veřejných zakázek	27
3.1.3	Zásady zadávání VZ v rámci směrnic Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES.....	29
3.1.4	Druhy zadávacích řízení	31
3.1.5	Způsob uveřejňování veřejných zakázek	33
3.1.6	Zadávání veřejných zakázek dle e- tržiště	37
3.2	Metodická úprava pro zadávání VZ spolufinancovaných ze zdrojů EU nespádající pod aplikaci ZVZ	38
3.3	Právní úprava v rámci Evropské unie	42
3.4	Strukturální fondy EU	47
3.4.1	Operační programy v programovém období 2007- 2013	48
3.5	Nařízení rady Evropské unie č. 1083/ 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/ 1999	50
3.5.1	Řídící orgán.....	51
3.5.2	Auditní orgán	52
3.5.3	Platební a certifikační orgán	52

3.6	Vymezení hlavních kontrolních orgánů ve vztahu k veřejným zakázkám spolufinancovaných z prostředků EU	53
3.7	Nesrovnalosti při porušení právních předpisů.....	58
3.7.1	Subjekty řešící nesrovnalosti identifikované ve strukturálních fondech	59
3.7.2	Postup při řešení nesrovnalostí	65
3.7.2.1	Hlášení nesrovnalostí	65
3.7.2.2	Řešení nesrovnalostí.....	66
3.7.2.3	Šetření nesrovnalostí	66
3.7.2.4	Evidence hlášení, hlášení a monitoring.....	67
3.7.2.5	Asistence evropské sítě pro veřejné zakázky	67
3.7.2.6	Pozastavení plateb	68
3.7.2.7	Vyjmutí projektu spolufinancovaných z prostředků z rozpočtu EU	68
4	Nejčastější pochybení zadavatelů ve veřejných zakázkách.....	70
4.1	Hlavní kategorie nesrovnalostí.....	70
4.2	Příklady jednotlivých pochybení při zadávání VZ a jejich prevence	72
4.3	Pochybení a prevence ve vybraných operačních programech	79
4.3.1	Operační program životní prostředí	79
4.3.2	Regionální operační program NUTS II Severozápad	89
4.3.3	Statistika pochybení v operačních programech	95
4.3.4	Plnění limitu čerpání finančních prostředků na konci programového období 2007 - 2013.....	98
4.4	Pokyny ke stanovení finančních oprav	101
5	Návrh řešení a opatření.....	103
6	Závěr.....	107
7	Použitá literatura a judikatura.....	110
8	Seznam příloh.....	115

Seznam tabulek

Tabulka 1- Alokace finančních prostředků z fondů v programovém období 2007- 2013..	49
Tabulka 2- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2008 a 2009.....	95
Tabulka 3- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2010.....	96
Tabulka 4- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2011.....	96
Tabulka 5- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2012.....	96
Tabulka 6- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2013.....	97
Tabulka 7- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2014.....	97
Tabulka 8- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2015.....	97
Tabulka 9- Čerpání finančních prostředků v OP ŽP k 6.1.2016.....	99
Tabulka 10- Čerpání finančních prostředků v ROP SZ k 6.1.2016.....	100

Seznam zkratk

AO – Auditní orgán

DPH – Daň z přidané hodnoty

EARDF – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

EK- Evropská komise

ERDF – Evropský fond pro regionální rozvoj

ES – Evropské společenství

ESF – Evropský sociální fond

EU – Evropská unie

FS – Fond soudržnosti

FÚ – Finanční úřad

GFŘ – Generální finanční ředitelství

CHJ – Centrální harmonizační jednotka

JŘBU – Jednací řízení bez uveřejnění

MF – Ministerstvo financí

MMR- Ministerstvo pro místní rozvoj

NKÚ – Nejvyšší kontrolní úřad

NOK – Národní orgán pro koordinaci

NSZ – Nejvyšší státní zastupitelství

NUTS II - Územní statistické jednotky, tzv. regiony

OLAF – Evropský úřad pro boj proti podvodům

OP – Operační program

OPŽP – Operační program životní prostředí

PCO – Platební a certifikační orgán

PPN – Evropská síť pro veřejné zakázky

ROP – Regionální operační program

RR – Regionální rada

ŘO – Řídící orgán

SF – Strukturální fondy

SR – Státní rozpočet

TED – Tenders electronic daily

ÚOHS – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

ÚOSS – Ústřední orgány veřejné správy

ÚSC- Územně samosprávné celky

VZ – Veřejná zakázka

ZS – Zprostředkující subjekt

ZVZ – Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

1 Úvod

Tématem diplomové práce je „Problematika zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie“.

Pro toto téma se autor rozhodl na základě lepšího a detailnějšího poznání procesu zadávání veřejných zakázek.

V diplomové práci se autor zabývá pochybením při zadávání veřejných zakázek v rámci operačních programů.

Diplomová práce obsahuje literární rešerši a analytickou část. V literární rešerši byla použita metoda analýzy právních předpisů, které jsou relevantní v dané problematice, dále odborných článků, publikací a dokumentů vypracovaných úřady státní správy. Teoretická část tedy zahrnuje základní pojmy z oblasti zadávání veřejných zakázek, členění veřejných zakázek, pravidla pro zadávání veřejných zakázek, druhy zadávacích řízení, způsoby uveřejňování veřejných zakázek či orgány, kterým podléhá kontrola v rámci zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie. V analytické části práce podrobně autor popisuje nejčastější pochybení při zadávání veřejných zakázek na příkladech, tak i vyhodnocení nejčastějších pochybení při zadávání v rámci dvou konkrétních operačních programů. Důležitou částí práce je samotný návrh řešení.

Veřejné zakázky v České republice jsou jedno z nejvíce probíraných témat ve společnosti. První právní úprava platná na našem území byl říšský zákoník 90. let 19. stol. Pokročilé a opravdové formy veřejných zakázek se vyvinuly až s rozvojem moderní, kapitalistické a liberální společnosti. Posléze byly upraveny sofistikovanou právní úpravou, která se stále vyvíjí. Právní úprava v ČR v rámci zadávání veřejných zakázek je upravena zákonem 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. Největší veřejnou zakázkou měla být zakázka na dostavbu bloků jaderné elektrárny Temelín v ceně až cca 300 mld. Kč, také např. státní zakázka na sanaci starých ekologických zátěží, v ceně 101, 5 mld. Kč, kde šlo o vyčištění kontaminovaných lokalit, které byly před rokem 1989 zamořeny. Mezi největší zakázky, které byly dokončeny např. Elektronické mytné ČR, Pandur, Tunel Blanka, Saab Jas-39 Gripen či prodloužení A trasy metra. Během roku 2016 se chystá nový zákon o zadávání veřejných zakázek, který by mimo jiné přinesl zjednodušení zadávání zakázek zvláště s ohledem na starosty obcí a také zkultivuje prostředí zadávání veřejných zakázek.

2 Cíl práce a metodický postup řešení tématu práce

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je identifikovat a zhodnotit nejčastějších pochybení při zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie v rámci vybraných operačních programů v programovém období 2007 – 2013 včetně uvedení konkrétních důsledků jednotlivých pochybení.

Dalším cílem diplomové práce je navrhnout konkrétní opatření ke zmírnění a případně odstranění dalších možných pochybení, ke kterým by v budoucnu mohlo docházet při zadávání veřejných zakázek.

2.2 Metodický postup

Diplomová práce je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou. Teoretickou část je nutné zpracovat metodou literární rešerše a to nejprve prostudovat příslušnou literaturu, převážně od autorů Jurčíka a Poremské. Dalším zdrojem jsou právní předpisy, jejichž výklad je proveden jazykovou metodou a to hlavně zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. Dále je nutné prostudovat publikace a dokumenty vypracované úřady státní správy, které se týkají zadávání veřejných zakázek. Nejdůležitějšími zdroji informací jsou hlavně příslušné směrnice Evropské unie (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby), které se dotýkají samotného zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie a jsou transponovány do české právní úpravy. Pro zpracování literární rešerše je zapotřebí také prostudovat webové stránky institucí Evropské unie a Ministerstva pro místní rozvoj. Autor tedy převážně vychází z nařízení Evropské unie a metodických pokynů orgánů veřejné správy pro zadávání veřejných zakázek.

Pro praktickou část jsou použity příslušné dokumenty získané od Ministerstva pro místní rozvoj a Úřadu pro hospodářskou soutěž. Autor práce se seznámí s pochybeními, kterých se zadavatel dopustil v rámci zadávání veřejných zakázek. Nejdůležitější částí práce je samotná analýza konkrétních pochybení při zadávání veřejných zakázek v Operačním programu Životní prostředí a Regionálním operačním programu NUTS II Severozápad. U některých pochybení je uvedena i jednotlivá autorova opatření, která vedou k zamezení případného konkrétního pochybení při zadávání veřejné zakázky. Součástí praktické části je použita metoda komparace v tabulkách, které vyjadřují četnost pochybení a to, jak v rámci všech operačních programů, tak i vybraných dvou operačních programů - Operační program Životní prostředí a Regionální operační program NUTS II Severozápad, kde data poskytl Ministerstvo financí – Auditní útvar.

V závěru praktické části je metodou syntézy uvedena celková pochybení a návrh opatření pro zadávání veřejných zakázek financovaných z rozpočtu Evropské unie.

Vybrané téma „, Problematika zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie“ je velice aktuální a rozsáhlé téma, proto tudíž nelze tuto problematiku zpracovat příliš stručnou formou. Je zapotřebí nastudovat veškerou dostupnou literaturou zabývající se touto problematikou a následně ji postupně zpracovat do diplomové práce.

3 Teoretická východiska zkoumání právní úpravy veřejných zakázek

3.1 Právní úprava veřejných zakázek v České republice

Veřejné zakázky (dále jen „VZ“) v České republice jsou upraveny zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZ“), který stanoví závazná pravidla pro zadávání veřejných zakázek, řeší způsoby a zdroje jejich financování ze státního rozpočtu, státních fondů, příspěvků mezinárodních organizací nebo rozpočtů územních správních subjektů.

Pohled na pojem „veřejná zakázka“ se postupně vyvíjel dle jednotlivé právní úpravy, proto autor práce níže vysvětluje veřejnou zakázku, jak byla a je definovaná v níže uvedených zákonech.

Zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů definoval veřejnou zakázku jako úplatnou smlouvu uzavřenou mezi zadavatelem a vybraným uchazečem, jejímž předmětem byly dodávky, provedení prací nebo poskytování služeb. Tento zákon neztotožňoval pojem „veřejné zakázky“ se smlouvou či běžným obchodním případem.¹

Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů definoval veřejnou zakázku jako zakázku na dodávky, služby nebo stavební práce, zadávanou zadavatelem, u níž předpokládaná cena předmětu veřejné zakázky přesáhla 2 000 000 Kč (bez DPH).²

Veřejná zakázka podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, je zakázka realizována na základě písemné smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací. Veřejná zakázka, kterou je zadavatel povinen zadat podle zákona, musí být realizována na základě písemné smlouvy.³

Autor práce níže vysvětluje některé pojmy, které jsou definovány ZVZ a pojmy které jsou v diplomové práci často používané.

¹ JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, str. 5

² JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, str. 9-13

³ POREMSKÁ, Michaela. *Veřejné zakázky: právní minimum při jejich zadávání*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2014. Právo (ANAG), str. 25

Zadávací řízení

Zadávací řízení je postup zadavatele, jehož účelem je zadání veřejné zakázky, a to až do uzavření smlouvy nebo do zrušení zadávacího řízení.⁴

Prokazování kvalifikace⁵

Prokazování kvalifikace je úvodní fází zadávacího řízení, v níž mají uchazeči prokázat, že jsou schopni předmět plnit. Existuje několik druhů kvalifikačních předpokladů, jejichž splnění může zadavatel po uchazečích požadovat.

Základní kvalifikační předpoklady splňuje dodavatel, který není uveden v rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek, nebyl pravomocně odsouzen, není v likvidaci nebo v insolvenčním řízení a rovněž nemá žádné nedoplatky či penále vůči státní správě. Profesní kvalifikační předpoklady splňuje dodavatel, který předloží výpis z obchodního rejstříku (výpis z jiné evidence), živnostenské oprávnění či licenci, doklad vydaný profesní samosprávnou komorou (je-li nezbytné), doklad osvědčující odbornou způsobilost dodavatele nebo osoby, jejímž prostřednictvím odbornou způsobilost zabezpečuje (je-li nezbytné) a doklad prokazující schopnost dodavatele zabezpečit ochranu utajovaných informací (pokud tak zadavatel stanoví).

Technické kvalifikační předpoklady – zadavatel může požadovat např. seznam významných dodávek a služeb realizovaných či poskytnutých v posledních třech letech, v případě oblasti obrany a bezpečnosti nebo stavebních prací v posledních pěti letech.

Ekonomickou a finanční způsobilost dodavatel prokáže předložením čestného prohlášení o své ekonomické a finanční způsobilosti plnit veřejnou zakázku.

Výběrové řízení

Výběrové řízení je postup zadavatele, jehož účelem je zadání zakázky, a to až do uzavření smlouvy nebo do zrušení výběrového řízení.⁶

⁴ §26 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

⁵ §50-62 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

⁶ MMR, *Metodický pokyn pro oblast zadávání zakázek pro programové období 2014-2020 – březen 2014*, str.

Elektronická aukce

Elektronická aukce je proces sloužící k hodnocení nabídek, v jehož rámci zadavatel používá elektronické nástroje umožňující předkládání nových snížených nabídkových cen, případně nových hodnot nabídek, a který současně umožňuje sestavit aktuální pořadí nabídek při použití automatických metod jejich hodnocení.⁷

Hodnocení nabídek⁸

Hodnocení nabídek je stěžejní částí zadávacího řízení, v níž se z nabídek uchazečů, kteří splnili kvalifikační předpoklady, vybírá nejvhodnější nabídka. Hodnocení se provádí podle předem stanovených hodnotících kritérií. Pokud zadavatel nestanoví jinak, rozhoduje při hodnocení pro plátce daně z přidané hodnoty cena bez daně z přidané hodnoty, pro neplátce cena s daní z přidané hodnoty. Hodnoceno může být také podle ekonomické výhodnosti nabídky, kde nabídková cena je pouze jedním z kritérií, dalšími mohou být například záruční podmínky, dodací lhůty aj. Posouzení a hodnocení nabídek provádí zadavatelem sestavená hodnotící komise.

Hodnotící komise pořídí písemnou zprávu, která obsahuje seznam posouzených nabídek, seznam nabídek, které byly hodnotící komisí ze zadávacího řízení vyřazeny spolu s uvedením důvodu, popis způsobu hodnocení, výsledek hodnocení nabídek, popis hodnocení jednotlivých nabídek a údaj o složení hodnotící komise.

Dodavatel/uchazeč

Dodavatel je fyzická nebo právnická osoba, která dodává zboží, poskytuje služby nebo provádí stavební práce, pokud má sídlo, místo podnikání či místo trvalého pobytu na území České republiky, nebo zahraniční dodavatel, kterým je zahraniční osoba (podnikatel), jež dodává zboží, poskytuje služby nebo provádí stavební práce. Uchazečem je dodavatel, který podal nabídku v zadávacím řízení.⁹

⁷ § 96-97 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

⁸ § 79 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

⁹ § 17 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Veřejný zadavatel

Veřejný zadavatel, který potřebuje nakoupit určité zboží, službu či realizovat stavební práci. Veřejným zadavatelem je Česká republika, státní příspěvková organizace, územní samosprávný celek nebo příspěvková organizace, u níž funkci zřizovatele vykonává územní samosprávný celek, a dále jiná právnická osoba, pokud byla založena či zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, a je financována převážně státem či jiným veřejným zadavatelem nebo je státem či jiným veřejným zadavatelem ovládána.¹⁰

Centrální zadavatel

Centrální zadavatel je veřejný zadavatel, který provádí centrální zadávání spočívající v tom, že pro jiného zadavatele pořizuje dodávky či služby, jež jsou předmětem veřejných zakázek, které následně prodává jiným zadavatelům za cenu nikoliv vyšší, než za kterou byly dodávky pořízeny, nebo provádí zadávací řízení a zadává veřejnou zakázku na dodávky, služby či stavební práce na účet jiných zadavatelů.¹¹

Dotovaný zadavatel

Dotovaným zadavatelem je právnická nebo fyzická osoba, která zadává veřejnou zakázku hrazenou z více než 50% z peněžních prostředků z veřejných zdrojů nebo pokud peněžní prostředky poskytnuté na veřejnou zakázku z těchto zdrojů přesahují 200 milionů korun.¹²

Sektorový zadavatel

Osoba vykonávající některou z relevantních činností podle § 4 zákona o veřejných zakázkách (zejména v odvětví elektroenergetiky, teplárenství, vodárenství, plynárenství, poskytování dopravních sítí, výhradních poštovních služeb, nebo činnost související s

¹⁰ §2 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

¹¹ §3 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

¹² §2 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

dobýváním ložisek nerostného bohatství), pokud tuto relevantní činnost vykonává na základě zvláštního či výhradního práva.¹³

Subdodavatel

Subdodavatel je osoba, pomocí které má dodavatel plnit určitou část veřejné zakázky, nebo která má poskytnout dodavateli k plnění veřejné zakázky určité věci či práva. Subdodavatel není účastníkem zadávacího řízení, smluvně zavázán je pouze vůči primárnímu dodavateli, nikoliv zadavateli.¹⁴

Dynamický nákupní systém

Dynamický nákupní systém je plně elektronický systém pro pořizování běžného a obecně dostupného zboží, služeb nebo stavebních prací, který je časově omezený a otevřený po celou dobu svého trvání všem dodavatelům, kteří splní podmínky pro zařazení do dynamického nákupního systému a podají předběžnou nabídku.¹⁵

Mimořádně nízká nabídková cena

Mimořádně nízká nabídková cena je cena výrazně nižší než zadavatelem předpokládaná hodnota veřejné zakázky. Jestliže nabídka uchazeče o veřejnou zakázku obsahuje mimořádně nízkou nabídkovou cenu ve vztahu k předmětu veřejné zakázky, musí si hodnotící komise vyžádat od uchazeče písemné zdůvodnění těch částí nabídky, které jsou pro výši nabídkové ceny podstatné, případně jej pozvat za účelem vysvětlení svého zdůvodnění na zasedání hodnotící komise. Pokud uchazeč písemně neodůvodní mimořádně nízkou nabídkovou cenu ve stanovené lhůtě, nebo nedostaví-li se k podání vysvětlení, nebo posoudí-li hodnotící komise zdůvodnění jako neopodstatněné, musí být nabídka vyřazena.¹⁶

Dále jsou uvedeny pojmy, které jsou v diplomové práci již několikrát zmiňovány. Pojmy vychází z metodických pokynů pro oblast zadávání veřejných zakázek.

¹³ § 2 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

¹⁴ § 17 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

¹⁵ § 93-95 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

¹⁶ § 77 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Příjemce

Příjemce je veřejný nebo soukromý subjekt zodpovědný za zahájení, realizaci či udržení operace spolufinancované z Evropských strukturálních a investičních fondů, který na základě právního aktu o poskytnutí/převodu podpory a při splnění v něm stanovených podmínek předkládá řídicímu orgánu nebo zprostředkujícímu subjektu nebo platební agentuře žádost o platbu (resp. žádost o dotaci) a přijímá finanční prostředky z veřejných rozpočtů.¹⁷

Operační program

Operační program je základní strategický dokument tematické, finanční a technické povahy pro konkrétní tematickou oblast nebo území. V operačním programu jsou popsány konkrétní cíle a priority pro čerpání ze strukturálních fondů v daném programovém období, kterých chce členský stát v dané tematické oblasti dosáhnout. Jedná se o závazný dokument pro řídicí orgán (dále jen „ŘO“) daného programu vůči Evropské komisi.¹⁸

Strukturální fondy (SF)

Strukturální fondy jsou fondy EU, určené na podporu politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Jedná se o fondy Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond.¹⁹

Poskytovatel podpory

Poskytovatelem podpory se rozumí ústřední orgán státní správy nebo jiný subjekt určený zákonem, který může poskytnout dotaci nebo návratnou finanční pomoc z veřejných zdrojů na základě zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších

¹⁷ MMR, *Metodický pokyn pro oblast zadávání zakázek pro programové období 2014-2020 – březen 2014*, str. 6

¹⁸ Tamtéž, str. 7

¹⁹ Tamtéž, str. 8

předpisů, nebo podle zákona č. 256/2000 Sb., zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.²⁰

Právní akt o poskytnutí/převodu podpory

Právní akt, kterým byla poskytnuta podpora subjektem poskytujícím podporu příjemci. Blíže specifikuje podmínky poskytnutí/převodu podpory. Dle vztahu a charakteru poskytovatele podpory a příjemce může mít různou formu, např. rozhodnutí o poskytnutí dotace, stanovení výdajů, smlouva o financování, dohoda o financování.²¹

Nesrovnalost

Nesrovnalostí se rozumí porušení předpisů ES nebo předpisů ČR, které upravují použití prostředků z rozpočtu EU nebo veřejných zdrojů ČR, v jehož důsledku jsou, nebo by mohly být, dotčeny veřejné rozpočty ČR nebo souhrnný rozpočet EU formou neoprávněné výdajové položky.²²

Národní orgán pro koordinaci

Národní orgán pro koordinaci (dále jen „NOK“) je centrálním metodickým a koordinačním subjektem pro implementaci programů spolufinancovaných z fondů Evropské unie v programovém období 2007–2013 a 2014–2020.²³

Veřejný výdaj

Veřejné výdaje jsou souhrnné finanční prostředky vynaložené vládou daného státu na různé účely (zdravotnictví, bezpečnost, policie, obrana, zahraniční politika sociální politika, platy státních úředníků, vzdělání, apod.).²⁴

²⁰ MMR, *Metodický pokyn pro oblast zadávání zakázek pro programové období 2014-2020 – březen 2014*, str. 6

²¹ Tamtéž, str. 6

²² Tamtéž, str. 7

²³ Tamtéž, str. 6

²⁴ Tamtéž, str. 6

Alokace podpory z fondů EU 2007–2013

Objem finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v EUR určený pro daný operační program na programové období 2007– 2013 na základě rozhodnutí Evropské komise. Alokace podpory na daný rok musí být vyčerpána s ohledem na pravidlo $n+3 / n+2$.²⁵

Celková alokace podpory za celé programové období 2007–2013

Objem finančních prostředků pro jednotlivé operační programy na celé programové období 2007–2013.²⁶

Finančně ukončené projekty

Projekty, u kterých byly ukončeny všechny realizační a administrativní činnosti. Tedy takové projekty, u kterých příjemce předložil Závěrečnou monitorovací zprávu a závěrečnou Žádost o platbu. Řídící orgán předloženou dokumentaci schválil a proplatil finanční prostředky na účet příjemce.²⁷

Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO

Objem finančních prostředků, které řídící orgán autorizoval a v rámci souhrnného výkazu výdajů předložil PCO a které byly zaúčtovány v informačním systému Viola.²⁸

3.1.1 Rozdělení veřejných zakázek

Veřejné zakázky se podle předmětu dělí na veřejné zakázky na dodávky, veřejné zakázky na služby a veřejné zakázky na stavební práce. Podle výše předpokládané hodnoty

²⁵ MMR, *Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti v programovém období 2007- 2013 – březen 2014*, str. 67

²⁶ Tamtéž, str. 67

²⁷ Tamtéž, str. 68

²⁸ Tamtéž, str. 68

se veřejné zakázky dělí na nadlimitní veřejné zakázky, podlimitní veřejné zakázky a veřejné zakázky malého rozsahu.²⁹

Samotné rozdělení zakázek vychází se ze zadávacích směrnic EU, kde existuje samostatná směrnice pro dodávky, služby a stavební práce. V určitém případě může veřejná zakázka spočívat částečně jak ve stavebních pracích, tak částečně v poskytnutí služeb. Jde o smíšené veřejné zakázky. V takovém případě se uplatní tzv. princip těžiště, tzn., jaký druh bude mít převahu, tak bude předmět veřejné zakázky posuzován.³⁰

Určení druhu veřejné zakázky podle ceny je založeno na stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky, což pak má vliv na méně či více formalizovaný postup podle zákona o veřejných zakázkách. Jinak řečeno, veřejné zakázky malého rozsahu se podle zákona nezadávají, zadávání podlimitních veřejných zakázek je méně formální v několika směrech, na rozdíl od zadávání nadlimitních veřejných zakázek.³¹

3.1.1.1 Rozdělení veřejných zakázek podle věcného předmětu

Veřejná zakázka na dodávky

Veřejná zakázka na dodávky je veřejnou zakázkou, jejímž předmětem je pořízení věci. Pořízení zejména formou koupě, koupě zboží na splátky, nájmu nebo pachtu zboží nebo nájmu zboží nebo pachtu s právem následné koupě – leasing. Veřejnou zakázkou na dodávky je rovněž poskytnutí služby nebo stavebních prací spočívajících v umístění, montáži či uvedení takového zboží do provozu.³²

Veřejná zakázka na stavební práce

Veřejnou zakázkou na stavební práce je veřejná zakázka, jejímž předmětem je podle ustanovení v zákoně o VZ: provedení stavebních prací, které se týkají z některé činností uvedených v příloze zákona o VZ, provedení stavebních prací a s nimi související

²⁹ POREMSKÁ, Michaela. *Veřejné zakázky: právní minimum při jejich zadávání*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2014. Právo (ANAG)., str. 25

³⁰ JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe, str. 136-137

³¹ Tamtéž, str. 137

³² POREMSKÁ, Michaela. *Veřejné zakázky: právní minimum při jejich zadávání*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2014. Právo (ANAG)., str. 26

projektová nebo inženýrská činnost nebo zhotovení stavby, která je výsledkem stavebních nebo montážních prací, případně i související projektové či inženýrské činnosti.³³

Za veřejnou zakázku na stavební práce se považují rovněž stavební práce pořizované s využitím zprostředkovatelských nebo podobných služeb, které zadavateli poskytuje jiná osoba.³⁴

Veřejná zakázka na služby

Veřejnou zakázkou na služby je veřejná zakázka, jejímž předmětem je kromě poskytnutí služeb rovněž poskytnutí dodávky, pokud předpokládaná hodnota poskytovaných služeb je vyšší než předpokládaná hodnota poskytované dodávky.³⁵

Služby se rozdělují na dvě kategorie. První z nich je kategorie prioritních služeb, u kterých pokud přesáhnou prahové hodnoty pro nadlimitní veřejné zakázky, tak se musí oznámení o zahájení zadávacího řízení zveřejnit v EU. Druhou kategorií služeb, je kategorie neprioritních služeb (např. služby typu rekreační, kulturní, sportovní a restaurační).³⁶

3.1.1.2 Rozdělení veřejných zakázek podle ceny

Předpokládanou hodnotou veřejné zakázky se pro účely zákona o VZ rozumí zadavatelem předpokládaná výše peněžitého závazku vyplývající z plnění veřejné zakázky. Při stanovení předpokládané hodnoty je vždy rozhodná **cena bez DPH**.³⁷

Veřejné zakázky se podle výše jejich předpokládané hodnoty dělí na veřejné zakázky malého rozsahu, podlimitní veřejné zakázky a veřejné zakázky nadlimitní.

³³ POREMSKÁ, Michaela. *Veřejné zakázky: právní minimum při jejich zadávání*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2014. Právo (ANAG)., str. 26

³⁴ JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe, str. 139

³⁵ POREMSKÁ, Michaela. *Veřejné zakázky: právní minimum při jejich zadávání*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2014. Právo (ANAG)., str. 27

³⁶ JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe, str. 142

³⁷ POREMSKÁ, Michaela. *Veřejné zakázky: právní minimum při jejich zadávání*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2014. Právo (ANAG)., str. 27

Veřejná zakázka malého rozsahu

Veřejnou zakázkou malého rozsahu se rozumí zakázka, jejíž předpokládaná hodnota nedosáhne v případě veřejné zakázky na dodávky nebo veřejné zakázky na služby 2 000 000 Kč bez DPH nebo v případě veřejné zakázky na stavební práce 6 000 000 Kč bez DPH.³⁸ U těchto veřejných zakázek je povinnost využívat e-tržišť mimo režim ZVZ.

ZVZ, uvádí, že zadavatel nemusí veřejné zakázky zadávat podle ZVZ, ale musí při jejich zadání respektovat základní zásady obsažené v § 6 ZVZ odst. 1 a 2.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) není oprávněn v rámci veřejných zakázek malého rozsahu ukládat opatření k nápravě ani pokuty za správní delikt, což znamená, že neexistuje překum VZ malého rozsahu; takovým orgánem je dle ÚOHS soud v řízení podle občanského soudního řádu. Zadavatel nesmí rozdělit předmět veřejné zakázky, aby zadával více veřejných zakázek malého rozsahu nebo pokud je zakázka zadána na elektronickém tržišti, považuje se za zadanou v souladu se zákonem.³⁹

Podlimitní veřejná zakázka

Podlimitní veřejná zakázka je veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota činí v případě veřejné zakázky na dodávky nebo veřejné zakázky na služby nejméně 2 000 000 Kč bez DPH nebo v případě veřejné zakázky na stavební práce nejméně 6 000 000 Kč bez DPH a nedosáhne finančního limitu podle § 12 odst. 1 ZVZ.⁴⁰

Finanční limity (prahové) hodnoty byly stanoveny na úrovni EU, v takové výši, od které se očekává, že přilákají nabídky ze zahraničí. Smlouvy, které pod daným limitem budou atraktivní spíše pro domácí konkurenci, takže nebylo vhodné, aby se na ně zadávací směrnice vztahovaly. Hodnoty jsou předběžné a zadavatelé je nesmí zneužívat tím, že by zakázky účelově podhodnocovali, aby se vyhnuli režimu směrnic.⁴¹

³⁸ POREMSKÁ, Michaela. *Veřejné zakázky: právní minimum při jejich zadávání*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2014. Právo (ANAG)., str. 27

³⁹ JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe, str. 887

⁴⁰ POREMSKÁ, Michaela. *Veřejné zakázky: právní minimum při jejich zadávání*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2014. Právo (ANAG)., str. 28

⁴¹ JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe, str. 133-136

Limity stanoví minimální standart, který je pro zadavatele závazný. Pokud jde o veřejného zadavatele, ten si může stanovit přísnější postup podle zákona a zadat veřejnou zakázku jako podlimitní či dokonce nadlimitní nebo podlimitní zakázku jako nadlimitní veřejnou zakázku. Pokud však veřejný zadavatel zahájí zadávací řízení přísnějším způsobem, musí jí takovým způsobem zadat. Finanční limity pro roky 2014 a 2015 byly obsaženy podle Nařízení Komise (EU) č. 1336/2013 a nařízení vlády č.77/2008 Sb. a č. 78/2008 Sb. o stanovení finančních limitů pro účely zákona o veřejných zakázkách a koncesního zákona. Z nařízení plyne, že limity, které jsou regulovány směrnicemi EU, se pro roky 2014 a 2015 mírně zvýšily.⁴²

Nadlimitní veřejná zakázka

Podle ZVZ se rozumí nadlimitní zakázka, jejíž předpokládaná hodnota bez DPH odpovídá nejméně finančnímu limitu stanovenému prováděcím právním předpisem - nařízením vlády.⁴³ Jde o zakázky, u nichž budou mít zájem i zahraniční dodavatelé. A kde je nejvíce formalizovaný postup a větší administrativní náročnost, jelikož stanovené informace musí být zveřejněny jak na národní, tak i na evropské úrovni. Velká většina nadlimitních zakázek je zadána v otevřeném a užším řízení. Pouze nadlimitní jsou regulovány směrnicemi EU. Z tohoto důvodu se očekává možnost hospodářské soutěže o předmět veřejné zakázky a větší úspora prostředků zadavatele, neboť se o nadlimitní zakázce má možnost dozvědět širší okruh dodavatelů, včetně dodavatelů ze zahraničí z členských zemí EU, protože oznámení o zahájení nadlimitní veřejné zakázky se vždy zveřejňuje v Úředním věstníku EU.⁴⁴

3.1.2 Zásady zadávání veřejných zakázek

ZVZ obsahuje základní zásady zadávacího řízení, které musí být v zadávacím řízení dodrženy. Tyto zásady jsou upraveny v § 6 odst. 1 ZVZ, který stanoví, že zadavatel je povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného

⁴² JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe, str. 133-136

⁴³ POREMSKÁ, Michaela. *Veřejné zakázky: právní minimum při jejich zadávání*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2014. Právo (ANAG), str. 27

⁴⁴ JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe, str. 136

zacházení a zákazu diskriminace. Tyto zásady jsou závazné pro všechny zadavatele. Sektorový zadavatelé, pokud nejsou současně v postavení veřejného zadavatele, mají povinnost dodržet tyto zásady pouze při zadávání nadlimitních veřejných zakázek, které souvisejí s relevantní činností, a u soutěže o návrh.⁴⁵

Základní zásady zadávání veřejných zakázek můžeme rozdělit na dva druhy tj. v zákoně uvedené a v zákoně výslovně neobsažené. Podle zákona zadavatel nesmí omezovat účast v zadávacím řízení těm dodavatelům, kteří mají sídlo nebo místo podnikání v členském státě Evropské unie (dále jen „EU“) a ostatních státech, které mají s Českou republikou či Evropskou unií uzavřenu mezinárodní smlouvu.⁴⁶

Zásada transparentnosti

Jakákoliv zakázka by měla být vždy zadána transparentním způsobem. Základním účelem zásady bylo zajištění co největší průhlednosti řízení, která podstatnou měrou přispívá k přezkoumatelnosti celého řízení a k možnosti kontroly postupu v řízení.

- Naplnění této zásady lze spatřovat například v povinnosti:
- Pořizovat o všech významných úkonech písemnou dokumentaci v dostatečném rozsahu, který případně umožní úkony zadavatele nezávisle přezkoumat;
- Jasně vymežit kritéria, dle kterých budou hodnoceny nabídky dodavatelů vždy v dostatečném předstihu před samotným vypracováním nabídek;
- Opatřit všechna rozhodnutí řádným odůvodněním.⁴⁷

Zásada rovného zacházení

Každý zadavatel je povinen přistupovat stejným způsobem ke všem dodavatelům, kteří mohou podat či podávají nabídky. K dodržení této zásady ze strany zadavatele docházelo tím, že v souvislost s přípravou řízení definoval jeho přesné podmínky tak, aby všichni uchazeči předem věděli, jak bude řízení probíhat.⁴⁸

⁴⁵ JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe, str. 107

⁴⁶ Tamtéž, str. 107

⁴⁷ MMR, *Metodika zadávání veřejných zakázek – červenec 2012*, str. 6

⁴⁸ Tamtéž, str. 7

Zásada zákazu diskriminace

Zadavatel je povinen postupovat vždy tak, aby jeho jednáním nedošlo k diskriminaci žádného z dodavatelů. Tato zásada ovšem nevylučuje oprávnění zadavatele stanovit přesné podmínky účasti v řízení. Tyto podmínky však musí být zadavatelem vždy stanoveny tak, aby zároveň umožňovaly výběr nejvhodnějšího uchazeče, ale na druhé straně neuzavíraly přístup jinému dodavateli do řízení, např. z důvodů, které nesouvisí s předmětem veřejné zakázky. Zásadu zákazu diskriminace bylo třeba důsledně uplatňovat nejen ve vztahu k dodavatelům se sídlem, místem podnikání či bydlištěm na území ČR, ale rovněž ve vztahu k zahraničním dodavatelům. Za porušení zásady diskriminace však nešlo za žádných okolností považovat používání českého jazyka (tedy v průběhu kteréhokoliv řízení, ať již jde o jednání či předkládání písemností).⁴⁹

3.1.3 Zásady zadávání VZ v rámci směrnic Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES⁵⁰

V rámci Směrnice 2004/17/ES přijal Evropský parlament a Rada Evropské unie díky těmto vybraným důvodům tuto směrnici, kde jsou mimo jiné zmíněny i následující zásady:

*„Pro zajištění otevřeného zadávání veřejných zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb v hospodářské soutěži je žádoucí, aby byla vypracována ustanovení, která zavádějí na úrovni Společenství koordinaci zakázek překračujících určitou hodnotu. Tato koordinace je založena na požadavcích vyplývajících z článků 14, 28 a 49 Smlouvy o ES a článku 97 Smlouvy o Euratomu, zejména na **zásadě rovného zacházení**, přičemž **zásada zákazu diskriminace** je pouze jejím zvláštním vyjádřením, **zásadě vzájemného uznávání**, **zásadě proporcionality**, a **zásadě transparentnosti**.“*

*„Zadavatelé mohou využívat elektronické techniky nákupu, je-li jejich využití v souladu s pravidly této směrnice a se zásadami **rovného zacházení**, **zákazu diskriminace** a **transparentnosti**.“*

⁴⁹ MMR, *Metodika zadávání veřejných zakázek – červenec 2012*, str. 7

⁵⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES, *o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb*, 2004

„Vzhledem k pravděpodobnému nárůstu elektronických dražeb je vhodné stanovit na úrovni Společenství definici těchto dražeb a stanovit pro ně zvláštní pravidla, aby bylo zajištěno, že budou probíhat plně v souladu se zásadami rovného zacházení, zákazu diskriminace a transparentnosti.“

*„S přihlédnutím k novým informačním a komunikačním technologiím a ke zjednodušením, která mohou přinést při zveřejňování zakázek a z hlediska účinnosti a **transparentnosti** zadávacích řízení, by elektronické prostředky měly být postaveny na roveň tradičním prostředkům sdělování a výměny informací“*

*„Rovněž by měly být vymezeny podmínky, za kterých mohou být v souladu se zásadami **zákazu diskriminace a rovného zacházení** zadavatelé, kteří nakupují stavební práce, dodávky nebo služby prostřednictvím ústředního nákupního subjektu.“*

*„Zakázky by měly být zadávány na základě objektivních kritérií, která zajistí **dodržení zásad transparentnosti, zákazu diskriminace a rovného zacházení** a zaručí, že nabídky budou posuzovány v podmínkách účinné hospodářské soutěže. V důsledku toho je vhodné připustit použití pouze dvou kritérií: „nejnižší ceny“ a „hospodářsky nejvýhodnější nabídky“.*

V rámci zakázek podléhající zvláštní úpravě je zde o diskriminaci zmíněné ve smyslu aby subjekt dodržoval zásady **zákazu diskriminace** a zadávání zakázek na základě soutěže, pokud jde o zadávání zakázek na dodávky, stavební práce a služby, zejména s ohledem na informace o zamýšlených zakázkách, které subjekt poskytuje hospodářským subjektům.

Podobně jako v předešlé směrnici, tak i Směrnice 2004/18/ES, kterou přijal Evropský parlament a Rada Evropské unie díky vybraným důvodům, kde jsou mimo jiné zmíněny i následující zásady tak i samostatná kapitola Pravidla pro zveřejňování a **transparentnost**, stejně tak jako ve směrnici 2004/17/ES.

Udělování zvláštních nebo výlučných práv: doložka o zákazu diskriminace ve směrnici č. 2004/18/ES⁵¹: *„Jestliže veřejný zadavatel udělí zvláštní nebo výlučná práva provádět činnost v oblasti veřejných služeb subjektu jinému, než je tento veřejný zadavatel, musí být v právním aktu, kterým se toto právo uděluje, stanoveno, že daný subjekt musí*

⁵¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES, o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby, 2004

„dodržovat zásadu zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti, pokud jde o zakázky na dodávky, které zadává třetím osobám jako součást svých činností“.

Zásady „3 E“

Princip „3E“ je také důležitou zásadou v rámci zadávání VZ dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. Jde o zásadu, kdy zadavatel uspokojil svojí potřebu (**účelnost**) za co nejnižší cenu (**hospodárnost**), respektive za nejnižší cenu připadající na jednotku užitečnosti (**efektivnost**). Ve své podstatě se jedná o to, aby zadavatel se svěřenými prostředky ekonomicky a prospěšně nakládal hospodárně, účelně a efektivně.⁵²

3.1.4 Druhy zadávacích řízení

Zadávací řízení je proces, v němž je vybírán dodavatel veřejné zakázky. Zadávací řízení se musí být v souladu se zákonem o veřejných zakázkách tak, aby se uplatnila svobodná soutěž o zakázku a všichni potenciální dodavatelé měli při účasti v zadávacím řízení rovnocenné podmínky. Dodržení všech podmínek stanovených zákonem ze strany zadavatele dohlíží Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v souladu s Hlavou II ZVZ. ZVZ upravuje tyto druhy zadávacích řízení:

Otevřené řízení

Nejtransparentnější druh zadávacího řízení, kdy zadavatel vyzývá neomezený počet dodavatelů k podání nabídek a k prokázání splnění kvalifikace ve lhůtě pro podání nabídek. Pro použití otevřeného řízení není třeba splnit žádné předchozí podmínky. Režim nadlimitního a podlimitního otevřeného řízení se liší jen v délce minimální lhůty pro podání nabídek a v požadavcích na způsob prokázání kvalifikace.⁵³

Užší řízení

Jeden z druhů zadávacího řízení. Jedná se o dvoufázové řízení: nejprve zadavatel vyzývá neomezený počet dodavatelů k prokázání kvalifikace a teprve kvalifikované

⁵² MMR, *Metodika zadávání veřejných zakázek – červenec 2012*, str. 7

⁵³ § 27 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

dodavatele (zájemce) vyzývá k podání nabídky. Užší řízení lze použít bez omezení. V určitých případech je možné přistoupit k omezení počtu uchazečů, kteří budou vyzváni k podání nabídek. Režim nadlimitního a podlimitního užšího řízení se liší jen v délce minimálních lhůt a v požadavcích na způsob prokázání kvalifikace.⁵⁴

Jednací řízení s uveřejněním

Další způsob zadávacího řízení. Jedná se také o dvoufázové řízení: nejprve zadavatel vyzývá neomezený počet dodavatelů k prokázání kvalifikace, kvalifikované zájemce pak vyzývá k podání nabídek. O podaných nabídkách dále s uchazeči jedná za účelem dosažení co nejuvhodnějších podmínek plnění. Veřejný zadavatel může použít toto řízení jen při splnění zákonem stanovených podmínek.⁵⁵

Jednací řízení bez uveřejnění

Zadávacího řízení, při němž není uskutečněna otevřená soutěž o zakázku, nýbrž zadavatel požádá o nabídku pouze jednoho nebo několik málo uchazečů. O podaných nabídkách dále s uchazeči jedná za účelem dosažení co nejuvhodnějších podmínek plnění. Jednací řízení bez uveřejnění (dále jen „JŘBU“) lze použít pouze za splnění zákonem striktně vyjmenovaných podmínek, například: předcházející zadávací řízení muselo být zrušeno pro nedostatek vhodných nabídek; veřejná zakázka může být splněna pouze určitým dodavatelem, a to z technických či uměleckých důvodů, z důvodu ochrany výhradních práv nebo z důvodů vyplývajících ze zvláštního právního předpisu; jedná se o dodatečné stavební práce nebo dodatečné služby v rozsahu do 30% ceny původní veřejné zakázky; je nezbytné zadat veřejnou zakázku v krajně naléhavém případě, který zadavatel svým jednáním nezpůsobil a ani jej nemohl předvídat, a z časových důvodů není možné zadat veřejnou zakázku v jiném druhu zadávacího řízení (živelní katastrofy, havárie apod.).⁵⁶

⁵⁴ § 28 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

⁵⁵ § 29 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

⁵⁶ § 34 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Soutěžní dialog

Jde o třífázový druh zadávacího řízení, ke kterému zadavatel přistupuje ve chvíli, kdy sám není schopen vymezit technické podmínky nebo právní či finanční požadavky na plnění veřejné zakázky a použití otevřeného řízení či užšího řízení není s ohledem na povahu předmětu plnění veřejné zakázky možné. V první části zadavatel vyzývá neomezený okruh dodavatelů k podání žádostí o účast a k prokázání kvalifikace. Následně je vedeno jednání s vyzvanými zájemci s cílem nalézt vhodná řešení způsobilá splnit potřeby a požadavky zadavatele. Po rozhodnutí o vhodnosti řešení jsou k podání nabídek vyzváni všichni zájemci, kteří byli vyzváni k účasti v soutěžním dialogu. V praxi je soutěžní dialog využíván zejména v oblasti složitých projektů, například v oblasti infrastrukturních, IT či rozsáhlých investičních projektů.⁵⁷

Zjednodušené podlimitní řízení

Jedná se o jednodušší obdobu otevřeného řízení. Zadavatel vyzývá nejméně pět způsobilých dodavatelů k podání nabídky. Zadavatel nemusí uveřejňovat předběžné oznámení, ani zpracovávat odůvodnění veřejné zakázky. Kvalifikaci uchazeči prokazují předložením čestného prohlášení, ze kterého plyne, že splňují kvalifikaci. Dokumenty k prokázání kvalifikace předkládá pouze vyzvaný (vítězný) uchazeč před uzavřením smlouvy. Zjednodušené podlimitní řízení může použít veřejný zadavatel pro zadání jakékoliv podlimitní veřejné zakázky na dodávky nebo jakékoliv podlimitní veřejné zakázky na služby, nebo podlimitní veřejné zakázky na stavební práce, pokud předpokládaná hodnota veřejné zakázky na stavební práce nepřesáhne 10 milionů korun bez DPH.⁵⁸

3.1.5 Způsob uveřejňování veřejných zakázek

Způsob uveřejňování vyhlášení se zadavatel řídí dle § 147 ZVZ, kde jsou vymezeny způsoby, jak lze veřejnou zakázku uveřejňovat.

⁵⁷ § 35 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

⁵⁸ § 38 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Jedním způsobem je způsob uveřejňování prostřednictvím informačního systému o veřejných zakázkách (dále jen „Informační systém“) je ve smyslu ustanovení § 157 ZVZ a současně ve smyslu ustanovení § 32 zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení informačním systémem veřejné správy, prostřednictvím něhož zajišťuje Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) funkce v následujících oblastech:

- Uveřejňování ve věstníku VZ;
- Seznam kvalifikovaných dodavatelů;
- Seznam systémů certifikovaných dodavatelů;
- Statistické výstupy o veřejných zakázkách;
- Rejstřík koncesních smluv⁵⁹.

Součástí Informačního systému o veřejných zakázkách je samostatný věstník veřejných zakázek, který zajišťuje uveřejňování informací povinně uveřejňovaných zadavatelem dle zákona o VZ. Věstník veřejných zakázek nabízí jak možnost vkládání informací o veřejných zakázkách do informačního systému, tak i zajišťuje povinnost MMR uveřejňovat informace o veřejných zakázkách. Proto jsou v tomto subsystému k dispozici funkce pro vyhledávání informací o veřejných zakázkách dle jednotlivých formulářů a dle doby zadání nebo je v tomto subsystému k dispozici samostatné vyhledávání veřejných zakázek.⁶⁰

TED⁶¹

Elektronický informační systém TED (Tenders electronic daily) byl on-line verzí "Dodatku k Úřednímu věstníku Evropské Unie", ve kterém se publikovaly výzvy k veřejným zakázkám.

Všechny veřejné soutěže, které přesahovaly určitou hodnotu zakázky, musely být uveřejněny v Dodatku k Úřednímu věstníku Evropské unie a publikovány v rámci EU.

Dodatek k Úřednímu věstníku obsahoval výzvy k podání nabídek v následujících odvětvích, jako např.: veřejné zakázky na stavební práce, dodávky a služby ze všech členských států EU, zakázky na veřejně prospěšné služby (pro odvětví vodohospodářství,

⁵⁹ Informační systém o veřejných zakázkách. ISVZ [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.isvz.cz/isvz/Podpora/ISVZ.aspx>

⁶⁰ Tamtéž

⁶¹ Evropská databáze veřejných zakázek TED. *Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha: BusinessInfo.cz, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/evropska-databaze-verejnych-zakazek-ted-7251.html>

energetiky, dopravy a telekomunikací), veřejné zakázky z institucí EU, projekty financované Evropskou investiční bankou (EIB), Evropskou centrální bankou (ECB), zakázky podle Dohody o veřejných zakázkách (GPA), která byla uzavřena v rámci GATT / Světové obchodní organizace (WTO), nebo také veřejné zakázky týkající se leteckých služeb.

Věstník veřejných zakázek

Věstník veřejných zakázek, který je součástí Informačního systému o veřejných zakázkách, jehož správcem je Ministerstvo pro místní rozvoj. Věstník veřejných zakázek je jednotným místem pro uveřejňování základních informací o veřejných zakázkách, které jsou zadávány v souladu se ZVZ.⁶²

Profily zadavatele⁶³

Profil zadavatele je elektronický nástroj, prostřednictvím kterého zadavatel uveřejňuje informace a dokumenty ke svým veřejným zakázkám způsobem, který umožňuje neomezený a přímý dálkový přístup, a jehož internetová adresa je uveřejněna ve Věstníku veřejných zakázek.

V souvislosti s novelou ZVZ platnou od 1. 4. 2012, mají veřejní zadavatelé povinnost používat profil zadavatele v celé řadě případů. Jedná se například o písemnou výzvu u zjednodušeného podlimitního řízení, textovou část zadávací dokumentace v otevřeném řízení, užším řízení a jednacím řízení s uveřejněním, informace o umožnění prohlídky místa plnění, informace o vyloučení uchazeče; informace o výběru nejvhodnější nabídky či seznamu subdodavatelů dodavatele veřejné zakázky.

Elektronické dražby⁶⁴

Orgány veřejné správy mohly rovněž zadat veřejnou zakázku v elektronické aukci. Před zahájením aukce musel orgán veřejné správy provést kompletní počáteční ohodnocení

⁶² *Věstník veřejných zakázek* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <https://www.vestnikverejnychzakazek.cz/>

⁶³ *Portál pro vhodné uveřejnění VZ* [online]. Brno, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: https://www.vhodne-uvarejneni.cz/aste-dotazy#faq_2

⁶⁴ *Enterprise Europe Network: Pravidla a postupy* [online]. EU, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/public-tenders/rules-procedures/index_cs.htm

nabídek a povolit účast v zadávacím řízení pouze těm přípustným nabídkám, která splňovala základní kritéria. Výzva k účasti v aukci musela obsahovat datum a čas konání i počet aukčních kol. Měla by rovněž obsahovat matematický vzorec, který se při elektronické dražbě použije pro určení automatických změn pořadí. Během každého aukčního kola musel každý soutěžící vidět své pořadí a jeho vztah k ostatním soutěžitelům, aniž by byla známa jejich totožnost.

U určitých typů zakázek nebylo možné elektronickou dražbu použít - jako například u koncepce stavebního díla (např. u architektonického plánu budov).

Elektronická tržiště

Povinnost používat elektronické tržiště se řídí druhem zadavatele, předmětem zakázky a její předpokládanou hodnotou. Elektronické tržiště je webová aplikace, která umožňuje elektronické zadávání veřejných zakázek ve stanovených zadávacích řízeních. E-tržiště je plně elektronický systém, všechny úkony v zadávacím řízení provádí zadavatel i dodavatel v elektronické podobě. V rámci soustavy Národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ⁶⁵) bylo spuštěno celkem 5 e-tržišť. Hlavním záměrem nové úpravy elektronických tržišť je zvýšení efektivity a úspor při vynakládání veřejných finančních prostředků, dle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.⁶⁶

E- tržiště, která jsou již v provozu. Jde o Tendermarket a Gemin. U ostatních tří e – tržišť byl jejich provoz ukončen. Jde o e- tržiště veřejné správy: Český trh, Centrum veřejných zakázek a Vortalgov.

⁶⁵ Hlavním cílem NIPEZ je dosáhnout finančních úspor elektronizací zadávání veřejných zakázek v České republice, a to především snížením cen nakupovaných komodit a snížením transakčních nákladů na straně zadavatelů i dodavatelů. Vedle finančních úspor bude rovněž výrazně zvýšena transparentnost zadávání.

⁶⁶ Elektronické tržiště veřejné správy. *Portál o veřejných zakázkách a koncesích* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/cs/Informacni-systemy-a-elektronicke-vzdelavani/NIPEZ-El-trziste-verejne-spravy>

3.1.6 Zadávání veřejných zakázek dle e- tržiště⁶⁷

Povinnost zadávání VZ je uložena všem:

- **ústředním orgánům státní správy** (dále jen „ÚOSS“) tak, aby prostřednictvím e-tržiště bylo zadáváno 100 % finančního objemu vynakládaných ze strany ÚOSS při zadávání vymezených veřejných zakázek
- **podřízeným organizacím jednotlivých ÚOSS**, kteří jsou veřejnými zadavateli dle ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) a b) ZVZ tak, aby prostřednictvím e-tržiště bylo zadáváno 100 % finančního objemu vynakládaných podřízenými organizacemi ÚOSS při zadávání vymezených veřejných zakázek.

Zadavatelé, na které se výše uvedené povinnosti nevztahují, mohou e-tržiště používat zcela dobrovolně. Jsou jimi například: územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, u níž funkci zřizovatele vykonává územní samosprávný celek, jiné právnické osoby dle ZVZ, sektoroví zadavatelé, dotovaní zadavatelé.

Územní samosprávné celky na úrovni krajů a statutárních měst, příp. obce a jiné právnické osoby dle ZVZ však mají používání e-tržiště doporučeno, protože povinnost používání e-tržiště jim může být uložena v budoucnu – nejdříve však po vyhodnocení prvního roku fungování e-tržišť.

Podle předmětu zakázky

Povinnost se vztahuje na veřejné zakázky, kde předmětem zakázky jsou vyjmenované standardizovatelné komodity.

Podle předpokládané hodnoty

Prostřednictvím tržiště se zadávají veřejné zakázky malého rozsahu a podlimitní zakázky. Zadavatelé, kterým stát uloží povinnost využívat elektronická tržiště k zadávání veřejných zakázek nad 50 tis. Kč, mají také možnost dobrovolně využít el. tržiště pro nákupy určených komodit v hodnotě 5 - 50 tis. Kč, resp. pro nákup komodit nezařazených do seznamu povinných komodit. Elektronická tržiště mohou dobrovolně využívat i ostatní veřejní zadavatelé (místní samosprávy, územní celky, obce).

⁶⁷ MMR, *Zpráva o fungování elektronických tržišť veřejné správy za rok 2012 – březen 2013*, str. 40-47

3.2 Metodická úprava pro zadávání VZ spolufinancovaných ze zdrojů EU nespádající pod aplikaci ZVZ

Vláda ČR přijala dne 12. ledna 2009 usnesení č. 48 k návrhu závazných postupů (metodický pokyn) pro zadávání zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU, nespádajících pod aplikaci zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v programovém období 2007 – 2013 (dále jen „závazné postupy“). Tím tedy schválila návrh závazných postupů obsažených v projednaném materiálu a uložila všem členům vlády, v jejichž působnosti je vykonávána funkce řídicího orgánu operačního programu:

- řídit se závaznými postupy,
- zpracovat do svých programových dokumentů závazné postupy (VZ),
- kontrolovat dodržování závazných postupů na úrovni příjemců dotace.

Předmětem metodického pokynu je zajistit, aby všichni příjemci v pozici zadavatele při zadávání zakázek nepodléhajícím režimu ZVZ . dodrželi obecné zásady Smlouvy o založení ES.⁶⁸

Metodický pokyn se týká příjemců, kteří:

- nejsou zadavateli veřejných zakázek podle ZVZ.,
- zadávají zakázky malého rozsahu (§ 18 odst. 3 zákona č. 137/2006 Sb.) a nejsou tudíž povinni postupovat podle zákona č. 137/2006 Sb.

Závazné postupy byly vytvořeny za účelem harmonizace postupů při zadávání zakázek u příjemců podpory ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (příjemci) Vzhledem k tomu, že ZVZ komplexně neupravuje celou oblast zadávání zakázek, a jednotlivé řídicí orgány k nastavení základních postupů v oblasti zadávání zakázek mimo působnost ZVZ přistoupily rozdílně, byly ve spolupráci Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva financí vytvořeny tyto závazné postupy, jejichž účelem je na úrovni všech řídicích orgánů sjednotit postupy při zadávání zakázek nespádajících pod působnost zákona č. 137/2006 Sb.⁶⁹

Závazné postupy představují základní minimum v oblasti zadávání zakázek nespádajících pod působnost zákona, které musí být ze strany řídicího orgánu reflektováno ve svých metodických pokynech, a to v rozsahu v nich stanoveném, pokud závazné

⁶⁸ MMR, Závazné postupy pro zadávání zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU, nespádající pod aplikaci zákona č. 137/2006 SB., o veřejných zakázkách, v programovém období 2007-2013 – 2014, str. 1

⁶⁹ Tamtéž, str. 1-2

postupy neumožňují ŘO stanovit jinak. ŘO jsou povinny brát v úvahu poskytnutí dotace smluvním závazkem příjemců dodržovat jimi vydané metodické pokyny s výjimkou případů, kdy jsou příjemci použita přísnější interní pravidla pro zadávání zakázek. Závazné postupy slouží kontrolním orgánům jako podklad při provádění kontrolních činností.⁷⁰

Závazné postupy mohly být aktualizovány dle potřeby. Důvodů mohlo být několik, od formálních úprav až po nutnost upravit postupy z důvodu změny evropské/ národní legislativy.

Základní ustanovení pro zadávání zakázek

Zadavatelé z členských států, včetně těch zadavatelů, kteří nespádají pod působnost ZVZ jsou při uzavírání smluv, jejichž předmětem je plnění zakázek, které spadají do působnosti Smlouvy o ES, povinni dodržovat pravidla a zásady Smlouvy o založení ES. Tyto zásady zahrnují volný pohyb zboží, právo usazování, volný pohyb služeb, zákaz diskriminace, rovné zacházení, transparentnost, proporcionalitu a vzájemné uznávání.

Dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, musí příjemci disponující s veřejnými prostředky při zadávání zakázek dodržovat také pravidla hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynaložených prostředků.⁷¹

Závazné postupy při výběru dodavatelů

Základním východiskem pro sladění postupů v oblasti zadávání zakázek je stanovení finančních limitů pro použití konkrétního postupu dle předmětu zakázky a předpokládané výše hodnoty zakázky, a to zejména v případě zakázek malého rozsahu, u nichž je vhodné jednotlivé postupy a lhůty odstupňovat. Je připuštěna varianta, kdy je možné sloučit po sobě následující kategorie dohromady, a to tak, že pro nově vytvořenou kategorii budou platit stejná pravidla a postupy, které byly stanoveny pro kategorii, z výše sloučených, s nejvyšším finančním limitem.⁷²

⁷⁰ MMR, Závazné postupy pro zadávání zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU, nespádající pod aplikaci zákona č. 137/2006 SB., o veřejných zakázkách, v programovém období 2007-2013 – 2014, str. 1-2

⁷¹ Tamtéž, str. 3

⁷² Tamtéž, str. 19

Každý ŘO respektive zprostředkující subjekt, jedná-li se o správce kapitoly státního rozpočtu, ŘO stanoví finanční limity zakázek a odstupňuje postupy a lhůty dle charakteru podporovaných projektů a s přihlédnutím ke specifickým daného operačního programu.⁷³

V závazných postupech jsou rozděleny veřejné zakázky a jejich postup pro zadávání, které nespádají pod aplikaci ZVZ následovně.

Zakázky malého rozsahu

Postup pro zadávání zakázek malého rozsahu 1. Kategorie

Jedná se o přímý nákup (v tomto případě je zadavatel povinen předložit dodavatelem vystavený účetní doklad), zadavatel může (ale není povinen) dokladovat realizaci přímého nákupu kromě účetního dokladu také písemnou objednávkou plnění (emailovou formou).⁷⁴

Postup pro zadávání zakázek malého rozsahu 2. Kategorie

Zakázka malého rozsahu 2. kategorie, která začíná výzvou minimálně 3 zájemců k předložení nabídky nebo uveřejnění oznámení o zahájení výběrového řízení vhodným způsobem (uvedeno v metodickém pokynu.), lhůta pro podání nabídek minimálně 7 dní ode dne odeslání výzvy nebo uveřejnění oznámení rozhodnutí pověřené osoby zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky na základě stanovených kritérií uvedených ve výzvě (nemusí být ustanovena hodnotící komise), informování uchazečů o výsledku výběrového řízení (všichni uchazeči), uzavření smlouvy s dodavatelem či případně rozhodnutí zadavatele o zrušení výběrového řízení.⁷⁵

Postup pro zadávání zakázek malého rozsahu 3. Kategorie

Oproti předešlé kategorii, se postup v této kategorii liší ve lhůtě pro podání nabídek, a to minimálně 10 dní ode dne odeslání výzvy nebo uveřejnění oznámení, dále ustanovení alespoň 3 členné komise pro posouzení a hodnocení nabídek, zápis (protokol)

⁷³ MMR, Závazné postupy pro zadávání zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU, nespádající pod aplikaci zákona č. 137/2006 SB., o veřejných zakázkách, v programovém období 2007-2013 – 2014, str. 19

⁷⁴ Tamtéž, str. 20

⁷⁵ Tamtéž, str. 20

z jednání hodnotící komise s doporučením nejvhodnější nabídky a rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky.⁷⁶

Zakázky s vyšší hodnotou

Každý ŘO stanoví finanční limity zakázek a odstupňuje postupy a lhůty dle charakteru podporovaných projektů a s přihlédnutím ke specifickým daného operačního programu. Dále ŘO stanoví minimální úroveň kvalifikačních předpokladů dodavatelů a způsoby jejich prokázání. V každém případě jako minimum, v němž jsou jednotlivé kategorie odstupňovány od nejnižších předpokládaných hodnot zakázek, jejichž hodnota přesahuje finanční limit pro zakázky malého rozsahu, k nejvyšším.⁷⁷

Postup pro zadávání zakázek s vyšší hodnotou 1. kategorie:

Nejdříve zadavatel vyzve minimálně 5 zájemců k předložení nabídky nebo uveřejní oznámení o zahájení výběrového řízení vhodným způsobem (viz závazné postupy bod 6.5). Lhůta pro podání nabídek minimálně 15 dní ode dne odeslání nebo uveřejnění oznámení, ustanovení alespoň 3 členné komise pro posouzení a hodnocení nabídek dále zápis (protokol) z jednání hodnotící komise s doporučením nejvhodnější nabídky, rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky, informování uchazečů o výsledku výběrového řízení (viz závazné postupy bod 11. 2.), uzavření smlouvy s dodavatelem či případně rozhodnutí zadavatele o zrušení výběrového řízení.⁷⁸

Postup pro zadávání zakázek s vyšší hodnotou 2. kategorie:

Oproti předešlému postupu se postup zadávání zakázek s vyšší hodnotou této kategorie liší tím, že je vyzváno nejméně 9 zájemců plus je zde požadavek na kvalifikaci v rozsahu ZVZ. V rámci lhůty pro podání nabídek je minimálně 35 dní. V rámci posouzení a hodnocení nabídek jde o alespoň 5 člennou komisi. Zakázka s vyšší hodnotou může být zadána také prostřednictvím obchodní veřejné soutěže dle zákona č. 513/1991 Sb.,

⁷⁶ MMR, Závazné postupy pro zadávání zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU, nespádající pod aplikaci zákona č. 137/2006 SB., o veřejných zakázkách, v programovém období 2007-2013 – 2014, str. 17

⁷⁷ Tamtéž, str. 18

⁷⁸ Tamtéž, str. 18

obchodní zákoník. Zadavatel v tomto případě splní obdobně (tzn. v plném rozsahu) všechny požadavky podle postupů zadávání, které nejsou v rozporu s nařizující částí úpravy veřejné obchodní soutěže v obchodním zákoníku.⁷⁹

Autor diplomové práce v následujících kapitolách přibližuje legislativu veřejných zakázek nebo postupy zadávání veřejných zakázek v rámci EU.

3.3 Právní úprava v rámci Evropské unie

Právními předpisy EU se zavedl soubor minimálních harmonizovaných pravidel (např. směrnice o zadávání veřejných zakázek), která byla převedena do vnitrostátní legislativy členských zemí a vztahují se na zadávací řízení, jejichž peněžní hodnota nepřekročí určitou hranici (tzv. prahová hodnota). U veřejných zakázek s vyšší než prahovou hodnotou bylo pravděpodobně výhodné vypsat zadávací řízení s možností účasti zahraničních uchazečů.⁸⁰

Na veřejné zakázky s nižší hodnotou se uplatnila vnitrostátní pravidla (která se však musí řídit obecnými zásadami stanovenými právními předpisy EU). Tato tzv. podlimitní zadávací řízení bývala v porovnání s celoevropskými jednodušší.

U všech zadávacích řízení platilo, že orgány veřejné správy:

- Nesmí diskriminovat určitý podnik z toho důvodu, že má sídlo v jiné zemi EU;
- Nesmí při popisu vlastností zboží či služeb, které chtějí v rámci veřejné zakázky pořídit, odkazovat na konkrétní značku, ochrannou známku či patent;
- Nesmí odmítnout dodatečné materiály (osvědčení, univerzitní diplomy apod.) vydané v jiných členském státem EU;
- Mají povinnost dát k dispozici veškeré informace týkající se zadávacího řízení všem uchazečům o danou veřejnou zakázku bez ohledu na to, v jaké zemi EU mají sídlo.⁸¹

Orgán veřejné správy měl právo ze zadávacího řízení vyloučit podnik, který:

- Byl v úpadku nebo v likvidaci;

⁷⁹ MMR, Závazné postupy pro zadávání zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU, nespádající pod aplikaci zákona č. 137/2006 SB., o veřejných zakázkách, v programovém období 2007-2013 – 2014, str. 18

⁸⁰ Veřejné zakázky: Pravidla a postupy. *Europa.eu* [online]. EU, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/public-tenders/rules-procedures/index_cs.htm

⁸¹ Tamtéž

- Pozastavil svou činnost nebo je jeho činnost předmětem soudní správy;
- Byl uznán vinným z vážného pochybení;
- Neodvedl daně nebo neplatil příspěvky na sociální pojištění;
- Učinil nepravdivá prohlášení při poskytování informací orgánu veřejné správy.

Bez zveřejnění výzvy k podání nabídek lze veřejnou zakázku zadat pouze v následujících případech:

- V nouzové situaci vzniklé nepředvídatelnými událostmi;
- U zakázek, jež mohou být provedeny pouze jedním konkrétním podnikem, ať již z technických důvodů či v důsledku výhradních práv;
- U zakázek, které byly ze zadávacích řízení na veřejné zakázky vyloučeny ze zákona (pořízení či pronájem stávajících budov, pracovní smlouvy, programový materiál pro mediální vysílání apod.).⁸²

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES

Veřejné zakázky v České republice byly upraveny zákonem č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dne 1. května 2004 spolu se vstupem České republiky do Evropské unie. Tento zákon představoval poměrně zásadní změnu a zavedl zcela nový systém zadávání veřejných zakázek. Při aplikaci zákona v praxi se přes poměrně krátkou dobu, po kterou je zákon účinný, projevilo několik problematických oblastí.⁸³

Hlavní principy navrhované právní úpravy vycházely ze Smlouvy o založení Evropského společenství a z evropských zadávacích směrnic. Jedná se zejména o princip transparentnosti, zákazu diskriminace, rovného zacházení, vzájemného uznávání a proporcionality. Cílem zákona bylo zejména zajištění hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti nakládání s veřejnými prostředky. Tohoto cíle bylo dosahováno především

⁸² Veřejné zakázky: Pravidla a postupy. *Europa.eu* [online]. EU, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/public-tenders/rules-procedures/index_cs.htm

⁸³ MMR, *Důvodová zpráva k zákonu č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách – 2006*, str. 111

vytvářením podmínek pro to, aby smlouvy hrazené z veřejných prostředků byly zadavateli uzavírány při zajištění hospodářské soutěže a konkurenčního prostředí mezi dodavateli.⁸⁴

Proto bylo zapotřebí vytvořit nový zákon o veřejných zakázkách a komplexně upravit oblast veřejného zadávání v České republice, a to zejména v návaznosti na nové předpisy práva ES v této oblasti. V souladu s novými evropskými zadávacími směrnici je veden snahou o vytvoření modernějšího, flexibilnějšího a jednoduššího právního rámce pro veřejné zakázky. Hlavním důvodem přípravy nového zákona bylo zajištění transpozice směrnic **2004/17/ES** a **2004/18/ES** do českého právního řádu.⁸⁵

Nové směrnice přinesly mnoho nových a moderních institutů, které by bylo z hlediska systematiky problematické zapracovat do stávajícího zákona. Kromě toho většina současných ustanovení převzatých z původních směrnic byla určitým způsobem upravena nebo doplněna. Správná transpozice směrnic byla proto poměrně komplikovaným legislativním úkolem. Evropské zadávací směrnice podrobně upravovaly postupy při zadávání nadlimitních veřejných zakázek; u podlimitních zakázek se však omezovaly na zakotvení principu transparentnosti a nediskriminace při jejich zadávání. Navrhovaná úprava oproti směrnici podrobně rozpracovávala postupy při zadávání podlimitních zakázek; přitom však zachovala rovnováhu mezi principem transparentnosti a proporcionality.⁸⁶

Dne 30. dubna 2004 byly tedy v Úředním věstníku EU publikovány dvě nové směrnice o zadávání veřejných zakázek, čímž byla završena čtyřletá zákonodárná činnost Evropské komise, Evropského parlamentu a Rady na tzv. legislativním balíčku EU.

Jednalo se o:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2004/17/ES** ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2004/18/ES** ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby.⁸⁷

⁸⁴ MMR, *Důvodová zpráva k zákonu č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách – 2006*, str. 113

⁸⁵ MMR, *Důvodová zpráva k zákonu č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách – 2006*, str. 114

⁸⁶ Tamtéž, str. 115

⁸⁷ Tamtéž, str. 115

Členské státy Evropské unie byly nyní povinny transponovat tato nová pravidla pro zadávání veřejných zakázek do své vnitrostátní legislativy nejpozději do 31. ledna 2006.

Z pohledu nových směrnic bylo třeba konstatovat, že minulý zákon č. 40/ 2004 Sb. neobsahoval řadu institutů, jejichž zavedení tyto směrnice umožňují či předpokládají. Jednalo se například o nový druh zadávacího řízení (soutěžní dialog), nebo o systematický příklon k elektronizaci celého systému zadávání.⁸⁸

Vzhledem k tomu, že novelizační zásah do zákona č. 40/ 2004 Sb., by byl mimořádně velký (úpravy by se týkaly většiny jeho ustanovení), dospělo Ministerstvo pro místní rozvoj k závěru, že přes krátkou dobu účinnosti zákona je jediným správným řešením připravit návrh zcela nového zákona o veřejných zakázkách. Vnitrostátní právní úprava musela obecně respektovat základní zásady vyplývající ze Smlouvy o založení Evropského společenství, zejména zásadu transparentnosti, nediskriminace, rovného zacházení a vzájemného uznávání, a to i pro ty vztahy, které nejsou právními akty ES přímo upraveny (například podlimitní zakázky). V návrhu zákona byly plně promítnuty výše uvedené směrnice a další právní akty ES (s výjimkou koncesí). V oblasti veřejných zakázek se rovněž týkalo velkého množství rozhodnutí Soudního dvora Evropských společenství, která byla při přípravě návrhu zákona vzata v úvahu. Navrhovaná právní úprava byla proto plně v souladu s právem ES/EU.⁸⁹

Od 1. 7. 2006 je zadávání veřejných zakázek a koncesí upraveno zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Hlavní principy právní úpravy veřejných zakázek a koncesí vycházely ze Smlouvy o založení Evropského společenství a z **evropských zadávacích směrnic**.

Mezi novelu upravující stávající právní předpisy EU, zejména potom směrnice 2004/18/ES a 2004/17/ES Evropského parlamentu a Rady byla novelizována a její název se nazýval: Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES. Do českého právního řádu byla směrnice č. 2009/81/ES transponována

⁸⁸ Tamtéž, str. 115-116

⁸⁹ MMR, *Důvodová zpráva k zákonu č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách – 2006*, str. 115-117

zákonem č. 258/2011 Sb., kterým se změnil zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.⁹⁰

V roce 2011 zahájila Evropská komise veřejné konzultace k modernizaci pravidel pro zadávání veřejných zakázek v EU založené na Zelené knize (modernizace politiky EU v oblasti zadávání veřejných zakázek). Evropská komise konstatovala, že současné směrnice fází plnění smlouvy až na výjimky neupravují. Jednou ze směrnic byla i směrnice č. 2004/18/ES. Návrhy byly následně v roce 2014 schváleny a zveřejněny Úředním věstníku EU, tím vznikly nové směrnice č. **2014/24/EU** a č. **2014/25/EU**, o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnic č. 2004/18/ES a č. 2004/17/ES.⁹¹

Hlavní principy směrnic Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES a 2004/17/ES⁹²

V souladu s evropskými směrnicemi byly aplikovány do zákona o veřejných zakázkách tyto hlavní principy: transparentnost, zákaz diskriminace, rovné zacházení (viz. § 6 – Zásady postupu zadavatele): „Zadavatel je povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.“

Nová právní úprava přinesla i další zásadní principy a změny, jimiž jsou:

1. podrobnější specifikace jednotlivých zadávacích postupů, jejich zjednodušení, nastolení rovnováhy mezi transparentností a proporcionalitou;
2. možnost zadávání pomocí společných nákupních subjektů, tzv. Centrálního zadavatele;
3. ke stávajícím zadávacím řízením přibyl soutěžní dialog, tzn. řízení určené pro zvláště složité zakázky umožňující zadavateli získat inovativní řešení daného projektu v situaci, kdy sám není z objektivních důvodů schopen přesně specifikovat způsob provedení veřejné zakázky;
4. možnost použití rámcových smluv je rozšířena i na ostatní zadavatele (předtím se vztahovala jen na sektorové zadavatele);
5. princip elektronizace procesu zadávání. V souladu s trendem elektronizace veřejné správy lze uskutečnit zadávací řízení plně elektronicky. Konečným cílem této úpravy je

⁹⁰ Novely původních evropských zadávacích směrnic. *Portál o veřejných zakázkách a koncesích* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/cs/Jak-na-zadavani-verejnych-zakazek/Legislativa-a-Judikatura/Evropska-legislativa/Novely-puvodnich-evropskych-zadavacich-smernic>

⁹¹ DVORÁK, David. *Smluvní závazkové vztahy ve veřejných zakázkách a jejich změny*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-518-3.

⁹² Novely původních evropských zadávacích směrnic. *Moderní obec* [online]. 2007 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/zakladni-zmeny-zakona-o-verejnych-zakazkach/>

dosáhnout plně elektronický průběh zadávání veřejných zakázek. Novými prvky jsou: elektronická aukce, dynamické nákupní systémy, princip omezení přístupu na trh veřejných zakázek.

Také bylo zavedeno tzv. zjednodušené podlimitní řízení, které umožňuje přímo oslovit (písemnou formou) nejméně pět potenciálních uchazečů o veřejnou zakázku k podání nabídky. Změny také byly v rámci rozdělení VZ podle ceny a to v oblasti zakázek malého rozsahu.

3.4 Strukturální fondy EU⁹³

Strukturální fondy sloužily k financování cílů regionální a strukturální politiky EU, hlavně ke zvyšování hospodářské vyspělosti evropských regionů.

Fondy se zaměřovaly na snižování rozdílů v úrovni rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů včetně venkovských oblastí. Finanční podpora z fondů byla rozdělována prostřednictvím tzv. operačních programů, které určovaly zaměření podpory pro daný region nebo sektor (např. dopravu, zemědělství). Jednalo se o fondy: **Evropský fond pro regionální rozvoj** (dále jen „ERDF“), který se zaměřoval na modernizaci a posilování hospodářství. **Evropský sociální fond** (dále jen „ESF“) podporoval aktivity v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů. Dalším strukturálním fondem byl **Fond soudružnosti** neboli Kohezní fond, který byl na rozdíl od ostatních fondů určen na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova** (dále jen „EAFRD“), jednalo se zde o finanční nástroj na podporu rozvoje venkova, který spadal do společné zemědělské politiky EU. Posledním strukturálním fondem byl **Evropský námořní a rybářský fond**, který sloužil k podpoře rybolovu, podporoval projekty vedoucí k ochraně životního prostředí a financoval aktivity týkající se mořského i vnitrozemského rybolovu či modernizaci plavidel.

Strukturální politika EU ve vztahu k ČR

K dosažení cílů strukturální politiky bylo na programové období 2007–2013 vyčleněno pro ČR 26,76 mld. €. ⁹⁴ Finanční alokace byly stanoveny pro naplnění

⁹³ Strukturální fondy: Informace o fondech. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

Národního strategického referenčního rámce 2007 – 2013. Tímto byly splněny cíle a byly schváleny operační programy pro programové období 2007 – 2013.

Zpracování Národního strategického referenčního rámce ČR 2007—2013 vycházelo z povinností členského státu definovaných v Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999. Východiskem pro zpracování návrhu Národního strategického referenčního rámce byl Národní rozvojový plán České republiky, jenž byl vzat na vědomí usnesením Vlády České republiky č. 175/2006.⁹⁵

Analytická část Národního strategického referenčního rámce se zaměřovala na identifikaci klíčových silných stránek České republiky pro posilování její konkurenceschopnosti, stejně tak jako problematických míst a slabých stránek, které mohly stát v cestě udržitelnému růstu ekonomiky i společnosti. Národní strategický referenční rámec **udával systém operačních programů** politiky hospodářské a sociální soudržnosti 2007—2013, jejichž prostřednictvím budou jednotlivé prioritní osy realizovány⁹⁶.

Národní strategický referenční rámec byl **27. července 2007 přijat Evropskou komisí** a první operační programy byly již koncem roku schváleny.

3.4.1 Operační programy v programovém období 2007- 2013⁹⁷

V období 2007–2013 bylo v České republice využíváno 26 operačních programů, které jsou rozděleny mezi tři cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Cíl Konvergence

V tomto cíli stála podpora hospodářského a sociálního rozvoje méně vyspělých regionů a členských států. V České republice pod něj spadaly **všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hl. m. Prahy** a byl realizovaný prostřednictvím osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů. Na cíl

⁹⁴ *Eu Report: Zpráva o finančním řízení prostředků EU v ČR* [online]. Nejvyšší kontrolní úřad, 2015 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.nku.cz/assets/publikace/eu-report-2014-cz.pdf>

⁹⁵ Národní strategický finanční rámec. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Narodni-strategicky-referencni-ramec>

⁹⁶ Tamtéž

⁹⁷ MMR, *Fondy Evropské unie- Investice do vaší budoucnosti – 2006*

Konvergence připadal v České republice 25,89 miliard eur. **Sedm regionálních** operačních programů (ROP) pro regiony soudržnosti (NUTS II) s celkovou přidělenou částkou 4,66 miliard eur. **Osm tematických** operačních programů s celkovou přidělenou částkou 21,23 miliard eur. Autor práce ověřuje cíle diplomové práce v rámci OP Životní prostředí a ROP NUTS II Severozápad.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Tento cíl podporoval regiony, které nečerpaly z Konvergence. V České republice pod něj spadala **Hl. m. Praha** se dvěma operačními programy. Na cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost připadlo v České republice 0,42 miliardy eur.

Cíl Evropská územní spolupráce

Usiloval o podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. V České republice pod něj spadaly všechny regiony a prostředky lze čerpat z devíti operačních programů. Na cíl Evropská územní spolupráce připadlo v České republice 0,39 miliard eur.

Tabulka 1- Alokace finančních prostředků z fondů EU v programovém období 2007-2013

OP	Fond	Cíl	Alokace podpory z fondů EU 2007-2013 v mil. EUR
OP Doprava	ERDF, FS	1	4 821, 5
OP Životní prostředí	ERDF, FS	1	4 643, 2
OP Podnikání a inovace	ERDF	1	3 120, 7
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	ESF	1,2	1 896, 9
OP Výzkum a vývoj inovace	ERDF	1	1 828, 2
Integrovaný OP	ERDF	1,2	1 615, 2
OP Vzdělání a konkurenceschopnost	ESF	1,2	1 661, 5
OP Technická pomoc	ERDF	1,2	145, 7
ROP Severozápad	ERDF	1	708, 1
ROP Moravskoslezsko	ERDF	1	751
ROP Jihovýchod	ERDF	1	720, 4
ROP Střední Morava	ERDF	1	672, 2

ROP Severovýchod	ERDF	1	671, 3
ROP Jihozápad	ERDF	1	633, 7
ROP Střední Čechy	ERDF	1	571, 7
OP Praha – Konkurenceschopnost	ERDF	2	243, 2
OP Praha- Adaptabilita	ESF	2	114, 5
OP Pohraniční spolupráce ČR- PL	ERDF	3	219,5

Zdroj: MMR, Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti v programovém období 2007-2013 – 2016, str. 14

Ve výše uvedené tabulce jsou uvedeny alokace finančních prostředků financovaných z fondů EU v programovém období 2007 – 2013, nejobjemnějším operačním programem byl Operační program Doprava, který byl financován z fondů ERDF a FS. Druhým nejobjemnějším programem byl operační program Životní prostředí s celkovou alokací 4 643, 2 mil. Kč., který je v praktické části analyzován v rámci pochybení při zadávání veřejných zakázek. Druhým operačním programem, který je v praktické části obsažen je Regionální operační program NUTS II Severozápad, který byl třetím nejobjemnějším operačním programem mezi ostatními regionálními operačními programy a to s celkovou alokací 708, 1 mil. Kč.

3.5 Nařízení rady Evropské unie č. 1083/ 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/ 1999

Nařízení Rady EU č. 1083/2006, vzniklo v rámci politiky soudržnosti na programové období 2007–2013, stanovuje společná pravidla, předpisy a zásady platné pro Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF) a Fond soudržnosti. Účelem tohoto nařízení je posílit hospodářskou a sociální soudržnost s cílem podporovat harmonický, vyvážený a udržitelný rozvoj Evropské unie (EU) v období 2007–2013. Toto nařízení vymezuje kontext pro politiku soudržnosti, vymezuje cíle, ke kterým mají strukturální fondy a Fond soudržnosti přispívat, potom kritéria způsobilosti členských států a regionů pro tyto fondy. Dále vymezuje dostupné finanční zdroje a kritéria pro jejich přidělování ale také stanovuje zásady a pravidla pro partnerství, programování, hodnocení,

řízení, monitorování a kontrolu na základě odpovědností sdílených členskými státy a Komisí.⁹⁸

V nařízení Rady EU č. 1083/ 2006 bylo uvedeno, aby každý členský stát EU zřídil tyto orgány: Řídící orgán, Auditní orgán, Platební a certifikační orgán.

3.5.1 Řídící orgán⁹⁹

Řídící orgán (dále jen „ŘO“) nese nejvyšší odpovědnost za realizaci operačního programu. Pro každý operační program je určen jeden řídicí orgán, který sleduje, zda jsou dodržovány zásady operačních programů a zda je pomoc z fondů EU poskytována správně a efektivně. V ČR jsou řídicími orgány příslušná ministerstva nebo regionální rady.¹⁰⁰

Řídící orgán odpovídá za řízení a provádění operačního programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení, a to zejména v tom, že zajišťuje, aby operace pro financování byly vybírány na základě kritérií pro daný operační program a po celou dobu provádění zůstávaly v souladu s platnými předpisy Společenství a vnitrostátními předpisy. ŘO také ověřuje, zda byly spolufinancované produkty dodány a služby poskytnuty a zda byly výdaje na operace vykázány příjemci skutečně vynaloženy a zda jsou v souladu s předpisy Společenství a vnitrostátními předpisy, také orgán zajišťuje existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci v rámci operačního programu a shromažďování údajů o provádění nezbytných pro finanční řízení, monitorování, ověřování, audit a hodnocení.

Důležitou částí jeho řízení je to, že stanoví postupy k zajištění toho, aby byly všechny doklady týkající se výdajů a auditů nezbytné pro zajištění odpovídající pomůcky pro audit se zaměřením na finanční toky. V neposlední řadě zajišťuje, aby certifikační orgán obdržel pro účely certifikace všechny nezbytné informace o postupech a ověřeních prováděných v souvislosti s výdaji a vypracovává výroční a závěrečné zprávy o provádění a po schválení monitorovacím výborem je předkládá Komisi.

⁹⁸ *Access to European Union law EUR-Lex Access to European Union law* [online]. European union, 2014 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:g24231>

⁹⁹ Řídící orgán. *Strukturální a investiční fondy* [online]. European union, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/R/Ridici-organ>

3.5.2 Auditní orgán

Auditní orgán (dále jen „AO“) je národní, regionální nebo místní veřejný orgán či subjekt stanovený pro každý operační program. Jeho povinností je ověřovat účinnost fungování systému řízení a kontroly. Také monitoruje shodu projektů s národními a evropskými předpisy. Dále orgán zabezpečuje výkon evropských strukturálních a investičních fondů. Vypracovává metodiku pro výkon auditů vykonávaných AO a plní zpravodajské povinnosti ve vztahu k orgánům EU i národním orgánům v souladu s předpisy EU. Zpracovává návrhy právních předpisů na úrovni ČR a EU pro činnost AO a vyhotovuje koncepce systému auditu pro prostředky poskytované v rámci politiky soudržnosti. Zajišťuje výkon auditů na všech úrovních realizace operačních programů spolufinancovaných z finančních prostředků EU, ověřuje účinnost řízení a kontrolní systém u všech subjektů implementace.¹⁰¹

3.5.3 Platební a certifikační orgán¹⁰²

Platební a certifikační orgán („dále jen PCO“) určuje vláda. Výkonem funkce PCO pro SF/CF byl rozhodnutím ministra financí vydaném na základě usnesení vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 pověřen odbor Národní fond Ministerstva financí. Platební a certifikační orgán:

- Spravuje prostředky z rozpočtu EU na účtech zřízených u ČNB;
- Vypracovává a předkládá žádosti o průběžné platby a platby konečného zůstatku Evropské komisi pro všechny programy na základě výkazů výdajů předložených ŘO
- Přijímá platby z EK;
- Na základě provedené kontroly správnosti souhrnných žádostí předkládaných ŘO převádí prostředky z rozpočtu EU na příjmové účty správců jednotlivých kapitol státního rozpočtu do 5 pracovních dnů od obdržení souhrnné žádosti;
- Účtuje o účetních případech za oblast prostředků PCO v rámci účetní jednotky Ministerstva financí;

¹⁰¹ *Auditní orgán: Regionální politika* [online]. Evropská komise, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/what/glossary/a/audit-authority

¹⁰² MMR, *Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 - 2013*, 2013

- Vede systém finančního výkaznictví pro prostředky PCO;
- Certifikuje vynaložené výdaje a zasílá Evropské komisi certifikát o vynaložených výdajích spolu s výkazem výdajů a s žádostí o průběžnou platbu nebo platbu konečného zůstatku; kopie žádosti, výkazu výdajů a certifikátu předává písemně i elektronicky Auditnímu orgánu;
- Pro účely certifikace provádí kontroly na místě, zohledňuje výsledky všech auditů provedených AO nebo z jeho pověření včetně Výroční kontrolní zprávy a stanoviska, zda řídicí a kontrolní systém funguje účinně;
- Vytváří a aktualizuje metodické dokumenty pro provádění certifikace výdajů z rozpočtu EU a pro finanční toky a kontrolu prostředků z rozpočtu EU;
- Vede záznamy a vypracovává roční zprávu o částkách, které byly vyjmuty z předložených výkazů výdajů poté, co byly vyjmuty z financování SF/CF/EFF.
- Vrací nevyužité prostředky Evropské komisi;
- Na základě odhadů vypracovaných ŘO předkládá souhrnně za všechny ŘO aktualizované odhady žádostí o platby Evropské komisi pro běžný a následující rozpočtový rok vždy do 30. dubna každého roku;
- Zajišťuje koncepci a metodiku rozvoje informačního systému.

3.6 Vymezení hlavních kontrolních orgánů ve vztahu k veřejným zakázkám spolufinancovaných z prostředků EU

Nevýznamnějším orgánem je Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“), který dohlíží na zadávání veřejných zakázek. Existují i další orgány, které provádí kontrolní činnost. Zde stojí v popředí Nejvyšší kontrolní úřad. Za zmínku stojí i další orgány, např. finanční orgány, které kontrolují nakládání s dotacemi, což se ve vztahu k ZVZ projevuje tak, že mají pravomoc kontrolovat postup dotovaných zadavatelů i v tom ohledu, zda byl dodržen zákon o veřejných zakázkách. Pokud by tomu tak nebylo, jde o nesplnění podmínek dotačního titulu s následkem vrácení dotace poskytovateli.

Nejvyšší kontrolní úřad¹⁰³

Nejvyšší kontrolní úřad (dále jen „NKÚ“) je nezávislý kontrolní úřad. Jde o všeobecný kontrolní orgán v oblasti nakládání s prostředky ze státního rozpočtu. Pravomoci NKÚ jsou stanoveny v čl. 97 Ústavy a v zákoně č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů. V rámci své kontrolní kompetence v oblasti veřejných zakázek plní svou úlohu tím, že ve svém Věstníku upozorňuje na mnohá podezření z porušení zákona o veřejných zakázkách, která ÚOHS prošetřuje, a v případě důvodného podezření zahajuje řízení z vlastního podnětu. Výhodou je, že NKÚ může kontrolovat i efektivnost nakládání se státními prostředky oproti přezkumné pravomoci ÚOHS.

NKÚ nemá pravomoc ukládat žádné sankce za zjištěná porušení zákona. Jeho pravomoc je omezena na oblast státních zakázek, nikoliv na zakázky zadávané územní samosprávou.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, jako orgán vykonává dohled nad postupem zadavatele při zadávání veřejných zakázek a soutěží o návrh dle ZVZ. Řízení před ÚOHS je významným nástrojem, jak kontrolovat zadávání veřejných zakázek. Jeho pravomocí je vydávání předběžných opatření, rozhodování o tom, zda zadavatel postupoval při zadávání v souladu se ZVZ, v případě porušení zákona ukládání nápravných opatření a dále kontrola úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek. ÚOHS také projednává správní delikty podle ZVZ a ukládá sankce za jejich spáchání.¹⁰⁴

Snahou správního řízení ÚOHS, je posílení transparentnosti a nediskriminace uchazečů o veřejnou zakázku. Přezkum u ÚOHS by měl být co nejrychlejší a nejefektivnější a musí být prováděn nezávisle a takovým způsobem, aby byla zabezpečena práva a oprávněné zájmy dodavatelů.¹⁰⁵

¹⁰³ JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, str. 932

¹⁰⁴ § 112 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 13. 3. 2015].

¹⁰⁵ JURČÍK, Radek. *Zákon o veřejných zakázkách. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 653. 850 s. ISBN 978-80-7179-222-2.

Dále jsou vysvětleny kompetence ÚOHS v rámci zadávání VZ, které jsou obsaženy v ZVZ.

Správce daně¹⁰⁶

Podle zákona 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jsou správcem daně Úřady regionálních rad. Tento zákon upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje, a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků.

Dále pak podle zákona 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), je správcem daně finanční úřad.

Povinnost doložit potvrzení o bezdlužnosti v rámci prokazování splnění základních kvalifikačních předpokladů podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách se dotýká tří oblastí – placení daní, pojistného a penále na veřejné zdravotní pojištění a pojistného a penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Požadavek bezdlužnosti je dle zákona o veřejných zakázkách nutno vysvětlit omezeně tzn. považovat za bezdlužnou pouze tu osobu, jež zaplatila daň nebo pojistné řádně a včas.

Daňovým dlužníkem je podle § 57 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků každý, kdo je podle zvláštního zákona povinen platit daň nebo vybranou a sraženou daň odvádět. Podle § 63 odst. 1 jmenovaného zákona se daňový dlužník dostává do prodlení, nezplatí-li splatnou daň nejpozději v den její splatnosti, což má za následek, mimo jiné, že této osobě není umožněno podílet se na plnění veřejných zakázek. Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách totiž v ustanovení § 53 odst. 1 písm. f) na dodavateli vyžaduje prokázání bezdlužnosti ve vztahu k daňovým povinnostem. Tu dosvědčí předložením potvrzení od příslušného finančního úřadu.

Ze zákona o správě daní a poplatků plyne, že o povolení placení daně ve splátkách lze požádat i po dni splatnosti daně, kdy již lze nedoplatek vymáhat. Tedy za situace, kdy už je daňový dlužník v prodlení s platbou daně a kdy by jeho případná žádost o potvrzení o bezdlužnosti byla správcem daně zamítnuta. Z toho plyne závěr, že osoba, která nezaplatila daň řádně a včas se nachází v prodlení ode dne následujícího po dni splatnosti

¹⁰⁶ Správce daně: bezdlužnost uveřejnění. *Portál VZ* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://www.portal-vz.cz/getmedia/6ca8c088-84e8-42be-ab82-4c5f888f51c5/bezdluznost_k_uverejneni

daně až do dne splacení poslední ze splátek a tento dluh nelze a priori považovat za splacený sjednáním splátkového kalendáře.

Co se týče § 53 odst. 1 písm. f), tedy povinnosti dodavatele prokázat, že nemá nedoplatek na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, platí výše uvedený závěr. V § 20a zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, který se týká povolení splátek pojistného a penále, se hovoří o „splátkách dluhu“. Logickým výkladem daného ustanovení dojdeme k závěru, že dodavatele, jenž splácí dluh na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ve splátkách, nelze považovat za bez dlužného. V § 22d zákona č. 589/1992 Sb. se pak uvádí, že příslušná okresní správa sociálního zabezpečení je povinna vydat na žádost plátce pojistného potvrzení o stavu jeho závazků týkajících se pojistného, penále a přírážky k pojistnému, ve kterém zvlášť uvede výši zůstatku dluhu, jehož placení bylo povoleno ve splátkách – takové potvrzení s výslovně uvedenou výší zůstatku dluhu nelze uznat jako potvrzení o bezdlužnosti, protože nelze dopředu říct, zda bude dlužné pojistné skutečně splaceno v celé výši dle dohodnutého splátkového kalendáře.

Totožná úprava se týká i platby dlužného pojistného a penále na veřejné zdravotní pojištění, když zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění v ustanovení § 26e uvádí, že příslušná zdravotní pojišťovna je povinna vydat na žádost plátce pojistného potvrzení o stavu jeho závazků týkajících se pojistného, penále, pokuty a přírážky k pojistnému, kde bude zvlášť uvedena výše zůstatku dluhu, pokud zdravotní pojišťovna povolila jeho placení ve splátkách.

Z těchto skutečností tedy vyplývá, že osobu, již byl povolen splátkový kalendář, nelze z pohledu zákona o veřejných zakázkách považovat za bezdlužnou.

Evropská komise¹⁰⁷

Evropská komise je **politicky nezávislý, výkonný orgán** EU. Je jediným orgánem Unie, který odpovídá za předkládání návrhů nové evropské legislativy, a je odpovědná za provádění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady EU. Komise je jediným orgánem EU, který předkládá návrhy právních předpisů k přijetí Evropskému parlamentu a Radě

¹⁰⁷ Evropská unie: Evropská komise. *Europa* [online]. EU [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_cs.htm

s cílem: Chránit zájmy EU a jejích občanů v otázkách, jež nelze účinně řešit na vnitrostátní úrovni, zjišťovat v rámci přípravy předpisů přesné informace v odborných otázkách prostřednictvím konzultací s odborníky a veřejností. Řídí politiky EU a přiděluje finanční prostředky z rozpočtu EU.

- Stanoví prioritní výdaje EU ve spolupráci s Radou a Evropským parlamentem;
- Vypracovává roční rozpočet, který je schvalován Evropským parlamentem a Radou;
- Dohlíží na to, jak je s finančními prostředky nakládáno, a to za spolupráce Účetního dvora.
- Prosazuje právo EU;
- Komise je spolu se Soudním dvorem odpovědná za zajištění řádného uplatňování práva EU ve všech členských státech.

Evropský účetní dvůr¹⁰⁸

Evropský účetní dvůr je **nezávislým externím auditorem** EU a v této funkci chrání zájmy daňových poplatníků Unie. Ačkoli nemá zákonem dané pravomoci, snaží se zlepšit způsob, jakým Evropská komise spravuje unijní rozpočet. O využívání finančních prostředků EU podává pravidelné zprávy.

Úkoly Evropského účetního dvora

- Provádí audit **příjmů a výdajů EU** –kontroluje, zda jsou finanční prostředky EU správně vybírány a vynakládány, investovány způsobem, který přináší přidanou hodnotu, a správně zaúčtovány;
- Prověřuje **osoby a organizace, které s prostředky EU hospodaří**. Provádí namátkové kontroly v orgánech Unie (zejména v Komisi), členských zemích EU a státech, které čerpají pomoc z EU;

¹⁰⁸ Evropská unie: Evropský účetní dvůr. *Europa* [online]. EU [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_cs.htm

- Vydává zjištění a doporučení ve formě auditních **zpráv**. Tyto zprávy pak předkládá Evropské komisi a vládám jednotlivých států;
- Nahlašuje podezření ze spáchání **podvodu, korupce nebo jiné nezákonné činnosti** Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF);
- Předkládá výroční zprávu Evropskému parlamentu a Radě EU. Parlament na jejím základě rozhoduje, zda udělí Komisi rozpočtové absolutorium;
- Vydává **odborná stanoviska**, která tvůrcům politik pomáhají při rozhodování o tom, jak lépe a transparentně hospodařit s finančními prostředky EU.

Rovněž zveřejňuje stanoviska k přípravným legislativním dokumentům, které budou mít dopad na finanční řízení EU, dále pak poziční dokumenty, analýzy a další publikace týkající se problematiky veřejných financí Unie.

Dalšími kontrolními orgány, jsou **Řídící orgán** a **Auditní orgán**, kteří jsou vysvětleny podrobně v předchozí kapitole.

3.7 Nesrovnalosti při porušení právních předpisů

Nesrovnalostí se rozumí porušení předpisů ES nebo předpisů ČR, které upravují použití prostředků z rozpočtu EU nebo veřejných zdrojů ČR, v jehož důsledku jsou, nebo by mohly být, dotčeny veřejné rozpočty ČR nebo souhrnný rozpočet EU formou neoprávněné výdajové položky. Tzn., jedná se o každé porušení podmínek, za kterých byly prostředky z rozpočtu EU poskytnuty České republice, a každé porušení podmínek, za kterých byly tyto prostředky a prostředky národních veřejných rozpočtů dále poskytnuty příjemcům. Metodika finančních toků a kontroly programů v programovém období 2007-13, respektive Metodický pokyn CHJ č. 12 upravující metodiku hlášení nesrovnalostí v této souvislosti uvádí podezření na nesrovnalost, opodstatněnou nesrovnalost, respektive potvrzenou nesrovnalost. Předmětem prvotního odhalení je zpravidla opodstatněné podezření, případně potvrzená nesrovnalost. Ve všech případech jde o „prvotní odhalení ve správním nebo soudním řízení“, podle zákonného procesu, který k prvotnímu odhalení

vedl. Jakákoliv informace, tj. podezření, že k nesrovnalosti mohlo dojít, není sama o sobě předmětem prvotního odhalení ve smyslu nařízení Komise č. 1828/2006.¹⁰⁹

Nejčastější identifikovanou s nejvyšším finančním dopadem v programovém období 2007-2013 bylo porušení ZVZ nebo pravidla NOK.

3.7.1 Subjekty řešící nesrovnalosti identifikované ve strukturálních fondech

Řídící orgán¹¹⁰

Řídící orgány (dále jen „ŘO“) jsou ústřední správní úřady (ministerstva) nebo zákonem určené právnické osoby na úrovni NUTS II. V rámci sdíleného řízení fondů EU jsou ŘO zodpovědné za řízení, kontrolu a implementaci operačních programů ve své působnosti. Na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, byly ustanoveny na úrovni regionů soudržnosti řídicí orgány Regionální rady regionu soudržnosti. V rámci příslušných orgánů veřejné správy pověřených funkcí ŘO jsou ustanoveny útvary pověřené řízením programů, svěřených příslušnému orgánu veřejné správy.

Pokud ŘO delegoval některé ze svých pravomocí v souladu s právními předpisy ČR na zprostředkující subjekt (dále jen „ZS“), má ZS v tomto rozsahu stejné povinnosti jako ŘO programu, zejména je povinen informovat ŘO programu o podezření na nesrovnalost, případně zjištěných prvotních odhaleních ve správním nebo soudním řízení a následném postupu v těchto řízeních.

Role ŘO programu v oblasti nesrovnalostí (prevence, identifikace, šetření a hlášení nesrovnalostí a vymáhání a vracení neoprávněně použitých nebo zadržovaných finančních prostředků) je zejména například, že v případě delegování některých svých kontrolních pravomocí a povinností na ZS se ŘO programu nezavazuje odpovědnosti za řešení nesrovnalostí příslušného OP, konzultuje v rámci prevence vzniku nesrovnalostí předmětnou problematiku se správcem rozpočtu příslušné rozpočtové kapitoly, předává případ místně příslušnému finančnímu úřadu (dále jen „FÚ“), jedná-li se o podezření na porušení rozpočtové kázně a o této skutečnosti informovat ostatní poskytovatele dotace na daný projekt, pracovníka sítě AFCOS, finanční útvar, PCO, AO a subjekt, který

¹⁰⁹ MMR, *Metodický pokyn – Nesrovnalosti pro programové období 2007- 2013*, 2006, str. 4-7

¹¹⁰ Tamtéž, str. 27-30

neoprávněně použil prostředky. V případě zjištění systémové nesrovnalosti na úrovni ZS rozhodne o opatřeních k nápravě a preventivních opatřeních příslušný ŘO programu. Dále jsou podezření na systémovou nesrovnalost, spočívající zejména v oblasti koordinace implementačního prostředí informovat NOK a PCO a konzultovat tuto nesrovnalost v rámci Pracovní skupiny Kontrola, audit, nesrovnalosti. Jde-li o prostředky poskytnuté z jiné kapitoly státního rozpočtu/jiného regionálního rozpočtu, postupuje ŘO programu v souladu příslušnými rozpočtovými zákony. A také například vede centrální evidenci nesrovnalostí příslušného programu a zavádí hlášení o prvotních odhalení nesrovnalosti včetně následných hlášení.

ŘO programu zodpovídá za přijetí odpovídajících opatření k nápravě stavu a zabránění dalšího výskytu nesrovnalosti, zejména vyplývající ze systémové nesrovnalosti, pokud se nesrovnalost vyskytla na úrovni ŘO programu, ZS nebo příjemce pomoci. V případě, že ZS je zároveň poskytovatelem, ZS zůstává odpovědný na své úrovni za poskytování prostředků podle platných právních předpisů ČR.

Ministerstvo financí¹¹¹

Finanční správa ČR je zřízena zákonem č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, jakož i její postavení a kompetence. Finanční správa ČR je tvořena soustavou orgánů finanční správy, které jsou podřízené Ministerstvu financí.

Finanční správu ČR tvoří:

- Generální finanční ředitelství

Generální finanční ředitelství (dále jen "GFŘ") je zřízeno zákonem č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon č. 456/2011 Sb.") a jeho územní působnost je stanovena v § 2 tohoto zákona.

GFŘ vykonává působnost pro celé území České republiky. GFŘ například vykonává tyto činnosti dle § 4 zákona č. 456/2011 Sb.: vykonává působnost správního orgánu nejbližší nadřízeného Odvolacímu finančnímu ředitelství, provádí řízení o správních

¹¹¹ *Ministerstvo financí: Finanční správa* [online]. MF, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/financni-sprava-cr/kompetence-a-cinnosti-fs>

deliktech, vede centrální evidence a registry nezbytné pro výkon působnosti orgánů finanční správy, podílí se na přípravě návrhů právních předpisů, z pověření ministerstva vykonává působnost kontaktního orgánu při vymáhání některých finančních pohledávek a provádí mezinárodní pomoc při správě daní či také z pověření ministerstva přezkoumává hospodaření krajů.

- Odvolací finanční ředitelství

Odvolací finanční ředitelství je zřízeno zákonem č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Odvolací finanční ředitelství vykonává působnost pro celé území České republiky, sídlem Odvolacího finančního ředitelství je Brno.

Věcná působnost ředitelství dle § 7 zákona č. 456/2011 Sb.:

- vykonává působnost správního orgánu nejbližší nadřízeného finančním úřadům,
- provádí řízení o správních deliktech,
- vede evidence a registry nezbytné pro výkon působnosti orgánů finanční správy.

- Finanční úřady

Finanční úřad vykonává působnost na území vyššího územního samosprávného celku, jehož název je součástí názvu finančního úřadu.

Finanční úřad například vykonává tyto činnosti dle § 10 zákona č. 456/2011 Sb.: provádí řízení o správních deliktech, vybírá a vymáhá peněžité plnění, která uložily orgány finanční správy, vede evidence a registry nezbytné pro výkon působnosti orgánů finanční správy, kontroluje dodržování povinností stanovených právními předpisy upravujícími účetnictví a ukládá účetním jednotkám pokuty podle těchto právních předpisů.

V kapitole následující je představen finanční útvar vůči prostředkům z rozpočtu EU.

Finanční útvary¹¹²

Finanční útvar pro prostředky z rozpočtu EU (kromě regionálních programů a OPPS ČR-PR):

1. zajišťuje převody prostředků příjemcům z prostředků SR na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z rozpočtu EU, a prostředků SR určených na národní financování, a to do 10 pracovních dnů od obdržení žádosti o platbu z ŘO, resp. zprostředkující subjekt (dále jen „ZS“). V případě programů řízených resortem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kdy příjemci jsou školy, či vzdělávací organizace zřízené formou příspěvkové organizace, které jsou povinny dodržovat limity regulace zaměstnanosti, je lhůta stanovená na 30 pracovních dnů;
2. provádí přesnou a úplnou evidenci převodů prostředků příjemcům z prostředků SR;
3. sděluje ŘO požadované údaje o provedených převodech prostředků příjemcům dle své evidence (zejména údaje o příjemci, výši převedených prostředků, dni platby příjemci);
4. při provádění jednotlivých činností spojených s převody prostředků příjemcům postupuje v souladu s interními písemnými pracovními postupy (manuály);
5. předkládá PCO písemné pracovní postupy a jejich změny.

Finanční útvar pro regionální programy:

1. zajišťuje převody prostředků příjemcům na financování projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU (SF) z prostředků rozpočtu RR, a to do 10 pracovních dnů od obdržení žádosti o platbu z ŘO;
2. provádí přesnou a úplnou evidenci převodů prostředků příjemcům z prostředků rozpočtu RR;
3. sděluje ŘO požadované údaje o provedených převodech prostředků příjemcům dle své evidence (zejména údaje o příjemci, výši převedených prostředků, dni platby příjemci);
4. při provádění jednotlivých činností spojených s převody prostředků příjemcům postupuje v souladu s interními písemnými pracovními postupy (manuály);
5. předkládá PCO písemné pracovní postupy a jejich změny.

¹¹² MMR, *Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 - 2013*, 2013, str. 21

AFCOS¹¹³

Úloha kontaktních bodů sítě AFCOS v souladu s Národní strategií proti podvodným jednáním poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Evropských společenství spočívá v zajištění koordinace, spolupráce a komunikace ve vztahu k Evropskému úřadu pro potírání podvodných jednání OLAF. Většina kontaktních bodů AFCOS je umístěna na ministerstvech a Regionálních radách regionů soudržnosti a hl. m. Praze, jež byly v souladu s usneseními vlády č. 175/2006, č. 603/2006 a č. 198/2006 pověřeny výkonem funkce řídicího orgánu, nebo funkcí PCO a AO. Generální ředitelství cel hlásí nesrovnalosti na příjmové části souhrnného rozpočtu Evropských Společenství.

Specifickou roli v rámci systému AFCOS má Nejvyšší státní zastupitelství (dále jen „NSZ“) a MF – Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu, která byla pověřena funkcí Auditního orgánu. Policejní prezidium na základě rozhodnutí NSZ prověřuje podezření na spáchání trestného činu.

Role kontaktních bodů AFCOS v oblasti nesrovnalostí (koordinace přístupů a hlášení) v souladu s usnesením vlády č. 601/2003 bylo zejména: přijímat hlášení o nesrovnalostech od ŘO programu, vyžadovat v případě potřeby veškeré související dokumenty k nahlášené nesrovnalosti od ŘO programu, možnost konzultovat příslušnou problematiku s NOK, ŘO programu, CHJAO, PCO a finančním útvarům, při nesrovnalostech týkajících se finančních prostředků operačních programů, u nichž předpokládána škoda činí nejméně 10 000, - EUR, dále informovat o těchto případech NSZ za účelem prověření, zda nedošlo ke spáchání trestného činu. Zasílat hlášení o nesrovnalostech formou úvodních, následných a mimořádných zpráv přímo OLAF. Koordinovat postupy v oblasti nesrovnalostí (zejména v oblasti prevence na vnější úrovni hlášení nesrovnalostí).

Evropský úřad pro boj proti podvodům¹¹⁴

Evropský úřad pro boj proti podvodům (European AntiFraud Office - OLAF) byl vytvořen na základě rozhodnutí Evropské komise ze dne 28. dubna 1999. Úřad OLAF

¹¹³ MMR, *Metodický pokyn – Nesrovnalosti pro programové období 2007- 2013*, 2006, str. 32

¹¹⁴ *Nejvyšší státní zastupitelství: Evropský úřad pro boj proti podvodům* [online]. Praha: NSZ, 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/mezinarodni-spoluprace/olaf>

zodpovídá za ochranu finančních a ekonomických zájmů Evropské unie, boj s podvody a korupcí, provádí zejména správní vyšetřování a při vyšetřování spolupracuje s příslušnými orgány členských států EU. Dohled nad vyšetřováním je svěřen Dozorčímu výboru OLAFu, který se skládá z pěti veřejně známých a nezávislých osobností, které jsou jmenovány společně Parlamentem, Komisí a Radou.

Nejvyšší státní zastupitelství je v souladu s obsahem Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropských společenství kontaktním bodem pro předávání informací a spolupráci s Evropským úřadem pro boj proti podvodům v trestněprávní oblasti.

Zásadní část komunikace mezi vnitrostátními orgány a úřadem OLAF přitom probíhá ve dvou základních rovinách týkajících se pravidelných hlášení tzv. trestněprávních nesrovnalostí a tzv. administrativních či správněprávních nesrovnalostí.

První z oblastí je autonomně zajišťována Nejvyšším státním zastupitelstvím jako výlučným kontaktním bodem sítě AFCOS pro trestněprávní nesrovnalosti, druhá ze zmíněných oblastí, tedy hlášení správně právních nesrovnalostí, je pak zajišťována Ministerstvem financí ČR jako centrálním kontaktním bodem v rámci shromažďování informací od jednotlivých kontaktních bodů.

Orgánem, který vystupuje v postavení kontaktního bodu je Ministerstvo financí ČR. Tento krok, byl a nadále zůstává odůvodněn zejména skutečností, že zásadní objem informací a okruh spolupráce s úřadem OLAF představují oblasti, které nespádají do působnosti orgánů soustavy státního zastupitelství, ale naopak se přímo dotýkají oblasti administrativní činnosti spojené s audity, kontrolou a vyhodnocováním nakládání s finančními prostředky v rámci jednotlivých dotačních projektů.

Vzhledem ke specifickým podmínkám pro poskytování informací získaných v trestním řízení a v návaznosti na základní rozlišení hlášených nesrovnalostí na oblast trestněprávní a oblast administrativní.

Jak již bylo uvedeno shora, tomuto evropskému úřadu jsou rovněž podávány pravidelné čtvrtletní zprávy o tzv. nesrovnalostech v trestněprávní oblasti při nakládání s finančními prostředky EU týkající se probíhajících trestních řízení ve věcech, ve kterých došlo nebo mohlo dojít k poškození či ohrožení finančních nebo ekonomických zájmů EU.

3.7.2 Postup při řešení nesrovnalostí

3.7.2.1 Hlášení nesrovnalostí¹¹⁵

Hlášení nesrovnalostí slouží při zúčastnění veřejného nabídkového řízení a uchazeč má pocit, že byl v procesu řízení diskriminován, nebo zaznamenal nějaké nedostatky.

Přezkum

Kterýkoli subjekt, jenž předložil nabídku ve veřejném zadávacím řízení, má právo požádat o přezkum celého řízení. Země EU mohou požadovat, aby se nejprve s žádostí o přezkum obrátili na veřejný orgán, který zadávací řízení pořádal – v tomto případě se žádost o přezkum zadávací řízení okamžitě pozastaví.

Pokud žádost o přezkum prošetřuje nezávislý orgán, příslušný orgán veřejné správy nemůže smlouvu uzavřít dříve, než je přezkum finalizován.

Žádost o přezkum bylo možné podat alespoň 10 dní od okamžiku, kdy uchazeč obdržel faxem či e-mailem rozhodnutí o zamítnutí nabídky (15 dní v případě, že bylo zasláno poštou). Během této odkladné lhůty nesměl orgán veřejné správy smlouvu na danou zakázku přidělit žádnému subjektu.

Odkladná lhůta se nepoužila, pokud:

- Nebylo vyžadováno předchozí zveřejnění oznámení o zakázce;
- Zakázka byla udělena jedinému uchazeči;
- Zakázka byla založena na rámcové dohodě.

Neúčinné smlouvy

Nezávislý orgán provádějící přezkum může označit smlouvu na veřejnou zakázku za neúčinnou, pokud:

- Orgán veřejné správy zakázku udělil bez předchozího zveřejnění oznámení o zakázce, i když bylo její zveřejnění povinné;
- Uchazeči o veřejnou zakázku, kteří ji nezískali, nedostali možnost domoci se náhrady (např. nebyla dodržena odkladná lhůta);
- Existují důkazy o diskriminaci předkladatelů zamítnutých nabídek.

¹¹⁵ *Hlášení nesrovnalostí: Přezkum a neúčinné smlouvy* [online]. EU: Europa.eu, 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/public-tenders/irregularities/index_cs.htm

Pokud žadatel chce, aby bylo zadávací řízení přezkoumáno a případně označeno za neplatné, musíte uvědomit přezkumný orgán alespoň 30 kalendářní dny (lze prodloužit maximálně na 6 měsíců) po zveřejnění oznámení o zadání zakázky.

3.7.2.2 Řešení nesrovnalostí¹¹⁶

Řešení nesrovnalostí zahrnuje evidenci, šetření a hlášení podezření na nesrovnalost a potvrzených nesrovnalostí, jejich další monitoring a ve stanovených případech také vymáhání prostředku dotčených potvrzenou nesrovnalostí. Za řešení nesrovnalostí v rámci programu je odpovědný příslušný ŘO. ŘO může písemným aktem obecně delegovat výkon šetření případu podezření na nesrovnalost na ZS, z jehož rozpočtu byly prostředky dočtené podezřením na nesrovnalost poskytnuty.

Delegací se však ŘO nezbujuje své celkové odpovědnosti za řešení nesrovnalostí podle této kapitoly. Podezření na nesrovnalost trvá do okamžiku, kdy o případu pravomocně rozhodne příslušný orgán (tj. příslušný územní finanční orgán v případech podezření na porušení rozpočtové kázně podle zákona c. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, příslušný ÚSC či RR v případech podezření na porušení rozpočtové kázně podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtu, popř. jiný příslušný orgán ve stanovených případech, které nepředstavují podezření na porušení rozpočtové kázně). Od okamžiku nabytí právní moci tohoto rozhodnutí se pak jedná o potvrzenou nesrovnalost.

3.7.2.3 Šetření nesrovnalostí¹¹⁷

Subjekty zapojené do implementace programu jsou povinny veškerá podezření na nesrovnalost bezodkladně oznámit příslušnému ŘO. Nezamítne-li ŘO podezření na nesrovnalost pro zřejmou neopodstatněnost, bez zbytečného prodlení sám zahájí nebo dá příslušnému kontrolnímu orgánu podnět k zahájení řízení podle zákona c. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

V případě oznámení podezření na nesrovnalost na základě ukončených kontrol od ostatních kontrolních orgánů, útvaru interního auditu, resp. pověřených auditních subjektu

¹¹⁶ MMR, *Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 - 2013*, 2013, str. 39

¹¹⁷ MMR, *Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 - 2013*, 2013, str. 40

ŘO neposuzuje opodstatněnost podezření (vždy se jedná o opodstatněné podezření na nesrovnalost). V těchto případech ŘO není povinen zahájit řízení ve věci nebo dát podnět k řízení ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

V případech podezření na nesrovnalost spočívajícího v podezření na spáchání trestného činu ŘO neposuzuje opodstatněnost podezření (vždy se jedná o opodstatněné podezření), pokud již v dané věci byly zahájeny úkony trestního řízení podle § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu.

3.7.2.4 Evidence hlášení, hlášení a monitoring¹¹⁸

System hlášení podezření na nesrovnalost, resp. potvrzených nesrovnalostí (dále jen „hlášení nesrovnalostí“) zahrnuje hlášení nesrovnalostí mezi subjekty zapojenými do implementace programu na národní úrovni a hlášení nesrovnalostí vůči EK. ŘO eviduje podezření na nesrovnalost (resp. potvrzené nesrovnalosti) a provádí jejich další monitoring.

Pro účely výkaznictví nesrovnalostí v eurech vůči EK se použije kurz CZK/EUR stanovený Evropskou komisí pro měsíc, ve kterém ŘO zaznamenal nesrovnalost v MSC2007 (centrální monitorovací systém pro programové období 2007 – 2013).

3.7.2.5 Asistence evropské sítě pro veřejné zakázky¹¹⁹

Úkolem Evropské sítě pro veřejné zakázky (PPN) bylo zlepšit prosazování pravidel pro zadávání veřejných zakázek prostřednictvím sdílení zkušeností mezi odborníky na tuto oblast a dále vyvíjením účinné spolupráce (např. neformální řešení problémů u přeshraničních případů). Evropská komise činnost této sítě podporovala a má v jejím rámci pozorovatelský status.

Pokud uchazeč se zúčastnil zadávacího řízení na veřejné zakázky v zahraničí a měl pocit, že je diskriminován, nebo má podezření na nějaké nesrovnalosti, mohl se na Evropskou síť pro veřejné zakázky obrátit o pomoc, a to prostřednictvím kontaktního místa PPN v své zemi. V České republice je kontaktní místo na Ministerstvu pro místní rozvoj. Důležité je, že při podání stížnosti kontaktnímu místu se zadávací řízení nepozastavilo.

¹¹⁸ MMR, *Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 - 2013*, 2013, str. 42

¹¹⁹ *Hlášení nesrovnalostí: Asistence evropské sítě pro veřejné zakázky* [online]. EU: Europa.eu, 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/public-tenders/irregularities/index_cs.htm

Pokud tento neformální, bezplatný postup nějaký problém nevyřešil, měl zde možnost případ v dané zemi předložit k soudu. Zda země poruší právní předpisy EU, řešila případné stížnosti Evropská komise.

3.7.2.6 Pozastavení plateb¹²⁰

V případě podezření na nesrovnalost (resp. potvrzené nesrovnalosti) může PCO na nezbytně nutnou dobu pozastavit platby a certifikaci na daný projekt, prioritní osu nebo celý program, považuje-li to za nezbytné k ochraně finančních zájmu ES. Pozastavení plateb musí být projednáno s příslušným ŘO.

Hrozí-li nebezpečí z prodlení, může ředitel PCO nařídit dočasné pozastavení plateb do doby projednání případu s příslušným ŘO. V případě podezření na nesrovnalost (resp. potvrzené nesrovnalosti) mohou být platby na daný projekt pozastaveny rovněž řídicím orgánem.

3.7.2.7 Vyjmutí projektu spolufinancovaných z prostředků z rozpočtu EU¹²¹

V případě, že v rámci projektu dojde ke vzniku podezření na nesrovnalost, resp. k potvrzené nesrovnalosti a PCO rozhodne o tom, že výdaje projektu nemohou být certifikovány, může být uplatněn jeden z následujícího postupu:

- PCO na základě posouzení učiněného ve spolupráci s ŘO rozhodne, že projekt nebo část projektu nebude certifikována do doby, než dojde k vymožení prostředků od příjemce (poté budou certifikovány zbývající vynaložené výdaje po odečtení vymožené částky). Způsob vymáhání je podobný ke způsobu poskytnutí prostředku a charakteru příjemce. V tomto případě musí ŘO při procesu řízení alokace vzít v úvahu, že tyto prostředky nejsou čerpány ze zdrojů rozpočtu EU, i když na ně bylo vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace;
- ŘO se souhlasem správce kapitoly může rozhodnout, že projekt bude vyjmut ze spolufinancování z prostředku z rozpočtu EU a může být rozhodnuto, že financování projektu bude zajištěno pouze z národních zdrojů, tj. ze zdrojů

¹²⁰ MMR, *Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 – 2013*, 2013, str. 45

¹²¹ MMR, *Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 – 2013*, 2008, str. 29

příslušné kapitoly SR, která zajišťuje prostředky SR na předfinancování výdajů, které mají být kryty z prostředků z rozpočtu EU.

4 Nejčastější pochybení zadavatelů ve veřejných zakázkách

Hlavním cílem této kapitoly je problematika pochybení zadavatelů v procesu zadávání veřejných zakázek. Aby bylo možné určit, která pochybení zadavatelů jsou ta nejčastější a následně je popsat, byla pro objektivní interpretaci provedena analýza prokázaných pochybení zadavatelů. Dále jednotlivá pochybení v rámci vybraných operačních programů, kterými jsou Operační program Životní prostředí a Regionální operační program NUTS II Severozápad.

4.1 Hlavní kategorie nesrovnalostí¹²²

Hlavními kategoriemi nesrovnalostí, byla systémová pochybení, která měla za důsledek především porušení rozpočtové kázně (zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů) a ostatních zákonů (zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů). Mezi další kategorie patří nesrovnalosti ve smyslu porušení rozpočtové kázně a ostatní nesrovnalosti.

1. Systémové nesrovnalosti

Systémové nesrovnalosti¹²³ tvoří jednu s nesrovnalostí při zadávání VZ, která pokud není řešena, způsobuje porušení rozpočtové kázně ve velkém rozsahu, tzn., že systémové nesrovnalosti byly závažnější a mohly ovlivnit více projektů, někdy i prioritní osu nebo celý operační program.

Systémové nesrovnalosti při zadávání VZ se mohly vyskytovat v řetězci poskytování pomoci, kdy příjemce/hospodářský subjekt pomoc dále poskytoval a tento subjekt nebyl orgánem veřejné správy, v dalším stupni se poskytnutí dotace neřídila ustanoveními rozpočtových zákonů, nebyl zabezpečen standardní systém řízení a kontroly v rámci veřejné správy dle zák. č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. Šlo zejména o zabezpečení kontroly a vracení prostředků v případě výskytu nesrovnalostí na dalších úrovních u konečných příjemců.

¹²² MMR, *Metodický pokyn – Nesrovnalosti pro programové období 2007- 2013*, 2006, str. 26-28

¹²³ Jedná se o opakovanou chybu vzniklou na základě vážných nedostatků v řídicích a kontrolních systémech zabezpečující správné účetnictví a shodu s pravidly a nařízeními.

2. Nesrovnalost ve smyslu „porušení rozpočtové kázně“

Veřejná finanční podpora byla poskytována v souladu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, nebo podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zákon č. 218/2000 Sb., § 44, odst. 1 definuje porušení rozpočtové kázně následovně:

„a) neoprávněné použití peněžních prostředků státního rozpočtu a jiných peněžních prostředků státu,

b) neoprávněné použití nebo zadržetí peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státního fondu, Národního fondu nebo státních finančních aktiv jejich příjemcem.“

Neoprávněným použitím peněžních prostředků státního rozpočtu, jiných peněžních prostředků státu, prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, státního fondu nebo Národního fondu se rozumí jejich výdej, jehož provedením byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, rozhodnutím, případně dohodou o poskytnutí těchto prostředků, nebo porušení podmínek, za kterých byly příslušné peněžní prostředky poskytnuty. Dále se jím rozumí i to, nelze-li prokázat, jak byly tyto peněžní prostředky použity.

V případě porušení zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech se při vymáhání dlužné částky od subjektu, který porušil rozpočtovou kázeň, postupuje podle § 44a (odvody za porušení rozpočtové kázně prostřednictvím místně příslušných FÚ) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

V této souvislosti je nutné uvést, že poskytovatel pomoci měl možnost ve správním řízení o odnětí dotace postupovat podle § 15 (paragraf upravuje podmínky k zahájení řízení o odnětí dotace) zákona č. 218/2000 Sb. Šlo o případy, kdy řídicí orgán zjistil, že údaje, na jejichž základě byla dotace poskytnuta, byly neúplné nebo nepravdivé, nebo že rozhodnutí o poskytnutí dotace bylo vydáno v rozporu se zákonem nebo právem ES, případně, že nemůže být splněn řádně nebo včas účel, na který byla dotace poskytnuta, pokud již nedošlo k porušení rozpočtové kázně. Porušení rozpočtové kázně dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů je uvedena následovně:

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 22:

„Porušením rozpočtové kázně v územních rozpočtech je každé neoprávněné použití nebo zadržetí peněžních prostředků patřících či svěřených územnímu samosprávnému celku.“

V případě porušení zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů se při vymáhání dlužné částky od subjektu, který porušil rozpočtovou kázeň, postupovalo podle ustanovení § 22, podle kterého územní správní celek (dále jen „ÚSC“) uložil osobě, která se tohoto porušení kázně dopustila, odvod do svého rozpočtu ve výši částky neoprávněně použitých prostředků spolu s povinností zaplatit penále. Při ukládání, vybírání a vymáhání sankcí postupoval ÚSC podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.

Závěrem lze konstatovat, že z uvedených ustanovení rozpočtových pravidel vyplývá, že porušení rozpočtové kázně bylo vždy nesrovnalost ve smyslu práva Evropských Společenství, protože by mohlo dojít k neoprávněnému výdaji ze souhrnného rozpočtu Společenství.

3. Ostatní nesrovnalosti

Jednalo se zejména o případy nesrovnalostí vzniklých u veřejných výdajů¹²⁴ uskutečněných podle jiných zákonů, např. podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, či podle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, kdy poskytovatelem na další úrovni poskytování prostředků byla banka. V těchto případech byla zřejmá možnost podvodného jednání. Mezi ostatní nesrovnalosti patří i nesrovnalosti vzniklé před proplacením prostředků (např. porušení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů).

4.2 Příklady jednotlivých pochybení při zadávání VZ a jejich prevence

V této kapitole jsou představeny nejčastější pochybení při zadávání veřejných zakázek financovaných z EU a několik příkladů pochybení a následné vysvětlení. Veškerá nejčastější pochybení byla specifikována dle výročních zpráv ÚOHS a Ministerstva pro místní rozvoj.

¹²⁴ § 2 zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole

i) veřejnými výdaji výdaje vynaložené ze státního rozpočtu, z rozpočtů územních samosprávných celků, z jiných peněžních fondů státu, územního samosprávného celku nebo jiných právnických osob uvedených v písmenu a), z prostředků soustředěných v Národním fondu a z jiných prostředků ze zahraničí poskytnutých na základě mezinárodních smluv nebo poskytnutých k plnění úkolů veřejné správy

Zásadním pochybením, kterého se zadavatelé mohli dopustit, bylo pochybení, že **neproběhla soutěž** vůbec.

Pochybením bylo také to, kdy zadavatel nesprávně **vymezil předmět VZ** tak, že došlo ke snížení předpokládané hodnoty pod finanční limity stanovené v ZVZ, výsledkem nedovoleného rozdělení bylo zadávání VZ v mírnějším režimu, resp. zcela mimo režim ZVZ. Mezi potenciálně dělenými VZ bylo nutné hledat souvislost a to věcnou, časovou, místní a funkční. Dále také to, když zadavatel neodůvodněně sloučil několik samostatných VZ, kdy se zde vyskytovala skrytá diskriminace dodavatelů (nabídku na VZ podalo méně dodavatelů, dodavatelé byli nuceni uzavírat smlouvy se subdodavateli). S tím bylo také spjato příliš úzké vymezení předmětu VZ, kdy zadavatel bezdůvodně požadoval takové vlastnosti plnění, které nutně omezilo soutěž mezi dodavateli. Zadavatel se tímto mohl dopustit i toho, že popis požadovaného plnění obsahoval odkaz na konkrétního výrobce či značku.

Pochybení č. 1 – Vymezení předmětu VZ¹²⁵

Zadavatel stanovil, že předmětem veřejné zakázky je dodávka 6 ks osobních automobilů. Zadavatel neuvedl odkaz na konkrétní značku. V technické specifikaci byly uvedeny přesné rozměry automobilu v milimetrech.

V ZVZ § 44 odst. 11: „Není-li to odůvodněno předmětem veřejné zakázky, nesmí zadávací dokumentace, zejména technické podmínky, obsahovat požadavky nebo odkazy na obchodní firmy, názvy nebo jména a příjmení, specifická označení zboží a služeb, které platí pro určitou osobu, popřípadě její organizační složku za příznačné, patenty na vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory, ochranné známky nebo označení původu, pokud by to vedlo ke zvýhodnění nebo vyloučení určitých dodavatelů nebo určitých výrobců“.

Zadavatel sice pro specifikaci nepoužil konkrétní značku automobilu, ale z technické specifikace bylo zcela zřejmé, že ji může splnit pouze jediná značka a konkrétní typ. Zadavatel tak obešel zákaz použitím přesné technické specifikace.

Dalším pochybením, kterého se mohl zadavatel dopustit, bylo to, když **neoprávněně použil jiné zadávací řízení**, než mělo být použito. Šlo o otevřené řízení a užší řízení. Řízení, která bylo možné použít pouze při naplnění zákonem stanovených

¹²⁵ MMR, *Zpráva pochybení- Rizika spojená s nedodržením správných postupů v programovém období 2007- 2013*, 2012

podmínek: jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění, soutěžní dialog a zjednodušené podlimitní řízení. JŘBU byl nejméně transparentní druh zadávacího řízení. Zde šlo o časté porušení zákona - zadávání VZ v JŘBU, aniž by k použití tohoto řízení byly splněny podmínky.

Pochybení č. 2 – Neoprávněné použití jiného zadávacího řízení¹²⁶

Zadavatel měl uzavřenou smlouvu na stavbu školy. V průběhu stavby obdržel zadavatel dodatečně přidělené finanční prostředky účelově vázané na přístavbu malé tělocvičny. Zadavatel zahájil JŘBU s dodavatelem z důvodu v § 23 odst. 7 písm. a) ZVZ.

V § 23 odst. 7 písm. a) ZVZ: V JŘBU může zadavatel zadat VZ na stavební práce v případě, jestliže jde o dodatečné stavební práce, které nebyly obsaženy v původních zadávacích podmínkách, jejich potřeba vznikla v důsledku objektivně nepředvídaných okolností a jsou nezbytné pro provedení původních stavebních prací.

Podmínky pro použití JŘBU nebyly naplněny, zadavatel sice nemohl předvídat dodatečné přidělení prostředků, ale nová přístavba nebyla nezbytná pro dokončení původní VZ.

V rámci **klasifikačních předpokladů**. Zadavatel byl povinen omezit rozsah požadované kvalifikace na doklady a informace bezprostředně související s předmětem VZ. Nešlo tedy požadovat ekonomické a finanční předpoklady. Finanční kvalifikační předpoklady lze šlo nahradit smluvními podmínkami. Nevhodně nastavené kvalifikační předpoklady byly jedním z nejčastějších prostředků diskriminace. V oblasti technických kvalifikačních předpokladů se jednalo o nepřiměřené požadavky u rozsahu a množství referenčních zakázek a požadavků na složení realizačního týmu, zákaz požadovat certifikát systému řízení jakosti (ISO) nebo omezit rozsah u stavebních prací – objem reference nesmělo překročit 50 % předpokládané hodnoty VZ.

Pochybení č. 3 – Klasifikační předpoklady¹²⁷

Zadavatel požadoval minimální roční obrát ve výši 300 mil. Kč, tj. téměř 27 krát vyšší než je roční hodnota veřejné zakázky. Předmětem byl outsourcing služeb u některých činnostech v oblasti zajišťování provozu informačních technologií na dobu čtyř let, spojený rovněž s dodávkami určitých hardware komponent. Zadavatel podle svého konstatování

¹²⁶ MMR, Zpráva pochybení- Rizika spojená s nedodržením správných postupů v programovém období 2007- 2013, 2012

¹²⁷ Taktéž

hodlal v zadávacím řízení získat ekonomicky silného a stabilního partnera, u něhož nemá hrozit zánik nebo ekonomické potíže, které by bránily v plnění předmětné veřejné zakázky. Dále zadavatel uvedl, že má zájem na co nejplynulejším plnění, proto chtěl volit mezi natolik stabilními subjekty, které by nebyly závislé jen na realizaci zakázky pro zadavatele, přičemž rovněž upozorňuje, že na plnění zakázky je závislý.

Dle rozhodnutí ÚOHS č. S110/2008¹²⁸, který uvedl stanovisko: „svým charakterem se jedná o relativně rozsáhlé služby a dodávky dlouhodobějšího charakteru, které jsou podstatné pro zajišťování samotné činnosti zadavatele. Z tohoto hlediska je tedy namístě, aby zadavatel stanovil vyšší než „běžné“ nároky na ekonomickou stabilitu uchazečů“ a dále také „nelze připustit takové nastavení výše obrátu, které by mělo za následek diskriminaci dodavatelů s nižším obrátem, kteří však jsou z tohoto pohledu schopni rovnocenně splnit předmět plnění“.

Další pochybení se objevily v **hodnotících kritériích**. Zadavatel příliš obecně vymezoval příslušná kritéria zakázky, byla zde absence předmětu hodnocení a absence preference zadavatele (u číselně nevyjádřitelných hodnotících kritérií). Nešlo tedy hodnotit smluvní podmínky, jejichž účelem bylo zajištění povinnosti dodavatele (smluvní pokuta, úroky z prodlení) a platební podmínky (splatnost).

Pochybení č. 4 – Porušení hodnotících kritérií¹²⁹

Předmětem veřejné zakázky byly dodávky vybavení Podbrdského muzea s památkem České mše vánoční, galerií a sbírkou historických automobilů. Jednalo se např. o výstavní prvky, informační panely, vitríny, repliky nábytku, obrazů, soch, vitráže, elektrotechnické zařízení výstavy, dokumentární videosekvence, apod. Jako základní hodnotící kritérium pro zadání veřejné zakázky zvolil zadavatel ekonomickou výhodnost nabídky a stanovil následující dílčí hodnotící kritéria: celková cena předmětu plnění (váha 70 %), návrh scénáře (váha 20 %), výše denního penále za nedodržení termínu plnění (váha 10 %).

¹²⁸ Rozhodnutí ÚOHS: S110/2008/VZ-09642/2008/530/RP: Zajištění dodávek a vybraných činností v oblasti informačních technologií [online]. Brno: Úřad pro hospodářskou soutěž, 2008 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti/detail-7871.html>

¹²⁹ MMR, Zpráva pochybení- Rizika spojená s nedodržáním správných postupů v programovém období 2007- 2013, 2012

Dle rozhodnutí ÚOHS č. VZ-13075/2009¹³⁰, bylo stanoveno: „zadavatel je povinen přesně specifikovat a podrobně popsat způsob a metodu hodnocení nabídek z hlediska jednotlivých hodnotících kritérií. Vzhledem k tomu, že dílčí hodnotící kritérium nemusí být dostatečně určitým vodítkem pro uchazeče při zpracování nabídek, je nutné s ohledem na dodržení zásad zadávacího řízení uvedených v § 6 ZVZ stanovit, jaké parametry z jejich nabídek budou předmětem hodnocení a jakým způsobem bude hodnocení provedeno“.

V rámci **obchodních podmínek**, šlo také o nejčastější pochybení. Nevhodné nastavení obchodních podmínek mohlo odradit způsobilé dodavatele od účasti v zadávacím řízení. Ale také i nepřiměřené smluvní pokuty, úroky z prodlení nebo termíny plnění. Problémy se objevily i ve **změně smluv**. Zákaz byl v podstatných změnách: rozšíření předmětu (nebylo dotčeno JŘBU), potenciální účast jiných dodavatelů v původním řízení, potenciální vliv na výběr v původním řízení a změna ekonomické rovnováhy ve prospěch vybraného uchazeče.

Pochybení č. 5 - Změna smluv¹³¹

Zadavatel stanovil v rámci ekonomické kvalifikace požadavek na minimální roční obrat 30 mil. Kč. Na základě žádosti o dodatečné informace snížil tento požadavek o polovinu, přičemž původní lhůta pro podání nabídek zůstala zachována.

V případě takové změny v zadávacích podmínkách, která má potenciál rozšířit okruh možných uchazečů, musí zadavatel s ohledem na zákonné zásady prodloužit lhůtu pro podání nabídek v plné původní délce. Zákonem č. 55/2012 Sb., o veřejných zakázkách, kterým se změnil zákon č. 137/ 2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, jde výslovně o stanovenou povinnost.

V další části této podkapitoly je uvedeno několik příkladů nejčastějších pochybení při zadávání a vysvětlení proč se zrovna jedná o pochybení. Tyto příklady nejčastějších

¹³⁰ ROZHODNUTÍ: S240/2009/VZ-13075/2009/540/KKO: Vybavení Podbrdského muzea ve městě Rožmitál pod Třemšínem [online]. Brno: ÚOHS, 2009 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti/detail-8225.htm>

¹³¹ MMR, Zpráva pochybení- Rizika spojená s nedodržáním správných postupů v programovém období 2007- 2013, 2012

pochybení vychází ze závěrečných zpráv ÚOHS a Ministerstva pro místní rozvoj v programovém období 2007 – 2013.

Pochybení č. 6 – Porušení zásady pro zadávání VZ¹³²

Zadavatel u VZMR na stavební práce s předpokládanou hodnotou 5,5 mil Kč stanovil jako dílčí hodnotící kritérium „zkušenosti s dodavatelem“ s váhou 40 %, přičemž stanovil tuto bodovou škálu: kladné zkušenosti (plus 10 bodů), žádné zkušenosti (0 bodů) a špatné zkušenosti (mínus 10 bodů).

Podle § 18 odst. 5 ZVZ: „Zadavatel není povinen zadávat podle tohoto zákona veřejné zakázky malého rozsahu; veřejný zadavatel je však povinen dodržet zásady uvedené v § 6“. Také dle § 6 ZVZ: „Zadavatel je povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace“.

Zadavatel tedy nedodržel zákonné zásady a diskriminoval na základě subjektivní praxe jednu část dodavatelů a zvýhodnil opět zcela subjektivně jiné dodavatele. Zadavatel je povinen dodržet zákonné zásady, přestože VZMR nepodléhají přezkumu ze strany ÚOHS. V širším kontextu jde o rozpočtovou nekázeň a nehospodárnost. Zadavatel se zásadami transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace musí řídit vždy.

Pochybení č. 7 - Nevhodně předpokládaná hodnota¹³³

Veřejný zadavatel (ministerstvo) stanovil předpokládanou hodnotu VZ na dodávky na 3 mil. Kč. Stanovená hodnota byla podlimitní, neboť nedosahuje limitu pro nadlimitní VZ, který činil 3,2 mil. Kč. Při otevírání obálek s nabídkami zjistil zadavatel, že všechny nabízené ceny jsou vyšší než 3,2 mil. Kč.

Paragraf 12 odst. 2 ZVZ říká: „Podlimitní veřejnou zakázkou se rozumí veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota činí v případě veřejné zakázky na dodávky nebo veřejné zakázky na služby nejméně 2 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty nebo v případě veřejné zakázky na stavební práce nejméně 6 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty a nedosáhne finančního limitu podle odstavce 1 (limity pro nadlimitní VZ)“.

Zadavatel tedy nemusel zadávací řízení rušit, pokud byla předpokládaná hodnota stanovena správným způsobem.

¹³² MMR, Zpráva pochybení- Rizika spojená s nedodržením správných postupů v programovém období 2007- 2013, 2012

¹³³ Taktéž

Pochybení č. 8 - Porušení zásady hospodárnosti¹³⁴

Zadavatel obdržel v řízení, kde jediným hodnotícím kritériem byla nejnižší nabídková cena, tři nabídky s hodnotami: nabídka A) – 50 mil. Kč, nabídka B) – 60 mil. Kč a nabídka C) – 70 mil. Kč. Při posuzování nabídek zadavatel zjistil, že v nabídce A) scházel výpis z rejstříku trestů jednoho člena statutárního orgánu. Zadavatel uchazeče pro neprokázání kvalifikace vyloučil a zakázku zadal uchazeči B).

Dle § 59 odst. 4 ZVZ : „Veřejný zadavatel může požadovat po dodavateli, aby písemně objasnil předložené informace či doklady nebo předložil další dodatečné informace či doklady prokazující splnění kvalifikace“ a také podle § 25 odst. 2 písm. e), zákona 320/2001 Sb., o finanční kontrole: Vedoucí orgánu veřejné správy zajistí hospodárné, efektivní a účelné využívání veřejných prostředků.

Zadavatel při vyloučení neporušil ZVZ, zcela jednoznačně se ale choval nehospodárně, čímž porušil zákon o finanční kontrole

Pochybení č. 9 – Požadavky na formu podání nabídky¹³⁵

Zadavatel požadoval v zadávací dokumentaci, aby nabídka byla zpracována v originále a kopii, sešita pouze v kroužkové vazbě, aby bylo zabráněno manipulaci a zároveň podána v elektronické formě na přiloženém CD. Uchazeč podal pouze originál nabídky, listy byly sešity sešíváčkou a chybělo i přiložené CD. Zadavatel nabídku pro nesplnění požadavků zadavatele vyloučil.

Podle ZVZ § 44 odst. 3 písm. g): Zadávací dokumentace musí obsahovat podmínky a požadavky na zpracování nabídky a dle § 76 odst. 1: Hodnotící komise posoudí nabídky uchazečů z hlediska splnění zákonných požadavků a požadavků zadavatele uvedených v zadávacích podmínkách.

Požadavky zadavatele na formu nabídky měly pouze doporučující charakter. Jejich nedodržení nemělo vliv na výhodnost nabídky, zadavatel nesměl uchazeče vyloučit.

Pochybení č. 10 - Zjednodušené podlimitní řízení, porušení zásady¹³⁶

Zadavatel ve zjednodušeném podlimitním řízení vyzval k podání nabídek 5 zájemců. Ve lhůtě pro podání nabídek obdržel 5 nabídek od všech vyzvaných zájemců

¹³⁴ MMR, Zpráva pochybení- Rizika spojená s nedodržením správných postupů v programovém období 2007- 2013, 2012

¹³⁵ MMR, Zpráva pochybení- Rizika spojená s nedodržením správných postupů v programovém období 2007- 2013, 2012

¹³⁶ MMR, Zpráva pochybení- Rizika spojená s nedodržením správných postupů v programovém období 2007- 2013, 2012

a 2 nabídky od uchazečů, kteří objevili uveřejněnou výzvu na internetových stránkách zadavatele. Zadavatel přijal pouze nabídky od vyzvaných zájemců, nevyzvaným neotevřené nabídky vrátil.

Podle § 38 odst. 1 ZVZ: „Ve zjednodušeném podlimitním řízení vyzývá veřejný zadavatel písemnou výzvou nejméně 5 zájemců k podání nabídky a k prokázání splnění kvalifikace“. Také dle § 6 odst. 1 ZVZ : Zadavatel je povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace“.

Zadavatel nedodržel zásady, když bezdůvodně odmítnul nabídku nevyzvaných uchazečů. Zákonem č. 179/2010 Sb., o veřejných zakázkách, kterým se změnil zákon č. 137/ 2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, byla zadavateli výslovně stanovena povinnost přijmout a hodnotit všechny nabídky.

4.3 Pochybení a prevence ve vybraných operačních programech

4.3.1 Operační program životní prostředí¹³⁷

Operační program Životní prostředí (dále jen „OPŽP“) nabízel v letech 2007-2013 z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj téměř 5 miliard eur (viz tabulka operačních programů se stanovenou alokací na programové období 2007 – 2013), z prostředků Státního fondu životního prostředí ČR a státního rozpočtu dalších více než 300 milionů eur. Cílem operačního programu byla ochrana a zlepšování kvality životního prostředí v České republice. Program byl rozdělen do 8 prioritních os dle tematického zaměření. OP Životní prostředí byl zaměřený na zlepšování kvality životního prostředí a tím i zdraví obyvatelstva. Přispíval ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řešil problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporoval péči o krajinu a využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro enviromentální osvětu. Z územního hlediska jsou intervence OP ŽP zaměřeny na podporu regionů ČR zařazených do cíle Konvergence a u vybraných oblastí intervence se podpora týká i území hlavního města Prahy.

Úlohu ŘO zastává Ministerstvo životního prostředí ČR, ZS je Státní fond životního prostředí ČR.

¹³⁷ Státní fond životního prostředí, *Zpráva nejčastějších pochybení ve veřejných zakázkách 2007- 2013 v OPŽP*, 2012

Dále autor práce uvádí konkrétní příklady nejčastějších pochybení, které se objevily při zadávání VZ v OPŽP. Pochybení vychází ze závěrečných zpráv OPŽP. Ke každému příkladu je vysvětleno proč se zrovna jedná o pochybení, následně je zde uvedena korekce tzn. finanční oprava za jednotlivá porušení a návrh opatření.

Pochybení č. 1 - Nesprávné stanovení druhu veřejné zakázky

Příklad: *Předmětem veřejné zakázky byly služby spočívající ve výsadbě rostlin. Zároveň s tím bylo nutné provést určité stavební práce spočívající v zarovnání pozemku, které však nebyly základním účelem veřejné zakázky.*

Zadavatel chybně určil tento předmět jako veřejnou zakázku na stavební práce. Vzhledem k tomu, že předpokládaná hodnota činila 4.000.000 Kč bez DPH, zadal ji jako veřejnou zakázku malého rozsahu. Zadavatel tedy nedodržel určité povinnosti stanovené v ZVZ (např. povinnost při požadavcích na prokazování kvalifikace, vyhotovení různých zpráv či protokolů).

Finanční oprava:

Nesprávné stanovení druhu veřejné zakázky a následný nesprávný postup při zadání veřejné zakázky bylo možné podřadit pod více bodů Pokynů ke stanovení finančních oprav mohla být stanovena ve výši 5 %, 10 % nebo 25 % dle míry závažnosti porušení, případně 100 %, pokud nebyla dodržena žádná míra zveřejnění.

Opatření:

Správně by se však mělo jednat o veřejnou zakázku na služby dle § 10 ZVZ, která měla být zadána ve vhodném zadávacím řízení pro podlimitní veřejnou zakázku, např. ve zjednodušeném podlimitním řízení dle §38 ZVZ.

Pochybení č. 2 - Nesprávné dělení veřejné zakázky

Příklad: *Zadavatel (obec) zadal v jednom roce dvě veřejné zakázky na stavební práce postupem pro veřejné zakázky malého rozsahu, tedy mimo režim ZVZ – jednu na zateplení mateřské školy s předpokládanou hodnotou 3.000.000 Kč bez DPH a druhou na zateplení základní školy stojící na vedlejší pozemku s předpokládanou hodnotou 4.000.000 Kč bez DPH.*

Finanční oprava:

Takto zadavateli byla udělena finanční oprava ve výši 25 % u obou veřejných zakázek, přičemž tato snížená sazba je možná s ohledem na uveřejnění na profilu zadavatele, čímž byla dodržena alespoň určitá míra uveřejnění.

Opatření:

Jelikož spolu zakázky souvisely věcně (stavební práce – zateplení), časově (jedno období) i místně (nacházely se na území jedné obce), měl zadavatel:

a) zadat jednu veřejnou zakázku rozdělenou na části, a to v zadávacím řízení vhodném pro podlimitní veřejnou zakázku (3 mil. + 4 mil. = 7 mil. Kč) dle § 38 ZVZ;

b) případně zadat dvě samostatné veřejné zakázky, obě jako podlimitní dle §38 ZVZ.

Pochybení č. 3 - Nesplnění povinnosti uveřejnění dané ZVZ

Nejčastější pochybení v rámci této povinnosti se týkaly hlavně v neuveřejnění odůvodnění veřejné zakázky na profilu zadavatele dle § 156 odst. 1 ZVZ, také neuveřejnění oznámení o zrušení zadávacího řízení dle § 84 odst. 7 ZVZ. Za pochybení na straně zadavatele bylo také to, když neuveřejnil předběžného oznámení (formulář „Oznámení předběžných informací“) dle § 86 odst. 1 ZVZ – tato povinnost se týkala pouze veřejného zadavatele anebo také neuveřejnil oznámení o zahájení zadávacího řízení (formulář „Oznámení o zakázce“) dle § 26 odst. 4 ZVZ k tomuto pochybení docházelo nejčastěji v souvislosti s volbou nesprávného druhu zadávacího řízení či nesprávného určení druhu zadavatele.

Finanční oprava:

Za nesplnění povinnosti uveřejnění může být uložena finanční oprava dle bodu 1 Pokynů ke stanovení finančních oprav ve výši 100 %, s možností snížení na 25 %, bude-li dodržena určitá míra zveřejnění.

Neuveřejnění písemné zprávy zadavatele na profilu zadavatele a neuveřejnění oznámení o výsledku zadávacího řízení nemělo vliv na průběh a výsledek zadávacího řízení, proto se za toto pochybení finanční oprava neukládala. Nicméně se jednalo o správní delikt dle § 120 odst. 1 písm. b) ZVZ a ÚOHS za toto pochybení uložil pokutu.

Pochybení č. 4 - Nedodržení lhůt

Při zadávání VZ se objevilo několik pochybení v rámci lhůt, jelikož docházelo ke zkrácení lhůt či jejich překročení. Lhůty jsou v ZVZ stanoveny a zadavatel je povinen dodržovat. Proto autor uvádí pochybení v rámci lhůt obecně.

Nejčastější pochybení, za něž se ukládala finanční oprava:

- uzavření smlouvy s vybraným uchazečem ještě před uplynutím lhůty pro podání námitek, případně lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele u ÚOHS (§ 82 odst. 1 a § 111 odst. 5 ZVZ);
- neuzavření smlouvy s vybraným uchazečem do 15 dnů po uplynutí lhůty pro podání námitek (§ 82 odst. 2 ZVZ);
- zahájení zadávacího řízení před uplynutím lhůty 1 měsíce od odeslání předběžného oznámení k uveřejnění ve Věstníku veřejných zakázek (§ 86 odst. 1 ZVZ).

Níže uvedená pochybení nemají vliv na průběh a výsledek zadávacího řízení, proto se za ně nestanovila finanční oprava. Jednalo se totiž o správní delikt dle § 120 odst. 1 písm. b) ZVZ, za který ÚOHS uložil pokutu, jelikož zadavatel:

- nezveřejnil písemné zprávy zadavatele na profilu zadavatele nejpozději do 15 dnů od ukončení zadávacího řízení (§ 85 odst. 4 ZVZ);
- neodeslal oznámení o výsledku zadávacího řízení ve lhůtě 15 dnů (resp. 30 dnů u sektorového zadavatele) od uzavření smlouvy, případně neodeslal oznámení o zrušení zadávacího řízení do 3 dnů ode dne přijetí rozhodnutí o zrušení k uveřejnění do Věstníku veřejných zakázek, případně TED (§ 83 odst. 1 a § 84 odst. 7 ZVZ).

Pochybení č. 5 - Stanovení nevhodných nebo diskriminačních kvalifikačních předpokladů

Kvalifikačním předpokladům se v ZVZ věnuje § 50. Zadavatel tedy mohl požadovat jen takové kvalifikační předpoklady, které bezprostředně souvisely s předmětem veřejné zakázky. Zadavatel nebyl oprávněn požadovat takové předpoklady, které by vedly k omezení hospodářské soutěže. Klasifikační předpoklady zadavatel rozdělil na profesní, základní, finanční a ekonomické. Naopak nebyl oprávněn požadovat takové kvalifikační předpoklady, které by vedly k podstatnému omezení hospodářské soutěže. Nejčastější

pochybení se vyskytovaly při stanovení technických kvalifikačních předpokladů, které jsou upraveny taxativně v § 56 ZVZ a byly uzpůsobeny pro jednotlivé druhy veřejných zakázek. Předpoklady bylo možné požadovat tak, aby odpovídaly rozsahu, druhu a složitosti předmětu VZ. Pro lepší pochopení tohoto pochybení je autorem uveden příklad v rámci technických klasifikačních předpokladů.

Příklad: *Zadavatel zadal VZ na stavební práce s předpokládanou hodnotou 50 mil. Kč bez DPH. V rámci technických kvalifikačních předpokladů požadoval doložení seznamu tří referenčních zakázek realizovaných dodavatelem, každou v rozsahu 40 mil. Kč bez DPH.*

Finanční oprava:

Zadavatel stanovil nevhodné kvalifikační předpoklady. Takto zadavatel diskriminoval ty dodavatele, kteří by jinak byli schopni předmět veřejné zakázky plnit. Zadavateli byla uložena finanční oprava ve výši 25 %.

Opatření:

Zadavatel měl postupovat dle § 56 odst. 5 písm. c) ZVZ. Zadavatel měl požadovat rozsah max. 50 % předpokládané hodnoty jím zadávané veřejné zakázky, tj. 25 mil. Kč bez DPH

Pochybení č. 6 - Nezákonná nebo netransparentní hodnotící kritéria

Samotné hodnocení je upraveno v § 79 ZVZ a v Závazných pokynech pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP. Hodnocení mělo být takové, kde by bylo možné vybrat cenově výhodného, nejkvalitnějšího a nejrychlejšího dodavatele. Bylo tedy nutné v případě kritéria „ekonomická výhodnost nabídky“, aby zadavatel stanovil hodnotící kritéria tak, aby vyjadřovala vztah ceny a užitné hodnoty. Zadavatelé totiž často zapomínaly na povinnost vyplývající ze Závazných postupů a ZVZ, že nabídková cena v případě veřejné zakázky na stavební práce měla mít váhu minimálně 80 %, v případě veřejné zakázky na dodávky nebo na služby pak minimálně 60 %.

Příklad: *Zadavatel stanovil pro hodnocení nabídek subjektivní dílčí hodnotící kritérium „zpracování analýzy“. V zadávacích podmínkách však nedefinoval dostatečně způsob, jakým bude dané kritérium hodnotit, co pro něj bude nejpřínosnější a co naopak nejméně přínosné.*

Pochybení:

Zadavatel poskytl prostor pro následnou manipulaci při hodnocení nabídek tím, že stanovil subjektivní dílčí hodnotící kritérium „zpracování analýzy“. Uchazeči nemohli svou nabídku zpracovat tak, aby věděli, co mají zadavateli nabídnout a jejich nabídka mohla být hodnocena jako nejvhodnější. Zadavatel naopak mohl subjektivně vybrat jakoukoliv nabídku, neboť kritéria pro výběr nebyla jasná.

Finanční oprava:

Takovéto stanovení hodnotících kritérií a hodnocení nabídek bylo netransparentní a zadavateli byla uložena finanční oprava ve výši 25 %.

Opatření:

Zadavatel měl postupovat dle § 79 ZVZ. Měl nastavit taková hodnotící kritéria, aby vyjadřovala vztah ceny a užitné hodnoty.

Pochybení č. 7 - Nedodržení zásady rovného zacházení

Pochybnost v tomto zadávání se objevila v případě, když zadavatel nevyzval k doplnění nabídky všechny uchazeče. Tato zásada byla často porušována při doplňování kvalifikace dle § 59 odst. 4 ZVZ. S tímto ustanovením mohl zadavatel požadovat po dodavatelích doplnění nebo vysvětlení kvalifikace. V kombinaci se zásadou rovného zacházení byla potřeba, aby zadavatel, postupoval ve vztahu ke všem uchazečům stejně. Zadavatel nebyl oprávněn sám určovat, kterého z uchazečů k doplnění kvalifikace vyzve a kterého nikoliv, protože se třeba domníval, že daný uchazeč by kvalifikaci neprokázal.

Příklad: *V rámci zadávacího řízení předložil jeden uchazeč neúplný výpis z obchodního rejstříku v rámci základních kvalifikačních předpokladů, druhý uchazeč nepředložil dostatečný počet referenčních zakázek v rámci technických kvalifikačních předpokladů. Zadavatel vyzval prvního uchazeče k doplnění úplného výpisu z obchodního rejstříku, druhého uchazeče však rovnou ze zadávacího řízení vyloučil.*

Tím se zadavatel dopustil nerovného zacházení vůči druhému uchazeči, a tedy porušil § 6 odst. 1 ZVZ. Zadavatel si to odůvodnil tím, že první uchazeč předložil alespoň část výpisu, a je tedy pravděpodobné, že by doložil výpis celý, a navíc se jednalo o jiný typ kvalifikace než v případě druhého uchazeče. Takový přístup byl však v rozporu se ZVZ.

Finanční oprava:

Vzhledem k tomu, že se jednalo o uchazeče s nejnižší nabídkovou cenou, byla uložena finanční oprava ve výši 25 %.

Opatření:

Zadavatel měl požadovat po dodavateli informace nebo doklady prokazující splnění kvalifikace dle § 59 odst. 4 ZVZ.

Pochybení č. 8 - Vyřazení nabídky v rámci formálních požadavků

V této oblasti zadavatel také pochybil při zadávavání zakázky. K vyřazení nabídky docházelo nesplněním formálních požadavků. Občas docházelo k tomu, že zadavatel vyloučil ze zadávacího řízení uchazeče jen proto, že jeho nabídka obsahovala formální nedostatky. Těmito formálními nedostatky byly např. tyto případy:

- nebyla uvedena adresa uchazeče nebo řádně nadepsán název veřejné zakázky na obálce, ve které byla nabídka uchazeče;
- některé dokumenty neodpovídaly po formální stránce vzorům zadavatele, obsahově však byly bezchybné;
- dle požadavků zadavatele nebyly seřazeny dokumenty v nabídce uchazeče a nabídka nebyla řádně svázána.

Jednalo se tedy o pochybení, kde nebyl důvod, aby zadavatel uchazeče vyloučil ze zadávacího řízení, neboť se nijak nedotýkaly budoucího plnění, jak požadoval zadavatel.

Příklad: *Zadavatel v zadávacích podmínkách požadoval, aby všechny listy nabídky byly svázané dohromady způsobem, který znemožňuje uvolnění jakéhokoliv listu. Jeden z uchazečů předložil nabídku ve formě, kdy byly k sobě svázané pouze určité části nabídky – samostatně byla svázána smlouva, samostatně doklady prokazující splnění kvalifikace apod. Zadavatel tady tohoto uchazeče vyloučil, neboť nesplnil jím stanovenou zadávací podmínku na svázání nabídky, ačkoliv se jednalo pouze o formální nedostatek.*

Zadavatel, vyloučil uchazeče ze zadávacího řízení, z důvodů nesplnění formálních požadavků, přestože se nedotýkaly budoucího plnění.

Finanční oprava:

Zadavateli mohla být udělena finanční oprava tvořená rozdílem mezi nabídkovou cenou vybraného uchazeče a uchazeče, jehož nabídka byla jinak nejvhodnější.

Opatření:

Zadavatel měl postupovat dle § 76 ZVZ a to tím, že hodnotící komise měla posoudit nabídky uchazečů z hlediska splnění požadavků zadavatele uvedených v zadávacích podmínkách.

Pochybení č. 9 - Zadání dodatečných stavebních prací nebo služeb

Zadavateli vznikla potřeba dodatečných služeb nebo dodatečných stavebních prací, čímž nešlo jen tak rozšířit původní smlouvu (jednalo by se totiž o podstatnou změnu smlouvy). Bylo třeba proto vyhlásit buď zcela nové zadávací řízení, nebo zda měl dodatečné stavební práce či dodatečné služby provést původní dodavatel, šlo zvolit jednací řízení bez uveřejnění za splnění podmínek uvedených v § 23 odst. 1 ZVZ.

Nejčastější pochybení, kterého se zadavatelé dopustili:

- Zadavatel zadal dodatečné stavební práce nebo dodatečné služby bez jednacího řízení bez uveřejnění či jiného vhodného zadávacího řízení;
- Zadavatel zadal dodatečné stavební práce nebo dodatečné služby sice v jednacím řízení bez uveřejnění, avšak aniž by byly naplněny všechny podmínky uvedené v § 23 odst. 7 ZVZ, to znamená, že jejich potřeba vznikla v důsledku objektivně nepředvídaných okolností, které zadavatel nemohl předvídat (platí nově od 6. března 2015), nebo byl překročen celkový rozsah dodatečných stavebních prací nebo dodatečných služeb (tj. 20 %, od nově 6. března 2015 pak 30 % ceny původní veřejné zakázky).

Příklad: *Chybou projektanta, který zpracovával projektovou dokumentaci pro zadavatele veřejné zakázky na stavební práce, došlo k tomu, že při samotné realizaci díla bylo zjištěno, že je potřeba provést některé jiné práce navíc. Tyto vícepráce bylo nezbytné provést k řádnému dokončení díla, nicméně bylo zřejmé, že při důsledné práci projektanta by byly známy už před zahájením zadávacího řízení a uchazeči mohli nabízet ceny zahrnující již tyto vícepráce. Jednalo se tak o zadání víceprací bez zákonného důvodu.*

Finanční oprava:

Za zadání dodatečných stavebních prací nebo dodatečných služeb bez splnění zákonných podmínek bylo možné uložit korekci dle bodu 24 Pokynů ke stanovení finančních oprav ve výši 100 % s možností snížení na 25 %.

Opatření:

Zadavatel měl postupovat tak, že měl vyhlásit zcela nové zadávací řízení nebo zda měl dodatečné služby nebo práce provést původní dodavatel měl zvolit JŘBU podle § 23 ZVZ.

Pochybení č. 10 - Změna smlouvy

Dle § 82 odst. 2 ZVZ musel zadavatel uzavřít smlouvu v souladu s návrhem smlouvy obsaženým v nabídce vybraného uchazeče, přičemž návrh smlouvy musel odpovídat zadávacím podmínkám. Před uzavřením smlouvy bylo možné změnit pouze kontaktní údaje, opravit gramatické chyby, případně zpřesnit formulace tak, že se tím nezměnil obsah a význam ustanovení.

Změna se považovala za podstatnou, pokud by změnila podmínky smlouvy tak, že kdyby taková podmínka byla použita už v zadávacích podmínkách, umožňovala by účast i jiných dodavatelů nebo by mohla ovlivnit výběr nejvhodnější nabídky. Změnila by ekonomickou rovnováhu ve prospěch vybraného dodavatele, nebo podstatně by rozšířila předmět veřejné zakázky (netýkalo se jednacího řízení bez uveřejnění dle § 23 odst. 7 ZVZ).

Mezi nejčastější pochybení patřilo:

- prodloužení termínu plnění, zejména pokud byl termín jedním z hodnotících kritérií (netýkalo se např. posunutí termínu z objektivních důvodů);
- změna platebních podmínek (poskytování záloh oproti jednorázovému zaplacení ceny dle zadávacích podmínek, zkrácení délky splatnosti faktur);
- změna bankovní záruky (snížení částky, zkrácení doby);
- rozšíření nebo podstatné zúžení (zúžení předmětu plnění nemusí být vždy podstatnou změnou smlouvy) předmětu plnění bez zákonného důvodu nebo nad rámec víceprací a navýšení ceny (vyjma změny sazby DPH v důsledku novelizace daňových předpisů);
- změna způsobu realizace, změna technologie;
- nevymáhání sankcí vyplývajících ze smlouvy.

Příklad: *Zadavatel veřejné zakázky na výstavbu kanalizace požadoval v zadávacích podmínkách provedení tzv. protlaku. Po uzavření smlouvy se s vybraným uchazečem domluvil, že nebude proveden protlak, ale otevřený výkop.*

V zadávacích podmínkách měl být zadán výkop nikoli protlak. Taková změna předmětu smlouvy byla tedy podstatnou změnou smlouvy. Obdobně by tomu bylo v případě, že by se zadavatel bez příčiny rozhodl podstatně zkrátit budovanou kanalizaci, čímž by se opět rozšířil okruh možných uchazečů, kteří by byli schopni veřejnou zakázku realizovat a mohli se přihlásit do zadávacího řízení.

Příklad: *Zadavatel veřejné zakázky na revitalizaci městského parku stanovil v rámci základního hodnotícího kritéria „ekonomická výhodnost nabídky“ dílčí hodnotící kritérium „doba realizace v týdnech“. Smlouva byla uzavřena s uchazečem, který v nabídce uvedl max. 8 týdnů, a s ohledem i na nabídkovou cenu byla jeho nabídka hodnocena jako nejvhodnější. V průběhu realizace plnění zadavatel uzavřel s vybraným uchazečem dodatek, v němž se dohodli na prodloužení doby realizace o další 4 týdny z toho důvodu, že vybraný uchazeč realizaci v uvedeném termínu bez objektivních příčin nestíhá.*

Pokud by vybraný uchazeč uvedl v nabídce rovnou 12 týdnů, jeho nabídka už by nebyla hodnocena jako nejvhodnější, ale umístil by se až na druhém místě. Taková změna smlouvy má tedy vliv na výběr nejvhodnější nabídky, a je nepřipustná.

Příklad: *Zadavatel veřejné zakázky na stavební práce s předpokládanou hodnotou 20 mil. Kč bez DPH v zadávacích podmínkách uvedl, že nebude poskytovat zálohy, ale cena bude splatná na základě jednorázově vystavené faktury až po provedení díla. Po uzavření smlouvy se zadavatel s vybraným uchazečem dohodl, že mu cenu díla uhradí formou tří zálohových faktur v průběhu plnění a jedné faktury po dokončení díla.*

Tato změna změnila hospodářskou rovnováhu smluvního vztahu ve prospěch uchazeče, kterému byla veřejná zakázka zadána, a šlo tedy o podstatnou změnu smlouvy. Pokud by byla splatnost ceny díla formou záloh uvedena již v zadávacích podmínkách, bylo by možné, že by se o veřejnou zakázku ucházelo více uchazečů, kteří jinak mohli být odrazeni tím, že cena díla by byla zaplácena jednorázově až po dokončení díla. Obdobně by tomu bylo v případě zkrácení splatnosti faktury, kdy zadavatel by v zadávacích podmínkách stanovil splatnost faktur např. 30 dní, následně by ale s vybraným uchazečem dohodl splatnost faktur 10 dní.

Příklad: *Zadavatel veřejné zakázky na stavební práce požadoval po vybraném uchazeči bankovní záruku pokrývající celou dobu realizace díla (min. 3 roky). Vybraný uchazeč však předložil bankovní záruku uzavřenou na dobu 1 roku, a zadavatel se s takovou bankovní zárukou spokojil.*

Jednalo se o podstatnou změnu smlouvy, měnící hospodářskou rovnováhu ve prospěch vybraného uchazeče, přičemž pokud by zadavateli stačila bankovní záruka v délce 1 roku již v zadávacích podmínkách, bylo možné, že by se zadávacího řízení zúčastnilo více uchazečů.

Finanční oprava všech příkladů:

K těmto pochybení bylo možné uložit finanční oprava dle bodu 22 Pokynů ke stanovení finančních oprav ve výši 25 % + celá hodnota případného navýšení veřejné zakázky, které bylo podstatnou změnou smlouvy provedeno.

Opatření v rámci pochybení č. 10

Zadavatel musí dodržovat § 82 ZVZ.

4.3.2 Regionální operační program NUTS II Severozápad¹³⁸

Prostřednictvím ROP NUTS II Severozápad bylo v letech 2007-2013 na rozvoj regionu Severozápad poskytnuto celkem 897 mil. EUR (tj. cca 24,88 mld. CZK), z čehož 762,8 mil. EUR (tj. cca 21,15 mld. CZK) poskytlo EU ze strukturálních fondů. Strategie ROP Severozápad vycházela z principů směřujících k posilování vnitřní soudržnosti regionu Severozápad společně s jeho soudržností ve vztahu k ostatním regionům v ČR a sousedním regionům v Německu. To vše při respektování zásad udržitelného rozvoje. Alokace finančních prostředků ROP Severozápad směřovala do ekonomických a sociálních struktur regionu Severozápad. Reflektovala přitom jeho problémy a potřeby, které vyplývají z historického vývoje, ale i ze současných hospodářských trendů v globální ekonomice. Pomocí cílených investic chtěl ROP Severozápad pomoci nastartovat postupnou adaptaci a modernizaci regionu Severozápad, a tím zvýšit jeho atraktivitu pro obyvatele, vytvořit podmínky pro rozvoj cestovního ruchu, podnikání i případné investory.

¹³⁸ Regionální rada soudržnosti Severozápad, *Nejčastější pochybení zadavatelů při realizaci veřejných zakázek*, 2016

ROP Severozápad rozděloval celkovou finanční podporu do 5 prioritních os, které se následně členil do 12 oblastí podpory.

Každý zadavatel musel při zadávání veřejných zakázek zajistit dodržení zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace a všech povinností ze ZVZ a podmínek (dále jen „Podmínky pro zadávání“) vyplývajících, jinak se vystavoval riziku neproplacení všech nebo části výdajů vztahujících se k zadávacímu/výběrovému řízení či odejmutí celé dotace. Kontrole veřejných zakázek, a to jak ze strany ŘO, tak jiných kontrolních či auditních orgánů ČR i EU, byla věnována mimořádná pozornost. ROP NUTS II Severozápad monitoroval chyby při přípravě VZ, chyby v průběhu realizace VZ tak i chyby při ukončení výběrového/zadávacího řízení. Proto v rámci prevence, na základě pochybení, které ŘO ROP NUTS II Severozápad poskytl, byly u jednotlivých pochybení zmíněny doporučení.

Chyby v průběhu zadávacího řízení

Pochybení č. 1 – Nesprávná hodnota veřejné zakázky

Příjemce nastavil chybně hodnotu veřejné zakázky, cena neodpovídala stejnému plnění.

Opatření:

Aby nedošlo k pochybení, kdy se nesprávně stanovila hodnota VZ, bylo by zapotřebí provést průzkum trhu a zjistit informace o ceně zakázek stejného či podobného předmětu. Důležité je přitom dodržovat pravidla hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Při stanovení ceny je vždy cena bez DPH.

Pochybení č. 2 – Dělení zakázek

V některých případech docházelo k umělému rozdělení veřejné zakázky, která měla věcnou a časovou souvislost, na více dílčích zakázek tak, aby si zadavatel zjednodušil postup pro její realizaci. Tím docházelo k porušení § 13, odst. 3 ZVZ i Podmínek pro zadávání zakázek.

Opatření:

V některých případech docházelo k rozdělení veřejné zakázky, zde by se měly správně nastavit v dané organizaci pravidla a schvalování nákupů nad určený finanční limit, by měl odsouhlasit odborník. Zakázka je nutné důsledně plánovat na celé období projektu a přitom dodržovat ZVZ a Podmínky pro zadávání zakázek.

Pochybení č. 3 – Hodnotící kritéria nebyla nastavena transparentně

Uchazečům nebylo zřejmé, na základě jakých podrobnějších kritérií bude nabídka hodnocena. Nebyla uvedena konkrétnější specifikace hodnocení kritéria či příslušný počet bodů hodnocení.

Opatření:

Hodnotící kritéria byly také jednou z nesrovnalostí, kterých se zadavatel dopouštěl. Aby nedocházelo k této chybě, bylo zapotřebí vymežit podrobně skutečnosti, které budou v daném kritériu hodnoceny a stanovit příslušný počet bodů, aby k těmto pochybením nedocházelo.

Pochybení č. 4 – Diskriminační technické podmínky

Pochybení v rámci toho, že zadavatel použil odkaz na obchodní firmy nebo obchodní názvy či technické specifikace předmětu tak, že byl upřednostněn jeden typ dodavatele před jiným.

Opatření:

V rámci porušení diskriminačních podmínek, zadavatel by musel při stanovení předmětu zakázky, zaměřit se na účel plnění, nikoliv na konkrétní produkt či službu dodavatele. Opatřením je také to, aby provedl průzkum trhu před samotnou formulací zadání a zaznamenal proces definice technických podmínek do podkladové dokumentace k zadávacímu řízení.

Pochybení č. 5 – Netransparentní kvalifikační předpoklady

Běžná pochybení se týkala vymezení minimální výše ekonomických a finančních nebo technických předpokladů. Nebyla buď stanovena vůbec, nebo byla stanovena naopak

nepřiměřeně vysoko (např. nepřiměřený požadavek na předložení údaje o celkovém obratu dodavatele stavebních prací v minimální výši 150 mil. Kč při předpokládané ceně zakázky 15 mil. Kč).

Opatření:

Klasifikační předpoklady byly také jedním z porušení, kterých se zadavatel dopustil v tomto operačním programu. K tomu aby nedocházelo tomuto pochybení, musí být minimální výše ekonomických, finančních nebo technických požadavků stanovena přiměřeně s ohledem na předmět samotné veřejné zakázky.

Pochybení č. 6 – Nevhodný způsob uveřejnění/nedostatečný počet oslovených dodavatelů

Zadavatel v závislosti na předpokládané hodnotě zakázky neoslovil dostatečný počet subjektů nebo neoslovil vhodné dodavatele.

Opatření:

Pochybení, ve kterém byl nevhodně aplikován způsob uveřejnění a zadavatel nedostatečně oslovil počet dodavatelů, opatření směřuje k dodržování požadavků ZVZ, Podmínek pro zadávání zakázek a interních řídicích dokumentů zadavatele. Důležitým aspektem je také dobře zdokumentovat způsob výběru dodavatele a jejich schopnosti realizovat předmět veřejné zakázky (vést a archivovat písemný záznam).

Pochybení č. 7 – Nedodržování jednotlivých lhůt

Přestože ZVZ i Podmínky pro zadávání zakázek stanovují pro každý druh zadávacího/výběrového řízení řadu lhůt týkajících se např. uveřejňování, podání nabídek, jednání komise, výběru nejvhodnější nabídky, odeslání oznámení o výběru, rozhodování o námitkách, uzavření smlouvy a uveřejnění výsledků zadávacího/výběrového řízení, bývaly tyto lhůty překračovány nebo nebyly dodržovány.

Opatření:

K tomu, aby byly dodrženy lhůty, zadavatel by si měl vytvořit seznam veškerých činností, které se vážou k realizaci veřejné zakázky, a měl by uvést termíny. Zadavatel měl

průběžně seznam a procesní postup kontrolovat nebo určit osobu odpovědnou za jejich sledování.

Pochybení č. 8 – Nevyloučení uchazeče při nedodržení požadované kvalifikace

Jednalo se o pochybení, kde šlo o nesprávné znění vyžadovaných čestných prohlášení, stáří dokladů pro splnění základních kvalifikačních předpokladů či výpisu z obchodního rejstříku a podpis nabídky jinou osobou než oprávněnou (na základě výpisu z obchodního rejstříku či plné moci). Doklady nešlo doplňovat dodatečně.

Opatření:

Aby nedošlo k tomu, že zadavatel nevyloučí uchazeče z důvodu nedodržení požadované kvalifikace, je možné přiložit k zadávací dokumentaci vzorové formuláře, kontrolní seznam k posouzení kvalifikace, při kontrole splnění kvalifikačních předpokladů je nutné dodržovat zásadu kontroly čtyř očí, která by přispěla ke kvalitní práci hodnotící komise. Je také vhodné, aby členem hodnotící komise byla také osoba, která zadávací dokumentaci připravovala.

Pochybení č. 9 – Nepřípustné složení hodnotící komise

Bylo nepřípustné, aby osoby jmenované zadavatelem do hodnotící komise měly přímou vazbu na některého z uchazečů (např. byly členy představenstva uchazeče či členy dozorčí rady).

Opatření:

Složení hodnotící komise je také jedním z nejdůležitějšího bodu samotného zadávání a to v tom, že každý člen hodnotící komise musí prokázat a podepsat čestné prohlášení o nepodjatosti. Zadavatel by měl ošetřit jednání a ustavování hodnotící komise ve vnitřní dokumentaci.

Pochybení č. 10 – Chybějící doklady vyžadované ZVZ či Podmínkami pro zadávání zakázek

Zadavatel nevyhotovil některý z požadovaných dokladů – např. oznámení o výběru nejvhodnější nabídky, protokol z jednání hodnotící komise nebo písemnou zprávu zadavatele. Často rovněž chyběla žádost o poskytnutí zadávací dokumentace a protokol o převzetí či pozvání členů hodnotící komise, což snižovalo transparentnost jednotlivých úkonů zadavatele prováděných v průběhu zadávacího/výběrového řízení.

Opatření:

Posledním pochybením v průběhu realizace veřejné zakázky jsou chybějící doklady, které zadavatel nevyhotovil. Zde je nutné vypracovat zadavatelem kontrolní seznam jednotlivých kroků realizace veřejné zakázky včetně požadované dokumentace a termínů. Také určit odpovědnou osobu za vypracování jednotlivých dokumentů. Důležitá je především namátková kontrola, zda se toto opatření plní.

Chyby po ukončení zadávacího řízení

Pochybení č. 11 – Změna podmínek smlouvy ve fázi plnění zakázky

Po uzavření smlouvy s vybraným dodavatelem zadavatel prováděl podstatné úpravy předmětu a dalších podmínek smlouvy, měnil předmět veřejné zakázky či významně měnil obchodní podmínky původní zadávací dokumentace.

Opatření:

K tomu aby nedošlo k pochybení, že by zadavatel změnil podmínky smlouvy ve fázi plnění zakázky, lze dosáhnout tím, že se minimalizuje uzavírání dodatků plánovaných potřeb v dostatečném časovém předstihu. Ve vnitřní řídicí dokumentaci musí být nastaven postup pro schvalování případných dodatků ke smlouvám. Pokud bylo nutné smlouvu přeci jen upravit, musel zadavatel zvážit zadání dodatečných prací v novém zadávacím řízení. Ve smlouvě šlo měnit jen to, co by nemělo vliv na výběrové řízení.

Pochybení č. 12 – Archivace dokumentů

Zadavatel neuchovával dokumentaci k veřejné zakázce vyžadovanou ZVZ a Podmínkami zadávání zakázek v listinné či elektronické podobě. To se týkalo také dotazů uchazečů podaných elektronicky.

Opatření:

Pro předejetí pochybení v rámci archivace je povinnost vyplývající ze ZVZ i podmínek ROP NUTS II Severozápad zahrnout do vnitřní řídicí dokumentace dané organizace. Pozornost by měla směřovat na to, že se délka archivace liší dle ROP a ZVZ. Zadavatel dle podmínek ROP NUTS II Severozápad je povinen archivovat dokumentaci po dobu 10 let od finančního ukončení projektu, přičemž se lhůta začíná počítat od 1. ledna následujícího kalendářního roku poté, kdy byla provedena poslední platba na projekt.

4.3.3 Statistika pochybení v operačních programech

V této kapitole jsou vyjádřena množství pochybení za všechny operační programy a vybrané operační programy OP ŽP a ROP NUTS II SZ za období 2008 – 2015. Údaje pro sestavení těchto tabulek poskytl Ministerstvo financí - Auditní útvar.

Tabulka 2- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2008 a 2009

Rok	2008	2009
Celkem pochybení za všechny operační programy	395	1 089
Operační program Životní prostředí	39	127
Regionální operační program NUTS II Severozápad	33	19

Zdroj: vlastní práce autora

V letech 2008 a 2009 bylo auditním orgánem evidováno pochybení ve všech operačních programech bez bližší specifikace oblasti, ve které došlo k pochybení. Proto se v těchto letech nerozlišovaly pochybení, jak celkově tak v rámci VZ. Z tabulky je patrné, že v roce 2009 u OP ŽP se razantně zvýšil počet pochybení oproti předešlému roku o 88 pochybení.

V letech 2010-2015 bylo auditním orgánem evidováno pochybení za všechny operační programy i za vybrané OP. V tabulce jsou uvedeny celkové počty pochybení a za vybrané OP (OP ŽP a ROP NUTS II SZ). V pochybeních celkem po odečtení pochybení ve VZ se jednalo o pochybení jiného charakteru např.: způsobilost výdaje, chyby v účetnictví, podvody, apod.

Tabulka 3- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2010

2010	Četnost pochybení		
	Celkem	z toho VZ	VZ%
Pochybení za všechny operační programy	1 385	103	7,44
Operační program Životní prostředí	214	35	16,36
Regionální operační program NUTS II Severozápad	46	0	0,00

Zdroj: vlastní práce autora

V roce 2010 činilo pochybení ve veřejných zakázkách 7,44 % z celkového počtu pochybení za všechny OP. Pochybení ve VZ u OP ŽP bylo 16,36 % a za to u ROP NUTS II Severozápad nedošlo vůbec k pochybení v rámci veřejných zakázek.

Tabulka 4- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2011

2011	Četnost pochybení		
	Celkem	z toho VZ	VZ%
Pochybení za všechny operační programy	1 496	254	16,98
Operační program Životní prostředí	111	15	13,51
Regionální operační program NUTS II Severozápad	44	14	31,82

Zdroj: vlastní práce autora

V roce 2011 činilo pochybení ve veřejných zakázkách u ROP NUTS II Severozápad až 31,82 %, oproti předešlému roku, jde o razantní zvýšení pochybení.

Tabulka 5- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2012

2012	Četnost pochybení		
	Celkem	z toho VZ	VZ%
Pochybení za všechny operační programy	1 841	470	25,53
Operační program Životní prostředí	74	12	16,22
Regionální operační program NUTS II Severozápad	305	91	29,84

Zdroj: vlastní práce autora

V roce 2012 v OP ŽP došlo 16,22 % a v ROP NUTS II Severozápad 29,84 % pochybení ve veřejných zakázkách na pochybení celkem v rámci těchto dvou programů.

Tabulka 6- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2013

2013	Četnost pochybení		
	Celkem	z toho VZ	VZ%
Pochybení za všechny operační programy	1 501	510	33,98
Operační program Životní prostředí	25	8	32,00
Regionální operační program NUTS II Severozápad	16	7	43,75

Zdroj: vlastní práce autora

V roce 2013 v OP ŽP došlo 32 % a v ROP NUTS II Severozápad 43, 75 % pochybeních ve veřejných zakázkách.

Tabulka 7- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2014

2014	Četnost pochybení		
	Celkem	z toho VZ	VZ%
Pochybení za všechny operační programy	1 533	392	25,57
Operační program Životní prostředí	93	24	25,81
Regionální operační program NUTS II Severozápad	123	46	37,40

Zdroj: vlastní práce autora

Rok 2014 byl v oblasti pochybení podobný, jako předešlé roky. V OP ŽP došlo k pochybení ve veřejných zakázkách 24 krát a v ROP NUTS II Severozápad 46 krát.

Tabulka 8- Četnost pochybení v operačních programech v roce 2015

2015	Četnost pochybení		
	Celkem	z toho VZ	VZ%
Pochybení za všechny operační programy	766	338	44,13
Operační program Životní prostředí	50	23	46,00
Regionální operační program NUTS II Severozápad	88	59	67,05

Zdroj: vlastní práce autora

Četnost pochybení byla v roce 2015 v oblasti veřejných zakázek nejčetnější. Nejvíce pochybení bylo v ROP NUTS II Severozápad až se 67, 05 % pochybeními ve

veřejných zakázkách. Jednalo se také o rok, kde došlo k nejvíce pochybení ve veřejných zakázkách u všech operačních programů a to s 44, 13 %.

Z výše uvedených tabulek je patrné, že nejvíce pochybení v rámci veřejných zakázek v období 2008 – 2015 bylo u ROP NUTS II Severozápad. Tento regionální operační program na základě vysokých četností pochybení ke konci tohoto období začal v rámci prevence svá pochybení analyzovat a to jak chyby před začátkem zadávání veřejné zakázky, v průběhu zadávání tak i ke konci procesu zadávání veřejných zakázek.

4.3.4 Plnění limitu čerpání finančních prostředků na konci programového období 2007 - 2013¹³⁹

Na konci programového období musí být prokázáno **vyčerpání celé přidělené alokace**. Případné automatické zrušení závazku se však nebude provádět hned po konci roku 2015, ale EK bude čekat do 31. března 2017, do kdy musí být za jednotlivé operační programy zaslány žádosti o vyplacení konečného zůstatku. Přibližně do poloviny roku 2016 bude dokončována certifikace výdajů vykázaných příjemci do 31. prosince 2015 následně bude prováděn jejich audit. Aktuální stav k 6. 1. 2016 můžeme vidět v následujícím obrázku.

Operační program Životní prostředí

OP Životní prostředí je z hlediska finančních alokací druhý nejobjemnější OP ČR. OPŽP je financován z FS a ERDF. Program se zaměřoval na zlepšení kvality životního prostředí v ČR. Podporovány byly projekty v oblasti vodohospodářské infrastruktury, zlepšování kvality ovzduší, využití obnovitelných zdrojů energie, zkvalitnění nakládání s odpady, odstraňování starých ekologických zátěží, omezování průmyslového znečištění, zlepšování stavu přírody a krajiny. V příloze č. 1 v uvedené tabulce jsou uvedeny oblasti podpory a celkové podíly na alokaci v % v programovém období 2007 – 2013.

Stav čerpání a pokrok v implementaci OP Životní prostředí ve čtvrtém čtvrtletí 2015

K 6. lednu 2016 bylo v OPŽP podáno celkem 29 708 žádostí o dotaci za 252,0 mld. Kč (205,1 % alokace OP ŽP). Od počátku programového období 2007–2013 bylo vydáno

¹³⁹ MMR, *Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti v programovém období 2007- 2013 – březen 2014*, str. 17-37

19 868 Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši 127,5 mld. Kč (103,8 % alokace OP ŽP), přičemž ve sledovaném období bylo vydáno 1 132 Rozhodnutí v hodnotě 2,9 mld. Kč. Ve sledovaném období bylo finančně ukončeno celkem 648 projektů v hodnotě 3,7 mld. Kč.

K 6. lednu 2016 bylo příjemcům proplaceno 122,4 mld. Kč (99,6 % alokace OP ŽP), ve čtvrtém čtvrtletí tak byly proplaceny prostředky ve výši 18,6 mld. Kč. Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO dosahovaly k 6. lednu 2016 výše 110,0 mld. Kč (89,5 % alokace OP ŽP).

Tabulka 9- Čerpání finančních prostředků v OP ŽP k 6.1.2016

Cíle prioritní osy/ oblast podpory	Celková alokace podpory za celé programové období 2007 – 2013 v mil. Kč	Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO k 6. 1. 2016 v mil. Kč	Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO k 6. 1. 2016 v %
1	45 199, 3	42 628, 0	94, 3
2	16 584, 0	13 613, 8	82, 1
3	23 601, 8	21 317, 8	90,3
4	18 814, 1	16 417, 5	87, 3
5	1 413, 1	1 271, 8	90, 0
6	12 711, 6	11 367, 9	89, 4
7	1 793, 4	1 361, 2	75, 9
8	2 750, 9	2 000, 8	72, 7
ERDF	15 918, 1	14 000, 9	88, 0
FS	106 950, 0	95 978, 1	89, 7
OP ŽP	122 868, 1	109 978, 9	89, 5

Zdroj: vlastní práce autora

Regionální operační program NUTS II Severozápad

Tento regionální operační program byl zaměřen na regeneraci a rozvoj měst a oživení venkovských oblastí, na zlepšení dopravního a hospodářského napojení regionu na sousední regiony a kulturního potenciálu pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu. ROP Severozápad je financován z ERDF. ROP Severozápad z územního hlediska intervnuje v Karlovarském a Ústeckém kraji. Úlohu ŘO zastává Regionální rada regionu soudržnosti

Severozápad se sídlem v Ústí nad Labem. V příloze č. 2 v uvedené tabulce jsou uvedeny oblasti podpory a celkové podíly na alokaci v % v programovém období 2007 – 2013.

Stav čerpání a pokrok v implementaci ROP Severozápad ve čtvrtém čtvrtletí 2015

K 6. lednu 2016 bylo v ROP Severozápad podáno celkem 1 390 žádostí v celkové výši 42,7 mld. Kč (233,1 % alokace ROP SZ). Ve sledovaném období nebyla podána žádost o dotaci. Od počátku programového období 2007–2013 bylo podepsáno 541 Smluv o poskytnutí dotace s celkovým nárokem 19,3 mld. Kč (105,2 % alokace ROP SZ). Ve sledovaném období bylo finančně ukončeno 54 projektů v celkové výši 1,4 mld. Kč. K 6. lednu 2016 bylo příjemcům proplaceno celkem 16,4 mld. Kč (89,6 % alokace ROP SZ), z čehož právě 1,1 mld. Kč bylo proplaceno ve čtvrtém čtvrtletí 2015. Ze strany řídicího orgánu bylo k 6. lednu 2016 v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO deklarováno 15,8 mld. Kč (86,6 % alokace ROP SZ).

Tabulka 10- Čerpání finančních prostředků v ROP SZ k 6.1.2016

Cíle prioritní osy/ oblast podpory	Celková alokace podpory za celé programové období 2007 – 2013 v mil. Kč	Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO k 6. 1. 2016 v mil. Kč	Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO k 6. 1. 2016 v %
1	7 764, 3	7 063, 7	91, 0
2	1 319, 5	915, 0	69, 3
3	5 922, 4	4 730, 8	79, 9
4	2 821, 8	2 681, 7	95, 0
5	468, 6	445, 0	95, 0
ROP SZ	18 296, 5	15 836, 3	86, 6

Zdroj: vlastní práce autora

4.4 Pokyny ke stanovení finančních oprav¹⁴⁰

Pokyny ke stanovení finančních oprav (dále jen „Pokyny“) byly stanoveny na základě rozhodnutí Komise EU, jež měly být provedeny u výdajů financovaných Unií v rámci sdíleného řízení v případě nedodržení pravidel pro zadávání veřejné zakázky. Finanční opravy, se počítaly z částky dotace použité na financování veřejné zakázky. Pokyny byly stanoveny ve směrnicích o zadávání veřejných zakázek a zabývaly se rovněž potřebou oprav při hodnocení nabídek ovlivněných střetem zájmů, k čemuž slouží zvláštní druh nesrovnalosti. Konečná výše opravy se vypočítala s ohledem na výši výdajů nahlášených Komisi a týkajících se zakázky, která je nesrovnalostí ovlivněna.

Pokyny pro stanovení finančních oprav se vztahovaly na programové období 2007 – 2013 a tím se stanovil obecný rámec a sazby paušálních finančních oprav, které Komise uplatňovala v rámci metody sdíleného řízení u Evropského fondu pro regionální rozvoj, Fondu soudržnosti a Evropského sociálního fondu.

V pokynech byly stanoveny sazby oprav 5 %, 10 %, 25 % a 100 %, které se uplatnily na výdaje v rámci zakázky. Tyto sazby zohledňovaly závažnost nesrovnalosti. Použily se v případech, kdy nebylo možné přesně vyčíslit finanční důsledky pro danou zakázku.

Závažnost nesrovnalosti týkající se nedodržení pravidel o zadávání veřejných zakázek a související finanční dopad na rozpočet Unie se posuzoval s ohledem na následující faktory: úroveň hospodářské soutěže, transparentnost a rovné zacházení.

Pokud byla nesrovnalost pouze formální povahy bez skutečného nebo potenciálního finančního dopadu, nebyla provedena žádná oprava. Zda se v jednom výběrovém řízení vyskytlo více nesrovnalostí, sazby oprav se nesčítaly a zohlednila se při rozhodování o sazbě opravy (5 %, 10 %, 25 % nebo 100 %) nejzávažnější nesrovnalost.

Pokud byly provedeny opravy za určitý druh nesrovnalostí, a členský stát nepřijmul příslušná nápravná opatření týkající se dalších výběrových řízení ovlivněných stejnými nesrovnalostmi, sazby finančních oprav se mohly zvýšit na vyšší úroveň (tj. 10 %, 25 % nebo 100 %).

¹⁴⁰ Evropská komise, *Pokyny ke stanovení finančních oprav u výdajů financovaných Unií v rámci sdíleného řízení v případě nedodržení pravidel pro zadávání veřejných zakázek*, Brusel, 2014

Finanční opravu ve výši 100 % bylo možné uplatnit v nejzávažnějších případech, kdy nesrovnalost zvýhodňovala určité uchazeče nebo kdy se nesrovnalost týkala podvodu, jak určil příslušný soudní nebo správní orgán.

V rámci jednotlivých operačních programů byly vypracovány metodiky zadávání veřejných zakázek, jehož součástí byly tabulky finančních oprav (v případě porušení rozpočtové kázně). Každý operační program měl svoji metodiku zadávání, jelikož se od sebe věcně a obsahově lišily. Tyto tabulky byly obsaženy v metodice pro zadávání veřejných zakázek daného operačního programu, jako tabulka finančních oprav. Tabulka finančních oprav byla přílohou metodiky pro zadávání zakázek a skládala ze dvou částí. První částí byly sazby finančních oprav, které vycházely z Rozhodnutí Komise, kterým se stanoví a schvalují pokyny ke stanovení finančních oprav, jež má Komise provést u výdajů financovaných Unii v rámci sdíleného řízení v případě nedodržení pravidel pro zadávání veřejných zakázek. Jednalo se tedy o Pokyny, které již autor představil. Druhou částí metodiky byly sazby finančních oprav, které vycházely ze Závazných postupů NOK pro zadávání zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU, nespádajících pod aplikaci zákona č.137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v programovém období 2007 –2013 v platném znění. Sazby v obou částech se používaly v případech, kdy nebylo možné přesně vyčíslit finanční důsledky pro danou zakázku. V případě porušení rozpočtové kázně u příjemců, se kterými byla smlouva dotace uzavřena po 1. 5. 2012, byl příjemci uložen snížený odvod za porušení rozpočtové kázně v souladu zákona č. 250/ 2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění. Sazby vycházejí ze stejných předpisů, jako v případě předešlém.

5 Návrh řešení a opatření

Základní návrh řešení nesrovnalostí:

Vzhledem k pochybením uvedených v kapitole č. 4 je nutné navrhnout taková opatření, která zabrání nebo úplně odstraní škody, ke kterým došlo při zadávání VZ. Pochybení byla zpravidla způsobena porušením zákonů, předpisů, které jsou relevantní k danému tématu. V níže uvedených bodech jsou navrhovány řešení pochybení přijetím opatření.

Pochybení:

- 1) **Systémová pochybení jsou způsobena nedostatečně nastavenými řídicími a kontrolními mechanismy, která mají za důsledek porušení zákonů a opatření (např. zákony č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, 320/2001 Sb., o finanční kontrole a Vyhláška č. 416/ 2004 , kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)**

Návrh opatření:

Opatření vyplývající ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) a vyhlášky č. 416/2004

- Nastavení řídicích a kontrolních mechanismů, která budou zajišťovat ochranu čerpání veřejných prostředků, a to tím způsobem, že bude postupováno dle ustanovení zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole a prováděcí vyhlášky č. 416/2004;
- Zavedení, udržování a prověřování řídicích a kontrolních mechanismů je prováděno vedoucími pracovníky. Za nastavení řídicích a kontrolních mechanismů je zodpovědný vedoucí služebního úřadu (§ 25 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole);

- Nastavení řídicí kontroly dle §§ 26 – 27 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) a prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb. uvnitř organizace by mělo být zabezpečeno prováděním předběžné, průběžné a následné kontroly.

Předběžná kontrola je nejdůležitější, protože je z povahy věci zaměřená na okamžik před tím, než se orgán veřejné správy zaváže k uskutečnění výdaje a proběhne před vyhlášením výběrového řízení. Provedení řídicí kontroly před vyhlášením výběrového řízení je jediným způsobem, jak lze naplnit povinnost vedoucího orgánu veřejné správy stanovenou právními předpisy v oblasti finanční kontroly. Jde o základní předpoklad pro „zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů, nehospodárným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností“ (viz § 4 písm. b) zákona o finanční kontrole).

Průběžná a následná kontrola je zajišťována prostřednictvím vedoucích zaměstnanců nebo pověření zaměstnanci, kteří zajišťují přímé uskutečňování operací při hospodaření s veřejnými prostředky. Průběžnou a následnou kontrolou je prověřováno, zda je s veřejnými prostředky nakládáno hospodárně, efektivně a účelně (tzn., zda jsou dodržovány stanovené podmínky a postupy, zda jsou zápisy o uskutečňovaných operacích prováděny včas, zda jsou prováděné operace v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími přijatými v rámci řízení a splňují kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti). Vedoucí zaměstnanci příp. pověření zaměstnanci, kteří jsou plně zodpovědní za výkon řídicí kontroly a způsobí pochybení ve výkonu řídicí kontroly, může dojít k postihu vedoucího zaměstnance formou např. snížení mzdy nebo propuštěním (odvolání) z funkce.

- Ověřování nastavení, přiměřenosti a účinnosti řídicích a kontrolních mechanismů provádí v organizaci auditní útvar (pokud je zřízen), který je přímo podřízen vedoucímu služebnímu úřadu a je organizačně nezávislý na procesech služebnímu úřadu. Auditní útvar (§§ 28 – 31 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) by měl provádět auditní šetření zpravidla ve všech procesech organizace na základě

kterých, pak vyvozuje objektivní (nezkreslené) závěry o přiměřenosti a účinnosti nastavených řídicích a kontrolních mechanismů.

Z výše uvedeného vyplývá, že auditní útvar nevykonává řídicí kontrolu, ale napomáhá vedoucím zaměstnancům ověřovat nastavení řídicích a kontrolních mechanismů. Auditní útvar vykonává svou činnost na základě plánů auditních činností (střednědobý (3 – 5 let) a roční), které vycházejí z analýzy rizik, potřeb vedoucích zaměstnanců a z mimořádných událostí, které je nutné v určitém období prověřit. Auditní útvar vypracovává z každého auditního šetření auditní zprávu, ve které uvádí zjištění skutečného stavu a poskytuje doporučení jak napravit uvedená zjištění. Auditní útvar požaduje po auditovaném subjektu vypracovat a přijmout opatření ke zjištěním a doporučení z auditního šetření.

- Vykonávat audit (§ 13a zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) podle přímo použitelných předpisů Evropských společenství v souladu s mezinárodně uznávanými standardy (ISA 530). Při výkonu auditu postupovat v souladu s článkem 127 Nařízením EP a Rady EU č. 1303/2013 (poslání auditního orgánu) a článkem 27 a 28 nařízení Komise v přenesené pravomoci EU č. 480/2014 (doplňuje Nařízení EP a Rady EU č. 1303/2013 a podrobněji uvádí povinnosti auditního orgánu při výkonu auditní činnosti). Auditní orgán vykonává auditní činnost zaměřenou především na nastavení účinnosti, přiměřenosti a funkčnosti řídicích a kontrolních mechanismů (tzv. auditu systému).
- Veřejnosprávní kontrola (§§ 7 – 11 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) je prováděna kontrolními orgány, kterými jsou Ministerstvo financí, Finanční úřady, správci kapitol státního rozpočtu, územně samosprávné celky.

2) Neznalost, nepochopení ZVZ a metodických pokynů pro zadávání VZ (např. neoprávněné použití jiného zadávacího řízení, omezení kvalifikačních předpokladů, obecná hodnotící kritéria, špatné obchodní podmínky či porušení zásad při zadávání VZ)

Návrh opatření:

- Dodržování ZVZ a provádění pravidelného proškolení zaměstnanců. Důkladně připravovat zadávací dokumentaci dle § 44 ZVZ, která je nejdůležitější v celém procesu veřejných zakázek. Zadávací dokumentace musí být v souladu se ZVZ. Na zadávací dokumentaci se z pravidla podílí více odborných útvarů dané organizace (ekonomický útvar, právní útvar, útvar technického rozvoje, výrobní úsek atd.). Na zadávací dokumentaci navazuje další činnost v procesu VZ. Pokud je zadávání veřejné zakázky nastaveno chybně, je pak nedostatečný celý proces výběru vhodného dodavatele. Neopomenout na nejdůležitější část při zadávání a to dodržování § 6 ZVZ, který hovoří o důležitých zásadách při zadávání VZ. Následně pak posouzení nabídek výběrovou a hodnotící komisí dle §§74 - 80 ZVZ a dodržovat dle §§ 8- 12 vybraný druh VZ;
- Provádět kontrolu dodržování ZVZ a příslušných metodik pro zadávání VZ nadřízenými orgány resp. kompetentními orgány;
- Nastavit přiměřený a účinný řídicí a kontrolní mechanismy, ověřovat jejich nastavení a v případě neplnění finanční postihy.

Shrnutí:

Opatření navržená v předchozích bodech jsou určitě přínosná, avšak z autorova pohledu užitečná. Nejdůležitějším navrženým opatřením je bezesporu nastavení řídicích a kontrolních mechanismů vedoucími zaměstnanci a jeho ověřování auditním útvarem. Auditní útvar má v tomto procesu nejdůležitější roli, protože poskytuje vedoucím zaměstnancům ujištění o přiměřenosti a účinnosti řídicích a kontrolních mechanismů. Mnohdy je auditní útvar považován za útvar zodpovědný za řídicí kontrolu a za nastavení řídicích a kontrolních mechanismů. Takto chápané postavení auditního útvaru vede mnohdy k tomu, že vedení společnosti ho považuje za přítěž. Dalším důležitým faktorem je řídicí kontrola a to především předběžná kontrola, která může v počátku odhalit nehospodárné, neúčinné a neefektivní hospodaření s veřejnými prostředky. Na závěr nelze nezmínit porušení ZVZ, které může vést k zastavení již probíhající VZ nebo odebrání finančních prostředků na její realizaci.

6 Závěr

Diplomová práce se zabývá „Problematikou zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie“ se zaměřením na nejčastější pochybení při zadávání veřejných zakázek v rámci dvou operačních programů (Operační program Životní prostředí a Regionální operační program NUTS II Severozápad) v programovém období 2007 – 2013.

Teoretická část poukazuje na právní úpravu veřejných zakázek a směrnice Evropské unie, které byly transponovány do právní úpravy České republiky. Důležitou částí práce je také představení zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z prostředků EU, které se zadávají buďto dle ZVZ či nespádající pod aplikaci ZVZ, tedy se zadávají dle závazných postupů. V této souvislosti lze konstatovat, že právní úprava zadávání veřejných zakázek prošla od vstupu ČR do EU výraznou proměnou, a v průběhu roku 2016 dojde k finálnímu ucelení, kdy by se celý proces zadávání veřejných zakázek stabilizoval novým zákonem o zadávání veřejných zakázek.

Praktická část se zabývá hlavními kategoriemi nesrovnalostí. Mezi hlavní nesrovnalosti jsou zde uvedeny systémové nesrovnalosti (zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole a vyhlášky č. 416/ 2004), nesrovnalosti ve smyslu „porušení rozpočtové kázně“ (zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů) a porušení ostatních zákonů (ZVZ).

V další části diplomové práce jsou příklady jednotlivých pochybení zadavatelů při zadávání VZ a jejich prevence. Jsou zde uvedeny nejčastější pochybení při zadávání VZ financované z EU včetně příkladů pochybení a následného vysvětlení. Mezi nejčastější pochybení, kterého se zadavatelé dopustili, byla pochybení, kde neproběhla soutěž vůbec; t zadavatel neoprávněně použil jiné zadávací řízení; zadavatel pochybil, když špatně nastavil klasifikační předpoklady; dále se objevily pochybení v hodnotících kritériích, kde zadavatel příliš obecně vymezil příslušná kritéria zakázky. V rámci obchodních podmínek, šlo o pochybení zadavatele, kdy nevhodně nastavil obchodní podmínky a tím mohl odradit způsobilé dodavatele. Pochybení se objevily i ve smlouvách, kdy zadavatel např. rozšířil předmět VZ ve prospěch vybraného uchazeče. Mezi nejčastější pochybení také patřila

pochybení porušení § 6 ZVZ (zásada transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace).

V operačním programu Životní prostředí zadavatelé pochybili při zadávání VZ, když nesprávně stanovili druh veřejné zakázky, nesprávně rozdělili VZ, nedodrželi lhůty, nedodrželi zásady postupu zadavatele při zadávání, vyřadili nabídku v rámci formálních požadavků a také změnili znění smlouvy a to např. prodloužili termín plnění, změnili platební podmínky, rozšířili nebo podstatně zúžili předmět plnění bez zákonného důvodu.

V Regionálním operačním programu NUTS II Severozápad zadavatel pochybil při zadávání VZ, když nesprávně stanovil hodnotu VZ, porušil zásady postupu zadavatele při zadávání, nedodržel lhůty, rozdělil nevhodně zakázku, nevyločil uchazeče při nedodržení požadované kvalifikace, nepřípustné složení hodnotící komise a změnil podmínky smlouvy ve fázi plnění zakázky.

V letech 2008 a 2009 bylo auditním orgánem evidováno pochybení ve všech operačních programech bez bližší specifikace oblasti, ve které došlo k pochybení. V letech 2010 - 2015 bylo auditním orgánem evidováno pochybení za všechny operační programy i za jednotlivé operační programy, která jsou uvedena v tabulkách. V těchto letech tedy došlo celkově ve všech operačních programech ke **2067** pochybením ve veřejných zakázkách. V Operačním programu Životní prostředí došlo k **117** pochybení ve veřejných zakázkách. Avšak v Regionálním operačním programu NUTS II Severozápad došlo v těchto letech ke **217** pochybením, což je o **4, 83 %** více než oproti Operačnímu programu Životní prostředí. Ke každému pochybení, kterého se zadavatel dopustil, byla stanovena finanční oprava, která vychází z Pokynů nařízení Evropské komise.

Závěrem lze tedy konstatovat, že systémová pochybení jsou způsobena nedostatečně nastavenými řídicími a kontrolními mechanismy, které mají za důsledek porušení zákonů (např. ZVZ, 218/ 2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, 320/ 2001 Sb., o finanční kontrole a vyhláška č. 416 / 2004). Navrhovanými opatřeními jsou nastavení řídicích a kontrolních mechanismů, jejich udržování, prověřování a nastavení řídicí kontroly (předběžná, účinnosti řídicích a kontrolních mechanismů. Dále neznalost a nepochopení ZVZ a metodických pokynů pro zadávání VZ je dalším pochybením. Navrhovaným opatřením je dodržování ZVZ a provádění pravidelného proškolení zaměstnanců. Nejdůležitějším navrženým opatřením je bezesporu nastavení řídicích a

kontrolních mechanismů vedoucími zaměstnanci a jeho ověřování auditním útvarem. Dalším důležitým faktorem je řídicí kontrola a to především předběžná kontrola, která může v počátku odhalit nevhodné, neúčinné a neefektivní hospodaření s veřejnými prostředky.

Cíle diplomové práce byly splněny, tím, že byly identifikovány a zhodnoceny nejčastější pochybení při zadávání VZ spolufinancovaných z rozpočtu EU v rámci dvou operačních programů včetně navržení konkrétních opatření.

7 Použitá literatura a judikatura

Knižní zdroje

- DVOŘÁK, David. *Smluvní závazkové vztahy ve veřejných zakázkách a jejich změny*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-518-3.
- JURČÍK, Radek. *Zákon o veřejných zakázkách: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xviii, 832 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-222-2
- JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*. 2., dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-443-8.
- POREMSKÁ, Michaela. *Veřejné zakázky: právní minimum při jejich zadávání : vývoj právní úpravy, zásadní změny, shrnutí*. 1. vydání. Olomouc: Anag, 2014. Právo (Anag). ISBN 978-80-7263-908-3

Internetové zdroje

- *Access to European Union law EUR-Lex Access to European Union law* [online]. European union, 2014 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:g24231>
- *Auditní orgán: Regionální politika* [online]. Evropská komise, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/what/glossary/a/audit-authority
- Elektronické tržiště veřejné správy. *Portál o veřejných zakázkách a koncesích* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/cs/Informacni-systemy-a-elektronicke-vzdelavani/NIPEZ-El-trziste-verejne-spravy>
- *Enterprise Europe Network: Pravidla a postupy* [online]. EU, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/public-tenders/rules-procedures/index_cs.htm

- *Eu Report: Zpráva o finančním řízení prostředků EU v ČR* [online]. Nejvyšší kontrolní úřad, 2015 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.nku.cz/assets/publikace/eu-report-2014-cz.pdf>
- Evropská databáze veřejných zakázek TED. *Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha: BusinessInfo.cz, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/evropska-databaze-verejnych-zakazek-ted-7251.html>
- Evropská unie: Evropská komise. *Europa* [online]. EU [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_cs.htm
- Evropská unie: Evropský účetní dvůr. *Europa* [online]. EU [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_cs.htm
- *Hlášení nesrovnalostí: Asistence evropské sítě pro veřejné zakázky* [online]. EU: Europa.eu, 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/public-tenders/irregularities/index_cs.htm
- *Hlášení nesrovnalostí: Přezkum a nečinné smlouvy* [online]. EU: Europa.eu, 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/public-tenders/irregularities/index_cs.htm
- Informační systém o veřejných zakázkách. *ISVZ* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.isvz.cz/isvz/Podpora/ISVZ.aspx>
- *Ministerstvo financí: Finanční správa* [online]. MF, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/financni-sprava-cr/kompetence-a-cinnosti-fs>
- Národní strategický finanční rámec. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Narodni-strategicky-referencni-ramec>

- *Nejvyšší státní zastupitelství: Evropský úřad pro boj proti podvodům* [online]. Praha: NSZ, 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/mezinarodni-spoluprace/olaf>
- *Novely původních evropských zadávacích směrnic. Portál o veřejných zakázkách a koncesích* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/cs/Jak-na-zadavani-verejnych-zakazek/Legislativa-a-Judikatura/Evropska-legislativa/Novely-puvodnich-evropskych-zadavacich-smernic>
- *Novely původních evropských zadávacích směrnic. Moderní obec* [online]. 2007 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/zakladni-zmeny-zakona-o-verejnych-zakazkach/>
- *Portál pro vhodné uveřejnění VZ* [online]. Brno, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: https://www.vhodne-uverejneni.cz/caste-dotazy#faq_2
- *Řídící orgán. Strukturální a investiční fondy* [online]. European union, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/R/Ridici-organ>
- *Správce daně: bezdlužnost uveřejnění. Portál VZ* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://www.portal-vz.cz/getmedia/6ca8c088-84e8-42be-ab82-4c5f888f51c5/bezdluznost_k_uverejneni
- *Strukturální fondy: Informace o fondech. Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>
- *ÚOHS, Rozhodnutí ÚOHS: S110/2008/VZ-09642/2008/530/RP: Zajištění dodávek a vybraných činností v oblasti informačních technologií* [online]. Brno: Úřad pro hospodářskou soutěž, 2008 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti/detail-7871.html>
- *ÚOHS, Rozhodnutí ÚOHS: S240/2009/VZ-13075/2009/540/KKO: Vybavení Podbrdského muzea ve městě Rožmitál pod Třemšínem* [online]. Brno: ÚOHS, 2009 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti/detail-8225.htm>

- Veřejné zakázky: Pravidla a postupy. *Europa.eu* [online]. EU, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/public-tenders/rules-procedures/index_cs.htm
- *Věstník veřejných zakázek* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <https://www.vestnikverejnychzakazek.cz/>

Metodika veřejné správy, směrnice a nařízení EU

- Evropská komise, *Pokyny ke stanovení finančních opravu výdajů financovaných Unii v rámci sdíleného řízení v případě nedodržení pravidel pro zadávání veřejných zakázek*, Brusel, 2014
- MMR, *Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti v programovém období 2007- 2013 – březen 2014*
- MMR, *Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti v programovém období 2007- 2013 – březen 2014*
- MMR, *Důvodová zpráva k zákonu č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách – 2006*
- MMR, *Fondy Evropské unie- Investice do vaší budoucnosti – 2006*
- MMR, *Metodický pokyn – Nesrovnalosti pro programové období 2007- 2013, 2006*
- MMR, *Metodický pokyn pro oblast zadávání zakázek pro programové období 2014-2020 – březen 2014*
- MMR, *Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 - 2013, 2013*
- MMR, *Metodika zadávání veřejných zakázek – červenec 2012*
- MMR, *Závazné postupy pro zadávání zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU, nespádající pod aplikaci zákona č. 137/2006 SB., o veřejných zakázkách, v programovém období 2007-2013 – 2014*
- MMR, *Zpráva o fungování elektronických tržišť veřejné správy za rok 2012 – březen 2013*
- MMR, *Zpráva pochybení- Rizika spojená s nedodržáním správných postupů v programovém období 2007- 2013, 2012*

- MMR, *Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti v programovém období 2007-2013 – 2016*
- Regionální rada soudržnosti Severozápad, *Nejčastější pochybení zadavatelů při realizaci veřejných zakázek*, 2016
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES, *o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb*, 2004
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES, *o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby*, 2004
- Státní fond životního prostředí, *Zpráva nejčastějších pochybení ve veřejných zakázkách 2007- 2013 v OPŽP*, 2012

Právní předpisy

- Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 337/ 1992 Sb., o správě daní
- Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu
- Zákon č. 199/ 1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek
- Zákon č. 218/ 2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
- Zákon č. 250/ 2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- Zákon č. 456/2011 Sb., o finanční kontrole České republiky
- Vyhláška č. 416/2004, kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů
- Nařízení komise č. 1336/2013 kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES, 2004/18/ES a 2009/81/ES ohledně prahových hodnot používaných při postupech zadávání zakázek

8 Seznam příloh

Příloha 1 - Cíle prioritních os a jejich alokace v programovém období 2007-2013 pro Operační program Životní prostředí

Příloha 2- Cíle prioritních os a jejich alokace v programovém období 2007-2013 pro Regionální operační program NUTS II Severozápad

Příloha 1 - Cíle prioritních os a jejich alokace v programovém období 2007-2013 pro Operační program Životní prostředí

Číslo prioritní osy/ oblasti podpory	Název prioritní osy/ oblasti podpory	Podíl na celkové alokaci v %
1	Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	36,8
1.1	Snížení znečištění vod	31,1
1.2	Zlepšení jakosti pitné vody	3,8
1.3	Omezování rizika povodní	1,9
2	Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí	13,5
2.1	Zlepšení kvality ovzduší	5,1
2.2	Omezování emisí	8,4
3	Udržitelné využívání zdrojů energie	19,2
3.1	Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny	1,6
3.2	Realizace úspor energie a využití odpadního tepla	17,6
4	Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	15,3
4.1	Zkvalitnění nakládání s odpady	11,0
4.2	Odstraňování starých ekologických zátěží	4,3
5	Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	1,2
5.1	Omezování průmyslového znečištění	1,2
6	Zlepšování stavu přírody a krajiny	10,3
6.1	Implementace a ochrana území soustavy NATURA 2000	0,4
6.2	Podpora biodiverzity	1,6
6.3	Obnova krajinných struktur	1,4
6.4	Optimalizace vodního režimu krajiny	4,2
6.5	Podpora regenerace urbanizované krajiny	1,5
6.6	Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod	1,3
7	Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu	1,5
7.1	Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací	1,5
8	Technická pomoc	2,2
8.1	Technická pomoc při přípravě, realizaci, monitorování a	1,6

	kontrole operací OP Životní prostředí	
8.2	Ostatní výdaje TP OP ŽP	0,6

Příloha 2- Cíle prioritních os a jejich alokace v programovém období 2007-2013 pro Regionální operační program NUTS II Severozápad

Číslo prioritní osy/ oblasti podpory	Název prioritní osy/ oblasti podpory	Podíl na celkové alokaci v %
1	Regenerace a rozvoj měst	42,4
1.1	Podpora rozvojových pólů regionu	16, 5
1.2	Podpora revitalizace a regenerace středních a malých měst	14, 5
1.3	Infrastruktura v oblasti rozvoje lidských zdrojů	11, 4
2	Integrovaná podpora místního rozvoje	7, 2
2.1	Budování kapacity pro místní rozvoj, informovanost a osvěta veřejnosti	0, 3
2.2	Investice pro zlepšení fyzické infrastruktury	6, 9
3	Dostupnost a dopravní obslužnost	32, 4
3.1	Rozvoj dopravní infrastruktury regionálních a nadregionálního významu	22, 0
3.2	Rozvoj dopravní obslužnosti v regionu	10, 3
4	Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	15, 4
4.1	Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury v cestovním ruchu	10, 6
4.2	Zlepšování kvality a nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení	4, 0
4.3	Podpora marketingu a tvorby rozvoje produktů cestovního ruchu	0, 8
5	Technická asistence	2, 6
5.1	Podpora implementace ROP Severozápad	2, 4
5.2	Podpora rozvoje absorpční kapacity a publicity	0, 2